DRŽAVNO ... Došlo 19. IX. 1931

Naročnina plačana v gotovini ____ krat ____ prilog. LETO LIX V Ljubljani, v soboto 19. septembra 1931 ŠTEV. 212 a Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen pondeljka in dneva po prazniku

Civilizacija pod škrlatnim plaščem

»Morilec! Morilec! Morilec!« Ta strahoviti očitek je zalučal v obraz italijanskemu kolonijalnemu ministru, generalu de Bono, neki pregnanj italijanski učitelj, ko je stari general prispel v Pariz na kolonijalno razstavo. General de Bono je sprejel še več sličnih pozdravov v Parizu.

Tripolitanija in Cirenajka sta »pomirjeni«, poročajo rimski listi. »Mir« vlada v njih, mrtvaški mir. Omar el Muktar, poslednji vodja arabskih domobrancev v boju zoper osvajajoči fašistični imperializem, je 15. septembra izdihnil na vešalih, ki mu jih je postavil poveljujoči general Graziani, v Bir-Soluku, nedaleč od sredozemske obale. Drugih 3000 arabskih vstašev je moralo gledati, kako fašistična Italija postavlja »zgled«. Izvršilo se je vse »eksemplarično«, da dela čast monopolizatorju rimske civilizacije. Omar el Muktar si mora šteti v čast, da ga je sodilo »leteče sodišče«, ta res izvirna iznajdba fašistične civilizacije, ki bi jo generalu Grazianiju zavidali celo rimski senatorji. »Carthaginem esse delendam!« Kartago je treba porušiti! Tripolitanijo je treba »izčistiti«, se bolj civilizirano glasijo povelja novega Rima. Zato »leteče sodišče«. V glavnem stanu čakajo vojaška letala z nestrpnimi letalci, da ponesejo predsednika, sodnike in vojaškega branitelja v kraj, kjer čakajo ujeti vstaši na »odrešenje«. Neštevilno ubogih Arabcev, ki se borijo za golo svobodo, za svoje družine in velblode — saj zemlje v neizmernih pustinjah sploh nimajo — je to sodišče obsodilo na smrt. V njegove roke je prišel tudi neki ugledni arabski glavar, ki se je podvrgel Italijanom in postal arabski predstavnik v rimskem parlamentu ter prejel celo odlikovanje kolonijalnega reda »Zvezda Italije«, a so ga Italijani obsodili na smrt, ko mu niso več zaupali. »Ta nagla uporaba justice je napravila na arabsko prebivalstvo globok vtis,« tako se ponaša fašistični tisk. Kako lepe darove prinaša evropska civilizacija kulturno zaostalim Arabcem!

General de Bono in Graziani sta okoli 80.000 Arabcev, ki so dotlej pasli v gorah Cirenajke svoje črede in se selili iz kraja v kraj, da bi jih italijanske čete ne dohitele, pregnala s topovi in strojnicami na oklopnih avtomobilih k morski obali, kjer živijo in umirajo, obkroženi na eni strani od morja, po katerem strašijo italijanske oklopnice, in na drugi od italijanskih čet. Z zadoščenjem je minister de Bono javil to »edinstveno operacijo v zgodovini moderne kolonijalne politike« rimskemu parlamentu in zagrozil, da ima Italija dovolj ladij, da spravi vse Arabce nanje in jih odpelje iz Cirenajke, ako ne bodo mirovali. Omar el Muktar, ki se je leta 1929 začasno pomiril z maršalom Badogliom, libijskim guvernerjem, je ostal stalno v stikih s tem prebivalstvom, in Italijani, ki razpolagajo z moderno opremljenimi četami, z letali in oklopnimi avtomobili, niso mogli priti do živega njegovim četam, ki so bile oborožene samo s puško in z neizmerno željo po svobodi.

Omar el Muktar, 70 letni okosteneli starček, ta idealizirani predstavnik svobode arabskih plemen Tripolitanije, je končal na vrvi fašističnega rablja v času, ko se razburjenje radi grozodejstev italijanskih čet v Kufri v mohamedanskem svetu še daleč ni poleglo. Kosti nesrečnih Arabcev, ki so po bitki 19. januarja — v istem času, ko so maršal Badoglio, vojvoda Apulski, princ Amadeo d'Osta, Graziani in drugi italijanski plemenitaši zasajali italijansko trobojnico v oazi El Tag, središču Kufre — bežali iz kuferskih oaz proti Egiptu in so na poti umrli z ženami in otroci, še niso pokopane. Še je v spominu grozotna slika o stotinah in stotinah arabskih mrličev, mladih mož, starčkov, žena in otrok, ki molijo iz ust že razjedene jezike, kakršno so jo podali zanesljivi angleški časnikarji. Mohamedanski svet še ni prejel odgovora na vlogo pri Zvezi narodov radi početja italijanskih čet v Tripolitaniji; vloga omenja med drugim, kako morje naplavlja na afriško obal Arabce, ki so jih italijanske kolonijalne čete pometale v morje. Komaj so se zaključila protestna zborovanja v muslimanskih središčih tja do Indije, na katerih se je zahteval tudi bojkot italijanskega blaga, že stojimo pred novo žrtvijo fašistične kolonialne politike.

Vnovič bodo vstali muslimani, vstali bodo ne samo proti fašistični Italiji, temveč tudi proti Evropi. Za povprečnega muslimana je vse evropsko, kar pride iz Evrope. Končno pa tudi Evropa molči, kakor molči napram nasiljem proti Slovanom v Italiji in Grkom v Dodekanezu. Evropa nima časa za takšne malenkosti, ki bi motile razpoloženje v Ženevi, in se zadovolji z Grandijevimi govori. Poročilo nekega graškega lista o kolonijalnih »uspehih« Italijanov celo hvali jasnost in dalekovidnost Mussolinijeve kolonijalne politike! Takšna izpričevala si daje današnja Evropa. Verjetno pa je, da se bosta vendar zganili Francija in Anglija, kajti kolonijalna politika fašistične Italije je pričela vznemirjati tudi Francoze in Angleže. Italijanska politika spravlja v nevarnost tudi njihove kolonije, kajti, kadar se bo dvignil mohamedanski orkan od Indije do Maroka, ne bo prizanesel tudi angleškim in francoskim kolonijam. Po protestni manifestaciji pred italijanskim konzulatom v Tripolisu je pred nekaj meseci množica navalila na prvi avto, v katerem je ugledala Evropca, in ni gledala, ali je to Italijan ali Francoz.

Italija, ki se celo poteguje za mandat nad Sirijo, je kot kolonizatorična sila popolnoma odpovedala. Strast in neusmiljenost, da ne rečemo, krvoločnost, ki izvira iz strahu, to niso čednosti kolonialne politike. Mogočna Anglija se pogaja z Gandijem in Francija izkazuje vojaške časti arabskim glavarjem in je celo Abd-el-Krima, ki jo je stal toliko krvi, samo internirala. Gola politična oportunost bi nalagala Italiji drugačno postopanje v kolonijah in napram narodnim manjšinam, ako povsem »abstrahiramo od krščanske morale. Sv. oče je pred meseci poslal na kolonijalni tečaj katoliških mož v Marseillu pismo, v katerem priporoča vsem kolonijalnim silam, naj krščansko postopajo s podrejenimi narodi. Pismo je bilo poslano v Marseille, saj bi v Italijo gotovo ne prispelo, in velja za vse države, predvsem za Italijo. Radi brutalne politike v kolonijah trpi tudi krščanstvo, trpijo misijoni, še posebno, kadar gre za dežele, katerih prebivalstvo gleda na kolonizatorja z verskimi očmi in vidi v njem predvsem kristjana. Civilizacija, zavita v škrlatni plašč, oblit s krvjo nedolžnih, naleti tudi pri narodih na najnižji stopnji omike na odpor z mečem in iz te krvi ne bo nikdar vzklilo krščanstvo.

Madjari pred usodnimi dogodki

Socialisti in komunisti pripravljajo iznenadenja

Budimpešta, 18. sept. ž. V madjarskem političnem življenju se čuti vedno večja nervoznost. Ta nervoznost je objela vse politične, pa tudi vladne kroge. Atentat pri Biatorbagyu je to vznemirjenje še povečal in življenje v Budimpešti je danes tako, kot je bilo leta 1918. Ne more se sicer trditi, da stoji Madjarska pred revolucijo, gotovo pa je, da so razmere v Madjarski danes mnogo slabše kot pred 13 leti. Posebno v težkem položaju se nahajata delavec in kmet. Obstanek je zagotovljen edinole uradništvu in vojakom. V zadnjem času se čujejo ostri napadi s strani resnih politikov v odboru 33 proti vladi. Posebno se čujejo pritožbe proti Bethlenovi vladi, ki je v teku 10 let dovedla Madjarsko v strašno gospodarsko krizo. Socialisti in komunisti so pripravljeni in že pripravljajo iznenadenje. Po mnenju opozicije preživlja danes Madjarska mnogo težje čase kot jih je kdaj prej. Opozicija energično zahteva, da se preneha z dosedanjo politiko ter da se skliče parlament, da se tam rešijo vsa vprašanja, ne pa da polparlamentarna ekspozitura, kot je odbor 33, rešava usodo Madjarske.

Zelo značilna je izjava vojnega ministra Gömbösa, ki jo je dal na vprašanje nekega časnikarja, če je res, da je v provinci že prišlo do izrazov nezadovoljstva. Rekel je, da po vsej državi vlada najlepši mir in red, čeprav preživlja ljudstvo težke čase, vendar pa bo obdržalo mir.

Budimpešta, 18. sept. ž. **Zunanji minister Valko je odpotoval danes v Ženevo. Pričakuje se, da bo finančni minister Zveze narodov še v teku tega meseca poslal na Madjarsko svoje finančne strokovnjake, ki naj bi proučili finančno stanje Madjarske.**

Pariz, 18. sept. tg. »Populaire« piše, da je madjarski vojni minister Gömbös na ministrskem svetu predlagal, da naj Madjarska izjavi v Zvezi narodov, da jo bo poklicno vojaštvo, ki ji je naloženo po trianonski pogodbi popolnoma uničilo. Madjarska bo predlagala, da se ji dovoli splošna vojaška obveznost. Grof Karoly pa je svaril pred takim korakom. »Populaire« računa, da znašajo vojaški izdatki na Madjarskem 270 milijonov pengöjev.

Fantastične vesti o atentatorjih

Iskanje novih sledi za zločinci

Budimpešta, 18. sept. ž. Preiskava o atentatu se še vedno ni premaknila z mrtve točke. Policija, ki je včeraj aretirala komunista Sakasya in Resnera, jih je morala danes vsled pomanjkanja dokazov izpustiti na svobodo. Tudi sum, da je izvršil atentat Leipnik, je začel počasi izginjati in policija je skoraj prepričana, da on ni kriv. Značilno je pri tem, da se je ugotovilo, da je bil atentat izvršen z ekrazitom, ki se v Madjarski ne izdeluje ter ni izključeno, da je bil ukraden ta eksploziv v bratislavski tovarni municije. Preiskava pa je ostala v glavnem brez uspeha.

Danes popoldne se je zvedelo za zelo fantastično vest, ki jo ljudstvo ni vzelo resno in ji tudi ne veruje. Ob priliki racije v Biatorbagyu je bila aretirana mlada kmetica, ki je bila v društvu dveh mladeničev v Starem Budimu. Ta dva mladeniča sta se sestala nato še z 2 drugima ter so vsi skupaj odšli v Biatorbagy. Zadnja dva sta govorila nemško in jih aretirana kmetica ni razumela. Ko so prišli do viadukta, so se ustavili in ostali tam kake pol ure. Ko so se vrnili, je ponoči sledila eksplozija. Kmetici so mladeniči rekli, da ne sme črhniti nobene besedice ter so legli spat. Zjutraj pa, ko se je prebudila, je opazila, da ni nobenega izmed prijateljev več. Policija na izpoved aretirane kmetice polaga zelo veliko važnost in je šef budimpeštanske policije takoj odšel, da obvesti o tem ministrstvo.

Budimpešta, 18. sept. ž Policijska preiskava pri Biatorbagyu se nadaljuje. Najdeni so novi sledovi. Po mnenju drugega grafologa ni izključeno, da pismo, ki so ga našli na mestu atentata ni pisal Martin Leipnik. Veliko število osumljencev je izpuščenih na svobodo, z druge strani pa je bilo aretiranih mnogo komunistov. Preiskava pa se kljub temu nahaja na mrtvi točki.

Angleška vlada se protivi volitvam

Prepričana je, da se ji ne obeta nič dobrega

London, 18. sept. ž. Snoči je imel MacDonald v spodnji zbornici važno konferenco z vodilnim ravnateljem angleške Narodne banke. Po tej konferenci je bila seja kabineta, ki je trajala do 11 ponoči. Misli se, da so bančniki vprašali MacDonalda, kaj namerava napraviti vlada z ozirom na težko bodočnost Anglije in na posledice, ki bi nastale vsled bližnjih volitev. MacDonald je prosil vlado, da se točno izjavi, da je proti volitvam, kar je v interesu države. Tudi liberalci niso vneti za volitve, ker so prepričani, da se ne obeta nič dobrega.

London, 18. sept. tg. Preteklo noč je bila dolga koferenca med MacDonaldom in deputacijo angleške narodne banke pod vodstvom namestnika guvernerja sira Harveya. »Daily Herald« ima informacije, da so se zastopniki banke najodločneje izjavili proti novim volitvam in da se je s tem storil odločilni korak proti novim volitvam.

V fond za brezposelne ne bo vlada več prispevala

London, 18. sept. AA. Na dopoldanski seji spodnje zbornice je Neville Chamberlain predložil resolucijo glede zakonskega načrta za štednjo pri državnih izdatkih. Po tem zakonskem načrtu bodo znižali plače zdravnikom in kemikom, ki so zaposleni pri bolniškem zavarovanju, za eno devetino. Glede zaklada za podpore brezposelnim je Chamberlain omenil, da je ta fond dolžan 100 milijonov funtov šterlingov. Vlada stoji na stališču, da se mora podporni fond za brezposelne vzdrževati iz lastnih sredstev, zato ne bo dajala temu skladu nadaljnjih posojil.

Sovjetske ponudbe Bolgariji

Sofija, 18. sept. ž. Po vesteh iz Ženeve sta se tamkaj sestala bolgarski ministrski predsednik Malinov in sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov, ki je Malinovu predlagal, da se ponovno vzpostavijo diplomatske zveze med Bolgarijo in Rusijo. Malinov mu je odgovoril, da se mora najpreje posvetovati s svojimi ministrskimi tovariši, nakar mu bo dal potreben odgovor. Litvinov je razen tega ponudil Malinovu tudi sklenitev trgovinske pogodbe med obema državama, po kateri naj bi Rusija uvažala bolgarske industrijske proizvode, Rusija pa bi v Bolgarijo uvažala petrolej. Razen tega bi morala Bolgarija dopustiti Rusiji transiten prevoz 30 tisoč vagonov blaga.

Kuga, lakota in vojska

Šangaj, 18. sept. Dva visoka uradnika province Hupeh sta dobila nalog, da preiščeta pritožbe prebivalstva, ki je Čangkajšeku pisalo, da je plačalo ogromne vsote davka za vzdrževanje jezov, ki se pa niso popravljali. Uradnika sta konstatirala, **da se je v zadnjih treh letih pobralo nad 6 milijonov funtov šterlingov v ta namen, ki pa se niso uporabili za popravljanje jezov, ampak so izginili v žepih eksekutorjev.**

Na seji kitajskega gospodarskega društva v Nankingu so konstatirali, da je količina žita, nakupljenega v Ameriki, nezadostna za prehrano po poplavi prizadetega prebivalstva. **Treba je pomisliti, da je od poplave prizadetih najmanj 80 milijonov Kitajcev. Nujno je potrebnih najmanj 4 milijone ton živeža**, katerega Amerika ne more dati. Zato se je predlagalo vladi, naj nakupi riža v Siamu, Anamu in Indiji.

Jako vznemirjajoča vest je prišla iz zapadnega Sansija, **kjer razsaja prava kuga, ki je zahtevala že sto žrtev.** Ker so se zopet začele borbe med nacionalnimi in rdečimi četami v provincah Jancekjana, so prišle nad nesrečno Kitajsko vse nadloge po vrsti.

Pred odhodom Lavala v Berlin

Tudi francoski proračun za 1932/33 bo deficiten

Pariz, 18. sept. Včeraj se je vršil važen ministrski svet v Elizeju. V prvi vrsti se je bavil z obiskom Lavala in Brianda v Berlinu in s proračunom za leto 1932/33.

Predsednik Laval je poročal svojim kolegom o načrtu, ki ga bo predložil v Berlinu. Laval stoji na stališču, da se v Berlinu ne bo smelo govoriti na splošno, niti o vseh mogočih predmetih, ampak da se bo morala tema razgovorov z nemško vlado natančno opredeliti. Ni treba doseči bogve kakšne široke politične rezultate, ampak je treba rešiti gotova vprašanja, ki obetajo uspeh, rešitev pa mora biti popolnoma konkretna in jasna.

Briand je poročal svojim kolegom o rezultatu svojih razgovorov z nemškim ministrom za zunanje zadeve Curtiusom v Ženevi.

Nato se je ministrski svet posvetoval o proračunu za leto 1932/33, **ki bo, kakor nekateri pravijo, izkazoval deficit 6 do 8 milijard frankov. Vlada misli na velike štednje**, ki pa jih bo težko izvesti, ker se bo o proračunu debatiralo ravno, ko se bo vršila volivna kampanja. Jeseni prihodnjega leta se namreč konča mandat poslanske zbornice in se bo treba pripraviti na nove volitve.

Uredba o določevanju vrednosti stanovanj državnih uslužbencev

Belgrad, 18. sept. AA. Finančni minister je v soglasju s predsednikom ministrskega sveta predpisal uredbo o določevanju vrednosti stanovanj državnih uslužbencev civilnega reda na podstavi paragrafa 29. uradn. zakona z dne 31. marca t. l.

Čl. 1. Državnim uradnikom civilnega reda, ki stanujejo v državnih ali za državo v zakup vzetih zgradbah, kakor tudi onim, ki imajo stanovanje v naturi od samoupravnih teles, se odbije vrednost stanovanja od osebne draginjske doklade.

Onim, ki po uradniškem zakonu nimajo te doklade (pripravniki, dnevničarji, honorarni uradniki), se odbije vrednost stanovanja od skupnih prejemkov (pavšala).

Če pa mora samouprava po specijalnih zakonih plačati drž. uradniku stanarino v denarju, je treba to vsoto v polnem znesku uradniku odbiti od osebne draginjske doklade, oziroma od njegovih skupnih prejemkov (pavšal).

Člen 2. Vrednost stanovanja (zakupnine) je treba določiti po mestnem draginjskem razredu po tej lestvici:

I. draginjski razred za sobo 250 Din, za predsobo, za otroško sobo, za kopalnico, za kuhinjo 80 Din, za postranske prostore, klet in sušilnico 100 dinarjev.

II. draginjski razred za sobo 180 Din, za predsobo, za otroško sobo, za kopalnico, za kuhinjo 60 Din, za postranske prostore za klet, za sušilnico 75 Din.

III. draginjski razred za sobo 80 Din, za predsobo, za otroško sobo, za kuhinjo, za kopalnico 40 Din; za postranske prostore, za klet, za sušilnico 50 Din.

Člen 3. Določbe te uredbe se bodo izvajale s 1. prihodnjega meseca po razglasitvi v »Službenih novinah«.

Bela Krajina pod neposrednim nadzorstvom bana

Belgrad, 18. sept. AA. Na podlagi čl. 20 zakona o imenu in razdelitvi kraljevine Jugoslavije na upravna področja je predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev izdal odlok, da spadata sreza Črnomelj in Metlika v dravski banovini pod neposredno nadzorstvo bana po odst. 6 sklepa notranjega ministra III. št. 46.966 z dne 23. oktobra 1929.

Upokojitev dr. Ninko Perića

Belgrad, 18. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev je vpokojen dr. Ninko Perič, predsednik državnega sveta.

Iz železniške službe

Belgrad, 18. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog prometnega ministra in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta postavljen pri direkciji drž. železnic v Ljubljani za višjega svetnika in za vršilca dolžnosti načelnika prometno-komercijalnega oddelka v 2. stopnji 4. skupine g. **Ivan Deržič**, dosedanji višji svetnik iste skupine in šef odseka iste direkcije, po službeni potrebi.

Belgrad, 18. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta na predlog prometnega ministra v soglasju s predsednikom ministrskega sveta vpokojena: pri direkciji drž. železnic v Ljubljani **Peter Slegel**, višji kontrolor v 6. skupini, in **Franc Gnezda**, višji kontrolor iste skupine.

Belgrad, 18. sept. AA. Z odlokom prometnega ministra je v soglasju s predsednikom ministrskega sveta po službeni potrebi premeščen dosedanji pripravnik splošnega oddelka direkcije drž. železnic v Ljubljani **Evgen Sis** k strojnemu oddelku žel. direkcije v Subotici.

Pfrimer se naseli v Benetkah

Dunaj, 18. sept. ž. Jutranji listi prinašajo iz Trsta vest, da je tjakaj prispel dr. Pfrimer, ki je včeraj popoldne pasiral mejo pri Postojni. Iz Trsta namerava odpotovati v Benetke, kjer misli stalno ostati. Kot se čuje iz Linza, je postopanje proti knezu Starhembergu, ki je bil snoči izpuščen na svobodo, popolnoma ustavljeno. Starhemberg ni bil danes zaslišan pred sodiščem nič več kot obtoženec, temveč le kot priča.

Pariz, 18. sept. V prvih osmih mesecih letošnjega leta je Francija importirala blaga za 30 miljard 27,000.000 frankov, eksportirala pa je za 20 miljard 970,000.000 frankov. To se pravi, *da izkazuje trgovinska bilanca v tem času deficit 9 miljard 57,000.000 frankov.* V primeru z isto periodo lanskega leta znaša zmanjšek pri importu 4.693,000.000 frankov, pri eksportu pa 8.338,000.000 frankov.

Avstrija pod finančnim nadzorstvom

Francija je Dunaju naklonjena

Dunaj, 18. sept. V političnih krogih so z velikim zadovoljstvom vzeli na znanje izjave kanclerja dr. Buresch**a časnikarjem v Ženevi, da niso bili** stavljeni Avstriji za podelitev posojila nikaki politični pogoji. Na drugi strani pa je res, da bi bilo odveč staviti Avstriji nove pogoje, potem ko se je že odrekla carinski zvezi. Buresch je imel več sestankov z nemškim zunanjim ministrom Curtiusom, francoskim ministrom Flandinom in italijanskim zunanjim ministrom Grandijem. Buresch je v svoji izjavi z zadoščenjem poudaril, da se je posebno Flandin pokazal zelo dobrovoljnega in obljubil Avstriji francosko pomoč za dosego posojila. Sploh so šli Avstriji na roko vsi odločujoči ministri in finančni izvedenci. Po prihodu na Dunaj bo Buresch takoj sklical ministrski svet, da poroča o svojem uspehu v Ženevi. Nato se bo sestal z načelniki strank, da jih pridobi za vladni načrt glede štednje. Avstrija bo prejela posojilo 250 milj. šilingov pod izrecnim pogojem, da uravnovesi državni proračun, ki se mora znižati za 300 milj. šilingov in ne bo prekašal v izdatkih 1900 milj. šilingov. Vlada bo ta denar prišteda z znižanjem postavk za železnico, pošto in drugih upravnih stroškov dežel in občin. Teh 250 milj. šilingov posojila bo Avstrija porabila zato, da plača 100 milj. šil. angleški banki, ki zapadejo 15. oktobra, ostali denar pa za kritje avstrijske valute. Nekoliko težko se je javnost sprijaznila z željo finančnega odbora v Ženevi, da se postavi posebni izvedenec, ki bo sedel v državni banki in stalno obveščal finančni komitet v Ženevi o položaju avstrijskih financ. Za izvedenca bo najbrž imenovan Anglež Arthur Salter, ki že pozna avstrijske gospodarske razmere.

Dunaj, 18. sept. ž. V tukajšnjih finančnih krogih se čuje, da bo vsled sporazuma, ki je dosežen v Ženevi glede finančne sanacije Avstrije, avstrijska narodna banka znižala diskontno mero za 1%.

Gandi ima same sestanke in sprejeme

London, 18. sept. Na četrti seji konference pri okrogli mizi je Gandi iznenadil člane konference s tem, da je diskusijo prekinil in dejal sledeče: »Če bodo spoštovani člani konference nadaljevali akademične razprave, izogibajoč se glavnega vprašanja, potem dvomim, da bi se mogel doseči cilj, zaradi katerega smo se zbrali.« Nato je navzoče opomnil, da je po treh dneh zasedanja pač prišel čas, da se sklene kaj konkretnega.

Gandi, ki se intenzivno udeležuje dela konference, sprejema na svojem stanovanju nebroj oseb in govori na raznih shodih. 15. t. m. popoldne se je podal po seji konference v zbornico poslancev in je govoril v eni največjih dvoran parlamenta z mnogimi zastopniki angleškega naroda. Imel je tudi nagovor na vse, v katerem je dejal, da govori v imenu milijonov in milijonov Indov, ki hočejo neodvisnost, ter je ponovil svojo staro misel, da ne teži za Indijo, ki bi bila popolnoma ločena od Velike Britanije, ampak za zvezo dveh popolnoma enakih in neodvisnih partnerjev. Končal je z izjavo, da je optimist in sicer ko prej kdaj, da bo konferenca prinesla Indiji blagoslov. Poslanci so stavili na Gandija celo šumo vprašanj.

Te dni se bo Mahatma sestal z voditelji strank. Liberalce bo zastopal sir Samuel, konservativce pa predsednik stranke Baldwin in ekstremni desničar Churchill, ki o Gandiju v parlamentu govori vedno samo z največjim zaničevanjem ter ne rabi niti njegovega imena. Razume se, da je javnost posebno radovedna na sestanek Gandija s Churchillom, in že zdaj se angleški karikaturisti po angleških listih vadijo v tem, da rišejo ta sestanek.

25. t. m. se bo Gandi podal v Lancashire, kjer bo ostal štiri dni. Prej se bo ustavil v Manchestru, kjer bo tudi govoril z delavci, ki so posebno hudi nanj, ker njegova agitacija za domačo manufakturno industrijo zelo škoduje angleškemu delavcu. »Sporočili so mi,« je dejal Gandi, »da me bodo delavci linčali, če grem v Manchester. Prepričan sem, da bomo postali najboljši prijatelji, potem ko se bomo zmenili. Če bo Indija postala svobodna, bo bojkot proti tujim produktom ponehal in delavci bodo od tega imeli samo dobiček.«

Najvažnejši sestanek pa bo 31. oktobra, ko se bo Gandi v Londonu udeležil sestanka anglikanskih škofov, ki so ga povabili medse, da jim razloži svojo teorijo o miru. Medtem pa bo imel še druge sestanke, katerih je že zdaj napovedano toliko, da so izpolnjeni vsi dnevi do 21. oktobra. Te dni je imel razgovor tudi z zastopnikom ameriške »United Press«, v katerem je hudo grajal malikovanje zlata, ki je, kakor je dejal, vera Združenih držav Severne Amerike. »Amerikanci«, je dejal, »potomci puritancev in velikega Washingtona, ki je vsemu svetu prižgal plamenico svobode, so zelo idealen narod, toda njihov idealizem je zadušilo v teku poldrugega stoletja zlato. Zlato je plemenita kovina, ki proizvaja nova bogastva, toda njegova porazdelitev je neenaka in krivična, kar je eden glavnih vzrokov sedanje gospodarske depresije. Dočim ima majhno število oseb svoje zaloge prepolne, milijoni stradajo.« Končal je s tem, da je dejal, da je pa vsaj Indec še neprimerjeno večji siromak, nego najbolj revni Amerikanec. »Dajte Indiji svobodo in ona bo odprta uvozu vašega blaga.«

Upor mornarjev pred parlamentom

„V interesu vseh je, da se to pozabi“

London, 18. sept. AA. Spodnja zbornica je snoči razpravljala o zadnjih nemirih v vojni mornarici. Debato je otvoril delavski poslanec iz Portsmoutha W. G. Hall. Poudaril je, da so nastali nemiri edinole zaradi znižanja plač. Posebno težko so bili s tem prizadeti poročeni mornarji. Vlada je z znižanjem plač kršila svoječasne obljube mornarjem, da se to ne bo zgodilo. Pisma mornarjev pravijo, da so pripravljeni sprejeti vsako zmerno znižanje dohodkov, ki ne bi preveč oškodovalo njihove družine.

Posladec je dalje priznal, da je admiraliteta priznala upravičenost pritožb mornarjev in da je poveljnik atlantskega brodovja modro in naglo ravnal. Zmerni govor poslanca Halla je napravil na zbornico zelo dober utis in je bil sprejet s splošnim odobravanjem.

Poveljnik Kenworthy je menil, da bodo izvajanja poslanca Halla popravila nepravilne vtise v inozemstvu in demantira senzacijonalne vesti nekaterih inozemskih krogov.

Prvi lord admiralitete sir Austen Chamberlain je dejal, da se bo oziral na težke primere znižanja plač, da pa bo kaznoval vsako nadaljnje kršenje pomorske discipline. Govornik je dalje priznal, da je bilo gibanje mornarjev zgolj mezdnega značaja. Pri tem je omenil, da so mornariškim častnikom že prej znižali plače, dočim so ostali dohodki mornarjev nedotaknjeni. Vlada se bo sicer ozirala na nekatere upoštevanja vredne primere, ne more pa dovoliti, da bi kdo sabotiral njeno politiko štednje. Dalje je Chamberlain izrazil upanje, da se bodo mornarji pomirili in doprinesli tudi oni svoj del k splošnim žrtvam za izboljšanje finančnega stanja države.

»Predlagali so«, je nadaljeval govornik, »naj se mornarji ne kaznujejo«. To se bo tudi zgodilo, je zaključil. Kar je bilo, je bilo. V interesu vseh je, da se to pozabi.

Skupen rezultat ljudskega štetja

Belgrad, 18. sept. Skupen rezultat ljudskega štetja izkazuje sledeče številke: Vsega prebivalstva je 13,930.918. Od tega je moških 6,894.561, žensk pa 7,036.357. Na 1000 moških pride 1021 žensk. Gostota prebivalstva znaša 56.02 prebivalcev na 1 kvadratni kilometer. Narastek prebivalstva v desetih letih znaša 16.21%.

Sovjetski vandalizem

Moskva, 18. sept. Sovjetske oblasti so začele demolirati eno najlepših svetinj pravoslavja, cerkev Kristusa Spasitelja, ki so jo sezidali Rusi v spomin na rešitev Rusije pred Francozi pod Napoleonom. Zidali so jo 40 let. Cerkvena ladja je 98 m dolga in 78 m visoka, nad njo pa se dviga velikanska kupola, 105 m visoka. Kljub protestom z vsega sveta jo sovjeti sedaj podirajo in bodo na njenem mestu sezidali »palačo sovjetov«.

Zopet revolucija v Portugalu?

Madrid, 18. sept. Tukaj se širijo vesti, da je v severnem Portugalu izbruhnila revolucija. Vest sicer še ni potrjena, je pa jako verjetna, ker je portugalska vlada odposlala na sever vojaške čete.

Razpis službe

Ljubljana, 18. sept. AA. Na podlagi razpisa ministrstva za socijalno politiko in narodno zdravje z dne 13. avgusta 1931, S. Br. 15054, se razpisuje služba zdravstvenega inspektorja pri oddelku za socijalno politiko in narodno zdravje kraljevske banske uprave v Ljubljani.

Prosilci za to mesto morajo predložiti po službeni poti s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravilnimi in zadostno kolkovanimi prilogami najkasneje do 10. oktobra 1931 pri kraljevski banski upravi dravske banovine v Ljubljani.

Zagrebška vremenska napoved: Večinoma oblačno. Počasi se bo zjasnilo. Temperatura bo malo narasla.

Tretja pot „Zeppelina“

Friedrichshafen, 18. sept. tg. Pod vodstvom kapitana Lehmanna je zrakoplov »Zeppelin« danes ob 1.15 zjutraj z devetimi potniki in 43 možmi posadke nastopil svojo tretjo pot v južno Ameriko. Prihod v Pernambuco se pričakuje v ponedeljek zjutraj.

Balkanska konferenca

Carigrad, 18. sept. tg. V Carigradu se začne 11. oktobra balkanska konferenca v Jildizkiosku. Ministrski predsednik Izmet paša in zunanji minister Tevfik Ruždi bej bosta še pred konferenco odpotovala v Atene, kjer se bodo 3. oktobra začele olimpijske igre. Pot turških ministrov v Budimpešto pa se je zaenkrat odgodila.

Tudi Grandi pojde v Berlin

Paris, 18. sept. ž. Rimski dopisnik »Tempsa« poroča, da bo italijanski zunanji minister Grandi odpotoval v začetku oktobra v Berlin, da vrne obisk nemškim ministrom.

Cisto blizu zlatu

Brest, 18. sept. »Artiglio« se je podal 15. t. m. na visoko morje in nadaljuje svoja dela, da dvigne zaklad iz potopljenega parnika »Egypt«. Zdaj je vreme slučajno lepo in je veliko upanja, da bodo potapljači zaklad dvignili. Glavni potapljač Raffaeli bo jekleni strop kabine prevrtal.

Ponoven ciklon v Mehiškem zalivu

Veracruz, 18. sept. Silovit ciklon, ki je divjal te dni v Mehiškem zalivu, je v Veracruzu razbil 20 malih ladij. Prebivalstvo je v skrbeh tudi za usodo 100 ribičev, ki so se ob divjanju viharja nahajali na visokem morju. Mesto samo trpi veliko škodo. Ciklon je napravil veliko škode tudi v okraju Santa Rosalia v dolnji Kaliforniji, kjer je bilo ubitih 50 oseb.

Belgrajski „Pravdi“ v album

Od časa do časa se oglašajo v dnevnikih naše državne prestolnice glasovi, ki dokazujejo nesimpatije gotovih krogov do slovenskega jezika. Čeprav ti krogi niso merodajni, pa bi bilo po našem mnenju vendarle dobro, da se njihovi izbruhi krotijo, ker po nepotrebnem motijo naš dragoceni notranji mir. Tako je neki belgrajski literarni kritik, po imenu Ivan Nevistić, v »Pravdi« od 7. septembra izrabil uprizoritev neke kajkavske komedije v zagrebškem gledišču v to, da je slovenščino vrgel z zagorsko kajkavščino v en lonec, in si na njen račun dovolil izreči misel, da je vsem neštokavskim dijalektom usojena smrt, ker historična nuja ne pozna nobene sentimentalnosti niti ozkogrudnosti. Ta historični proces, pravi, da se ne bo ustavil tudi ne pred slovenščino, ker bodo vsi dijalekti po zakonu evolucije utonili v glavnem jezikovnem morju, naj se še tako umetno vzdržujejo pri življenju. Slovenskega dijalekta, tako zaključuje svoja modrovanja, ne bo rešilo niti to, da ima za seboj relativno bogato tradicijo in literaturo. — Ne smatramo za vredno, da podrobno odgovarjamo temu belgrajskemu »kulturnemu delavcu«, ki slovenščino postavlja na isto stopnjo z zagorsko kajkavščino ali s čakavščino i ikavščino itd. ter ne ve, da slovenščina sploh ni dijalekt, ampak jezik slovenskega rodu, ki ima med južnimi Slovani čisto samo svojo in izdelano kulturo. Samo to naj ugotovimo, da je ta slovenski jezik po državni ustavi popolnoma enakopraven srbohrvatskemu in da bi zato ne škodilo, če bi merodajni faktorji takim kalivcem narodne in kulturne vzajemnosti v naši državi nekoliko pristrigli jezik. Gospodje pri »Pravdi« in drugod pa naj vzamejo na znanje, da nam je slovenski jezik in slovenska kultura, pa slovenstvo kot naša rodna biinost nedotakljiva vrednota, ki ne bo sledila nobenim dozdevnim »prirodnim« zakonom, boljše rečeno: velečitetam gotovih krogov.

Radi kokoši pod avto

Stična, 18. septembra.

Danes popoldne se je pripetila težka nesreča v vasi Sv. Rok pri Št. Vidu na Dolenjskem. V smeri Ljubljana—Novo mesto je vozil z avtomobilom trg. potnik g. Ukropina Jesfo iz Sušaka proti Sušaku. V vasi Sv. Rok pod tako zvanim Radohovškim klancem stoji na desni strani ceste mala hišica. V njej živi 80 letna Rojec Terezija, sirota, ki jo mora preživljati občina. Da si je pridobila kak dinar, je imela par kokoši. Prav te kokoši so bile zanjo usodne ta dan. Bile so na cesti, ko je sirota zagledala, da se bliža avto. Tedaj je pričela kokoši podite s ceste. Ko je pa avto privozil tik nje, je skočila naravnost v avto, misleč, da bo prepodila še zadnji moment kokoši s ceste, ta hip je pa že udarila z glavo v kabino avtomobila. Padla je na tla in obležala nezavestna. Udarec je bil strahovit. Dobila je na glavi veliko zevajočo rano, si zlomila ključnico in več reber. Očividci pripovedujejo, da je avtomobil vozil desno in počasi, dajal signale ter voznika ne zadene nobena krivda. Takoj nato se je pripeljal na svojem motornem kolesu g. Janko Erjavec, fotograf in trgovec iz Stične s soprogo. Ko je opazil nesrečo, se je takoj peljal po zdravnika dr. Jenkota, ki je ponesrečenki nudil prvo pomoč in jo ugotovil pri natančni preiskavi, da je brez upanja, da bi starka ostala pri življenju. Tolažila sv. vere ji je podelil g. beneficijat iz Št. Vida. Na lice mesta je prišel tudi orožnik, ki je mogel le ugotoviti nesrečni slučaj. Zanimivo je, da je prav ta ženska pred par dnevi in tudi danes dopoldne pravila sosedom, da bi rada umrla in da prosi Boga, da bi jo poklical k sebi čimprej.

Komu v korist

Včerajšnja »Delavska Pravica« (17. sept.) se na uvodnem mestu obrega ob »Slovenčev« uvodnik z dne *5. maja 1931*, v katerem je »Slovenec« pod naslovom »Krščanski socializem ali socialno krščanstvo« podal glavne misli iz uvoda Antona Worlischekove knjige »Soziales Christentum«. Naš uvodnik pravi dobesedno, da knjigo »preveva od prve do zadnje vrste radikalno, a pravično in plemenito socialno mišljenje.« Vendar pa pisatelj zaradi tega še noče biti socialist in ludi ne krščanski socialist. Nasprotno, izrečno se proti temu zavaruje, ker je mnenja, da je izraz »krščanski socializem zelo neprimeren, nekako podobno, kakor sladka sol ali kisel sladkor« ju to zaradi elementarnih nasprotstev med krščanstvom in marksističnim socializmom, kakor se zgodovinsko in praktično uveljavlja.

Ker smo te misli navedli iz Worlischkove knjige, se nas sedaj, *po štirih mesecih* loteva »Delavska Pravica«. Človek se z začudenjem sprašuje, kakšen smisel in pomen naj vse to ima? Ali hočejo naši krščanski socialisti zaradi tega z nami polemizirati? Potem morajo najprej pričeti polemiko z zadnjo socialno okrožnico Pija XI. »Quadragesimo anno«, kjer stoji še mnogo jasneje povedano, kakor pa je to že pred enakliko zapisal Worlischek ali »Slovenec« — da sta krščanstvo in socializem nezdružljiva pojma in da se o krščanskem socializmu ne more govoriti. Saj vendar tudi naši »krščanski socialisti« priznavajo, in sicer v celem obsegu papeževo socialno enakliko. Dosedaj so sicer v svojih glasilih o njej molčali, čeprav so pretekli že meseci, kar je izšla, vendar še ni prepozno, — ko se jim ni zdelo prepozno spomniti se »Slovenčevega« uvodnika, ki je bil napisan pred štirimi meseci.

»Delavska Pravica« pravi, da ni bilo prav, ker smo se v onem davnem članku omejili le na uvod v Worlischkovo knjigo. Morali bi se lotiti tudi snovi v njej in bi potem prišli tudi do mesta, kjer pisatelj obsoja kapitalistični sistem. Na tistem mestu bi potem lahko brali, pravi D. P., da je »krščanski kapitalizem absolutno nemogoč, je čisti nesmisel, spada v poglavje prevrednotenja vseh vrednot, v kategorijo lesenega železa, mrzlega ognja, oglatega kroga, tostranskega onostranstva.« — Ampak, pravi »Del. Pravica«, »tako socialno krščanstvo morda gotovim krščanskim krogom ne diši, sicer bi članka tudi to v uvodniku »Slovenca« navedel, razen če tudi članka sam ne mara takega socialnega krščanstva«.

Ko bi bil članka »Del. Pravice« le še malo polistal po »Slovencu«, pa bi mu niti Worlischekove knjige ne bi bilo treba brati! Našel bi n. pr. v uvodniku 4. marca 1931 pod zaglavjem »Kapitalizem in krščanstvo« sledeče besede o kapitalizmu:

»Med krščanstvom in kapitalizmom ni mogoče skleniti nobenega kompromisa, kakor ni mogoče izmirjenje med vodo in ognjem, med lučjo in temo, med dobroto in zlobo, med božjim redom in satanskim neredom. Med dvema tako različnima svetovnima nazoroma, ki ju loči ves svet — kakor sta kapitalizem in krščanstvo, ni nobena zveza mogoča. »Krščanski« kapitalizem je v tej obliki nemogoč in goli nesmisel... Kapitalizem, o katerem smo tu govorili, je objektivno proti krščanstvu, je moderno poganstvo. »Kristijan«, ki bi se k njemu priznaval, je samega sebe demantiral. »Ne morete služiti Bogu in mamonu!«

Tako torej, gospodje okrog »Del. Pravice«: K socialnemu krščanstvu ali pa, če tako hočete in vam bolj ugaja, h krščanskemu socializmu spada brez dvoma tudi ljubezen do resnice in poštena volja, nikomur zavestno delati krivice ter mu kratiti dobro ime. Po stari krščanski morali je tudi podtikanje in sumničenje greh. Ostanite torej na polju stvarnosti in proč z demagogijo, če že mislite z nami polemizirati. Na ta način si boste prihranili nepotrebne blamaže. V ostalem pa je hvalevredno, da se vas »Slovenčevi« uvodniki tako dojmijo in da se jih še po mesecih spominjate. Le pridno jih prebirajte! Mnogo praktičnega socialnega boste našli v njih, zlasti pa se boste prav lahko prepričali, kar že vse delavstvo in sploh vsi naši bravci vedo — da »Slovenec« ni nikako za kapitalizem vneto glasilo, kakor bi ga vi tako radi prikazali svojim ljudem, ampak da se pošteno in po svojih najboljših močeh zavzema za socialno šibke sloje in za odpravo socialnih krivic v naši družbi. Morda bo to spoznanje prišlo pri vas malo pozneje, ali vsak začetek je težak. Pri dobri volji pa ugoden učinek gotovo ne bo izostal.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma oblačno. Ponekod dež. Temperatura se bo le malo zvišala. Vreme se bo počasi zboljšalo.

Svarilo kupujočemu občinstvu!

Cela dravska banovina, zlasti pa mesto Ljubljana, je preplavljena z brezštevilnimi tujimi in domačimi trgovskimi potniki, ki obiskujejo privatne stranke in ponujajo blago ter perilo od hiše do hiše.

Številne pritožbe, ki prihajajo od kupujočega občinstva podpisanemu gremiju trgovcev, potrjujejo dejstvo, da je vse blago nakupljeno od takih trgovskih potnikov mnogo manj vredno in slabejše ter ga končno prodajajo celo dražje kakor ostali trgovci, ker morajo v prodajno ceno vračunati občutne potovalne stroške in provizije.

Tudi se je nadalje ugotovilo, da se od takih trgovskih potnikov, ki povečini sploh nimajo nikake trgovske naobrazbe in strokovne usposobljenosti, poleg tega ne posedajo najmanjšega pojma o kvaliteti in vrsti blaga, ki ga ponujajo, nakupljeno blago ne more več vrniti niti zamenjati in je vsaka reklamacija brezuspešna. Posledica tega je tožbeni postopek, v katerem slučaju plača in izgubi tožbo navadno le kupec. V mnogih slučajih je dokazano, da je bilo nakupljeno blago tudi sumljivega izvora in so imele prizadete stranke radi tega nevšečnosti z oblastmi.

Kupujoče občinstvo se torej ponovno opozarja, naj ne kupuje od nelegitimnih inozemskih, kakor tudi ne od domačih trgovskih potnikov, ki potujoč ponujajo blago, nikakega blaga. Končno opozarja gremij trgovcev vse, da je ponujanje blaga pri zasebnikih po zakonu strogo prepovedano in prosimo slavno občinstvo, da vsakega, ki ga zaloti pri prodaji blaga zasebnim strankam, prijavi bližnjemu stražniku, v njegovem lastnem interesu, da se s tem preprečijo velike zlorabe in obvaruje pred škodo.

GREMIJ TRGOVCEV V LJUBLJANI.

Ivan Gregorc l. r., načelnik. Lojze Šmuc l. r., tajnik.

Ivan Hribar - osemdesetletnik

Danes mineva 80 let, odkar je bil rojen v Trzinu na kamniškem polju bivši dolgoletni ljubljanski župan in minister n. r. — Ivan Hribar. O zunanjem življenju njegovem ni povedati mnogo. V Ljubljani je dovršil nižjo gimnazijo, stopil nato v službo znane praške banke »Slavije« in je bil celih 43 let (1876—1919) ravnatelj njene ljubljanske podružnice. Iz banke je odšel za poslanika v Prago, nato se vrnil za pokrajinskega namestnika v Ljubljano, od l. 1923 pa uživa svoj pokoj v Ljubljani.

Za tem kratkim življenjepisom se pa vendarle skriva skoro šestdeset let živahnega, bogatega in tudi plodnega dela. Že kot sedemnajstletni mladenič je začel namreč priobčevati v Jeranovi »Zgodnji Danici« pesmi in sodeloval nato pri večini tedanjih listov z leposlovnimi in poljudnopoučnimi prispevki ter je izdal l. 1872 s Filipom Haderlapom celo samostojno pesniško zbirko »Brstje«. Ob zatonu svojega življenja se je pa vnovič vrnil k leposlovju in prevedel dva zvezka znamenitih Lafontainejevih basni.

Važnejši je jubilant v zgodovini našega političnega življenja, saj je poleg Andreja Kalana in Frana Šukljeta še edina živa priča in edini vodilni sooblikovalec političnega obraza našega naroda. Pol stoletja namreč že mineva, odkar je stopil v našo politično areno in stal nato celih štirideset let v prvih in vodilnih vrstah. Kmalu po Taaffejevem nastopu smo dobili namreč tudi tedanji kranjski Slovenci prvega in edinega slovenskega deželnega predsednika v osebi Andr. Winklerja. Mož je bil nedvomno jako naklonjen našim narodnim prizadevanjem in mu je zato skušal Šuklje ustvariti v kranjskem deželnem zboru tudi posebno slovensko vladno stranko. Ker pa seveda ni mogel čez noč izbrisati vseh strupenih sledov dotedanjega nemško in liberalno centralističnega režima, je postala mlada, vročekrvna in narodno radikalna mladina z njim kmalu nezadovoljna. In voditelj te mladine je bil poleg rajnega dr. Tavčarja naš jubilant. Najprej je ustanovil politično-leposlovni list »Slovan«, v katerem je začel sistematično seznanjati Slovence z drugimi slovanskimi narodi, zlasti s Čehi, Rusi in Bolgari. Med tem je bil že izvoljen v ljubljanski občinski svet, čegar član je bil potem celih 28 let, že leta 1889 je pa vstopil tudi v kranjski deželni zbor, v katerem je sodeloval potem dve desetletji.

Kot sin mladoslavenske generacije 60tih in 70tih let preteklega stoletja, je bil tudi Hribar orientiran že od prve moške dobe liberalno in narodno radikalno ter je bil okrog leta 1890 tudi eden izmed vodilnih ustanoviteljev in oblikovalcev tedanje »Narodno napredne stranke« in nato skoraj do svetovne vojne poleg dr. Tavčarja njen voditelj. V tem svojstvu je bojeval naš list z njim dolga leta hude politične boje.

V tesni zvezi ostane Hribarjevo ime zvezano z našo slovensko prestolnico. Ko je potres leta 1895 razrušil Ljubljano in je bilo treba na ljubljanskem magistratu energičnega moža, je dotedanjega župana Grasselija nadomestil Hribar, ki je dal našemu mestu v petnajstih letih docela novo lice in mu ustvaril plinarno, vodovod, elektrarno, cestno železnico itd. itd. Res je, da so razni tuji, deloma le malo sposobni inženjerji, na katere se je Hribar moral naslanjati, zagrešili marsikako hudo napako, vendar ostane doba Hribarjevega županovanja Ljubljančanom nepozabna. Sam vzor neumornega delavca je zgledno uredil poslovanje mestne uprave in priboril Ljubljani vse, kar se je le dalo našemu mestu kje iztisniti. Pomislimo le na monumentalno stavbo naše srednje tehniške šole.

Ne bo odveč, če poudarimo, da je znal Hribar kot noben drug dosedanji ljubljanski župan priboriti veljavo svojemu mestu tudi na zunaj in ga afirmirati pri drugih slovanskih narodih. Slovenci do konca prejšnjega stoletja sploh nismo razpolagali z nobenim reprezentativnim mestom. In Hribar je neumorno prirejal v Ljubljani razne slovanske kongrese in manifestacije ter se udeleževal teh med drugimi slovanskimi narodi, s čemer je uveljavljal naše ime v širšem slovanskem svetu. To je potrebno poudariti zlasti še zato, ker Slovenci nikoli nismo imeli nobenega zmisla tudi za take stvari, kar nam je posredno že tudi neizmerno škodovalo.

Končno ne smemo pozabiti tudi na resnično slovensko zavest in prepričanje našega jubilanta. Prav nič ne pretiravamo, če rečemo, da je Hribar poleg dr. Majarona in Verstovška ustvaritelj naše slovenske univerze, saj ji ni le poklonil že pred njeno ustanovitvijo svoje izredno bogate knjižnice, temveč dalekovidno preskrbel tudi kvalificirane moči z vseučiliškimi ustanovami. Naša »Narodna galerija« bi brez Hribarjevega mecenstva ne bila, kar danes je. Bil je med Slovenci eden izmed propagatorjev vseslovanstva in že od nekdaj prepričan Jugoslovan, toda ostal tudi do danes neomajno zvest svojemu slovenskemu rodu, pravilno se zavedajoč, da slovenstvo ne izključuje jugoslovanstva, temveč ga naravno in zato pravilno in plodno dopolnuje.

Uglednemu in zaslužnemu jubilantu želimo iskreno še mnogo, mnogo let!

† Drago Tomšič

Novo mesto, 17. septembra.

Danes, 17. septembra je v Novem mestu kruta smrt ugrabila mladega Tomšiča Dragota. Rodil se je 20. novembra 1906 v Postojni, gimnazijo je obiskoval in dovršil v Novem mestu, pravne študije pa na univerzi v Ljubljani, kamor se je upisal po maturi leta 1925. Že med pravnimi študijami se je oglašala zavratna bolezen, dokler mu ni danes pretrgala nit življenja.

Pokojni Drago je bil blagega značaja in zato med tovariši zelo priljubljen. Udarec za ugledno družino Tomšičevo je tem hujši, ker je pred dobrimi devetimi meseci umrl najstarejši sin Joško. Težko prizadeti rodbini naše najiskrenejše sožalje.

Ob nastopu jesenskih dni

smo izpostavljeni nevarnosti raznih prehiajenj. Najuspešnejše in najcenejše varstvo proti dostopu raznih klic in bolezni potom nosne in ustne dupline nam nudijo **Anacot-pastilje dr. Wanderja.** Dobivajo se v vseh lekarnah za ceno Din 8·— za mali in Din 15·— za veliki zavitek.

Pravda radi avtomobilske katastrofe

Vrhnika, 17. sept.

Kakor znano se je lansko leto dne 15. decembra pripetila strašna avtobusna nesreča, ko je na Drenovem griču trčil v vlak avtobus in sta bila dva mrtva in več nevarno poškodovanih. Danes se je po desetih mesecih po nesreči nadaljevala na licu mesta razprava glede odškodnine poškodovancem, ki ni majhna. Kajti ti in pa avtobusno podjetje zahtevajo od lokalne železnice Ljubljana—Vrhnika 269.000 Din odškodnine s pripadki. V pravdi zastopajo poškodovance dr. Marko Natlačan, dr. Egon Stare in dr. Ivan Lovrenčič. Največja nesreča je zadela vdovo po ponesrečenem čevljarju Rampihu, ki mu je po smrti rodila še hčerko. V pravdi se je dosedaj dognalo, da je strojevodja vozil pravilno in vse kaže, da je bil to le nesrečen slučaj. Na mestu nesreče so bili tudi poklicani strokovni izvedenci od avtobusnega kluba, ing. Štolfa in tovarnar g. Keršič. Poleg tega je bilo na lice mesta poklicanih tudi 15 prič. Kako se bo stvar iztekla, bomo še poročali.

Znižane cene govejemu mesu!

Meso prvovrstnih volov se prodaja od danes dalje: zadnje meso kg Din 14, prednej meso kg Din 12 v mesnicah **JAKOBA JESIHA, Florijanska ulica in Pogačarjev trg.**

Izza kulis šahovskih mojstrov

Pogovor s šahovskim mojstrom Američanom Kashdanom

Ljubljana, 17. septembra.

Srečal sem ga v kazinski dvorani. Svojo partijo s Flohrom je bil pravkar prekinil. Skromen in zelo simpatičen mladenič je, v svojem obnašanju in govoru pa pristen Amerikanec.

»Mister Kashdan, je-li to prvič, da ste prišli v Jugoslavijo?« — »Da,« mi je smehljaje odvrnil, »precejšen del Evrope sem v zadnjem času prepotoval, a tako daleč proti jugu še nisem dospel; sicer pa moram priznati, da me je Vaš Bled prav prijetno presenetil.«

Kashdan—šahist.

»Dovolite nekaj vprašanj iz kraljestva Vaše sfinge: Zelo se čudim Vašemu velikemu in nenadnemu uspehu, odkar ste se pojavili v šahovskem svetu. Kdaj ste se lotili šaha?« — »Leta 1921 sem se začel učiti osnovnih pravil igre in l. 1923 sem pričel igrati v prijateljskem krogu v Newyorku. Imel sem precej uspeha, a okoliščine niso bile take, da bi se bil mogel še hitreje razvijati. V naši družini ne igra nihče, razen enega brata, ki se pa še bori z osnovnimi pojmi.«

»Amerika ni prav posebno vneta za šah, kajne, da ne?« — »Res je, šah ni bil nikoli popularen v Ameriki; tam pač prevladuje atletika. Preprosti sloj pa pozna le karte. Vendar se je po vojni razvnelo precej zanimanja med mladim svetom. V Manhattan Chess Clubu (Newyork) imamo danes nekaj mladih, pa zelo močnih igralcev.«

»Naši listi Vas opisujejo za zelo temperamentnega, nevarnega igralca, ki se rad spušča v zelo nevarne kombinacije. Kaj pravite k temu?« Oči so se malo zabliskale in z nasmehom mi je odgovoril: »Stvar je prav enostavna: igram samo na to, da zmagam. Remiziram le, če vidim, da nikakor ne pojde drugače.

Mlada šahovska generacija.

»Pogum velja. O tem so zlasti mladi prepričani.«

»Mister Kashdan — kaj je Vaše mnenje o mlajši šahovski generaciji?«

»Močna je in polna nad in nobenega dvoma ni, da bo prejkoslej prodrla. **Pirc, Stoltz, Flohr, Sultan Khan** so sami izvrstni igralci, ki bodo še iznenadili šahovski svet.

Pirčeva je bodočnost

»Govorite ravno o našem **Pircu.** Kaj mislite Vi o njem?«

»Gospod Pirc je izredno nadarjen igralec, njegova igra je fina in globoka. Šahovski svet mu ne sme zameriti, da se vrti okrog zadnjega mesta na tabeli. Osebno sem prepričan, da mu manjka le izkušenj. Mlad je še in malo nervozen, a njegova ura bo še prišla, boste videli.«

Jekleni Aljehin

»Zdaj pa še Vaše mnenje o velikanu **A. Aljehinu.** Kakor se mi zdi, ga močni duh Buenos Airesa še vodi v bodočnost.« — »Dr. Aljehin je brezdvomno ideal šahovskega mojstrstva. V dvoboju s Capablanco nas je sicer presenetil, a pozneje je vendar dokazal, da zasluži prvenstvo v polni meri.«

»Čemu pripisujete Vi njegove neverjetne uspehe, Mister Kashdan?« — Naravnost v oči mi je pogledal in nato pričel prav odkrito: »Aljehin ima toliko uspehov, ker poseduje bistveni »talent« šahovskega igralca v najpopolnejši meri, in to je: **silna kombinacija pri vsaki potezi.** Nikoli in niti za sekundo ne popušča njegova pozornost. Živci so mu jekleni. V eni besedi: Aljehin naporno dela od začetka do konca, tega pa mnogi mojstri ne zmorejo. On **ne igra, on gara** in sicer pri vsaki partiji. Moja partija ž njim na Bledu je bila napeta in — škoda! — zmagal bi bil, če bi bil vedno tako koncentriran, kakor je on.«

In dr. Vidmar?

»Kako pa je z našim dr. Vidmarjem?«

»Dr. Vidmar spada že v starejšo kategorijo. Zelo talentiran je, a pozna se mu, da dosti ne trenira. Neštetokrat si izzida močnejšo pozicijo, toda njegova sila ponehava in tedaj le stremi za ravnovesjem in remizira. Sicer je pa eden najmočnejših igralcev na turnirju.«

»Kaj pa menite o dolgi vrsti starih, izkušenih borcev: Niemcoviču, Bogoljubovu, Spielmannu, dr. Tartakowerju itd.?« »V splošnem opažam, da stari mojstri izgubljajo svojo silovitost in zelo veliko ne moremo več od njih pričakovati. Gotovo so vsi, brez izjeme, močni, vendar tistega mladega poguma in drznosti nimajo več.«

»Gotovo ste brali Niemcovičevo knjigo »Mein System?« — »Da, precej interesantna knjiga je, toda zdi se mi, da je le bolj osebna zadeva. Niemcovič predlaga poteze in teorije, s katerimi bi mogel le on delati, a nihče drugi.«

»Ali ste se mnogo bavili s šahovsko teorijo?«

»Razmeroma zelo malo. Kar znam, sem si pridobil z dejanskim igranjem.«

Tudi jaz sem Rus...

Šahovski večer se je končal. Spremil sem ga do hotela Uniona. »Vaša Ljubljana se mi zdi dokaj zanimivo mesto, koliko prebivalcev pa šteje?« Pojasnil sem mu. »Da, tu bivajo Slovenci; sploh so Slovani zelo interesantni ljudje. Tudi jaz sem Rus po prednikih.« Vzdihnil je — — —

»Ali še niste utrujeni, ko sedite dan za dnevom za temi kvadrati?« — »Pa kako! Veste štiri mesece sem že od doma in komaj čakam, da se odpeljem zopet čez lužo. Lahko si predstavljate, kako je s človekom, kateremu rojijo figure in kombinacije noč in dan po glavi.«

Dospela sva do hotela. »Sicer se pa turnir že bliža koncu. Nekaj težkih partij me še čaka: Aljehin, Bogoljubov — — pogledal me je z nasmehom.

»Ali boste obdržali drugo mesto?« - Upam, mi je skromno odvrnil. »Priboriti si bom moral Aljehinovo koncentracijo in voljo. Aljehin je sicer tudi močna osebnost; poglejte! Govori rusko, francosko, angleško, nemško in špansko. Jaz se bom pa moral šele priučiti nemščine.«

»To boste pa že še zmogli, Mister Kashdan! Oprostite mojo indiskretnost: koliko ste stari? — »Zdaj sem 25 let star; torej me čakajo še najrazličnejše stvari.«

»Opazoval sem Vas pri igri s Flohrom, pa nisem zasledil one nervoznosti, katero bi človek pričakoval pri mladih mojstrih; gotovo ste pri dobrem zdravju?«

»Hvala! Zdrav sem pa popolnoma, toda nervozen sem bil pa vendarle. Vi niste tega tako dobro opazili, ker pač skušam kolikor mogoče vsak izbruh svojih živcev udušiti.«

Zakaj ni bilo Capablance?

»Še nekaj bi bil skoraj pozabil: Kako pa, da Capablance in Rubinsteina ni bilo blizu?.« »Capablanca in Aljehin si nista dobra prijatelja, kakor morda veste. In ker se je odbor moral odločiti za enega izmed niiju, se je pač odločil za Aljehina. Za Rubinsteina mi pa ni natančno znano, kako je bilo. Vem samo, da je sam nekaj zaprek delal.«

»Zdaj pa odrinete zopet na Bled, kaj ne?« »Da, zopet v boj. Turnir na Bledu je namreč skoz in skoz težak. Vse partije so težke, nikjer nimate počitka. To je prav značilno za blejski turnir in meni bo ostal še dolgo v spominu. Drugo leto pa priredimo velik turnir v Los Angelesu ob priliki olimpijskih iger; takrat pridite, pa Vam bom morda še kaj zanimivejšega povedal za Vaš list!«

Prav ljubko se mi je nasmehnil. Zahvalil sem se mu, mu stisnil roko v slovo in mu voščil od srca: good night, Mister Kashdan! L. K.

Spomenik vojnim žrtvam v Breznici

Spomenik vojnim žrtvam je dograjen. Vsak, kdor ga je videl, ga je vesel. Iznad krasne menze, ki jo nosi masiven steber, se pne kvišku vitka piramida, ki se završi v kupolo, kronano s peterimi križi. V linah pod kupolo žari večna luč. Po vsej piramidi so na posameznih klesancih pozlačena imena padlih Brezničanov. Ti napisi pa niso poljubno vrezani. Vsaka skupina (vojakov iz posameznih vasi) tvori zase ornament, ki daje preprosti kamniti piramidi nenavadno življenje. Ob levem vogalu piramide, nekaj pod sredino spomenika, pa

(Foto Vengar, Radovljica)

stoji kamnit kip sv. Krištofa, ki je, dasi od piramide nekaj odmaknjen, vendar z njo tako organsko zvezan, da ji daje razgibano živahnost. Svetega Krištofa je zamislil umetnik kot tistega svetnika, ki ga je naš narod častil kot božjega hlapca, ki prenaša duše iz časnosti v večnost. Kakor je v življenju tovoril ljudi čez reko in nosil nekoč samega Jezuščka. Brez dvoma zelo izvirna, pa vendar v naši domačnosti usidrana zamisel. Ves spomenik napravi vtis monumentalnosti in bo trajne vrednosti v stoletja. Slavnostno odkritje ni zamišljeno kot veselica. Je to zelo resna slovesnost, kakor jo označuje vabilo s tem-le sporedom:

Odkritje bo v nedeljo, dne 20. septembra 1931 ob 3. popoldne na Breznici pred župn. cerkvijo. 1. Ob pol treh bodo slovesne litanije. 2. ob treh bo govor ob spomeniku. Govoril bo katehet Franc Bonač. 3. Po govoru odkritje in blagoslov spomenika. Blagoslovil ga bo kanonik, profesor dr. Ivan Svetina, Brezničan, ob asistenci drugih brezniških duhovnikov rojakov. 4. »Oj Doberdob«, zapoje brezniški pevski zbor. 5. Cerkvene obredne molitve za padle vojake. 6. »Vigred se povrne« in »Nad zvezdami«, zapoje brezniški pevski zbor. 7. Občinski svet sprejme spomenik v varstvo občine.

Spomenik je izdelan po načrtu prof. arhitekta Joža Plečnika, ki ga je v podrobnosti izdelal arh. Sever. Kiparsko delo je izvršil Boris Kalin, kamnoseško pa Alojz Vurnik iz Radovljice.

Med prireditvijo bodo dekleta prodajale fotografije spomenika. Prostovoljna preplačila za razglednice in darovi se porabijo za še ne pokrite stroške za spomenik.

Ker prihajajo opoldanski vlaki iz Ljubljane in z Jesenic kaj prilično v Žirovnico, se je nadejati lepe udeležbe. Odkritje se izvrši ob vsakem vremenu. Ako bi deževalo, bo govor v cerkvi in se izvrši le odkritje in blagoslovitev zunaj nje.

Poti, ki vodijo v Moravče

(K odkritju spominske plošče.)

Na kvaterno nedeljo 20. septembra t. l. po deseti maši bodo hvaležni Moravčani odkrili spominsko ploščo svojemu odličnemu rojaku — pisatelju dr. Fr. Deteli — na njegovi rojstni hiši pri »Jurku« v Moravčah. Slavnost bo skromna in bolj tiha — toda zato bolj prisrčna in domača, kakor je bil tudi blagopokojni dr. Detela bolj tihe, mirne narave in se ni nikdar silil v ospredje. — Marmornato ploščo s pisateljevo glavo je izklesal domačin, moravški rojak, akad. kipar *Tine Kos.*

Ker je pričakovati, da se bo lepe slovesnosti udeležilo obilo slovenske inteligence, zlasti profesorjev in literatov ter dijakov iz Ljubljane (odkritje se vrši v vsakem vremenu!), zato ne bo odveč, ako kratko naznačimo razna pota, po katerih se lahko pride v Moravče.

Najhitrejše in najlažje prideš v Moravče, če ob pol 8 zjutraj pri »Figovcu« sedeš v moravški avtobus, ki te pripelje v dobri uri v Moravče.

Za tiste pa, ki se hočejo izprehoditi v lepi jesenski naravi, je pa najbolje, če se peljejo z vlakom ob 7.27 zjutraj do Laz, Jevnice ali Kresnic. Od Laz vodi pot z brodom čez Savo, nato skozi Dolsko-Hrib na Sv. Trojico in Jemčevo znamenje-Vrhpolje — in v dveh urah je potnik v Moravčah. Pri Sv. Trojici uživa krasen razgled po celi Gorenjski in divni moravški dolini. Tudi je na kvaterno nedeljo »žegnanje« pri Sv. Trojici.

Od postaje Jevnice pelje pot s čolnom čez Savo — nato skozi vas Senožeti na Sv. Križ, mimo Vegovega doma v Zagorici, čez Cicelj na Zgornjo in Spodnjo Javoršičico, Tustanj (grad!), Podkraj, Češence (grad!), Belnek (grad!) v Moravče. V dveh urah si v Moravčah.

Iz Kresnic se pelješ z brodom čez Savo tik za postajo, potem mimo Drčarja čez sedlo Grmado na Moravče. V poldrugi uri si iz Kresnic v Moravčah. Na sedlu pri znamenju uživaš krasen razgled na vse strani.

Kdor pa hoče, se lahko pelje z avtobusom do Lukovice, tam zavije po stari moravški cesti mimo zgodovinske cerkve v Praprečah na Spodnje Koseze, si tu ogleda Koseskega dom — in v poldrugi uri je tudi v Moravčah.

Kdor pa se hoče povzpeti na visoko Limbarsko goro, se pelje do Krašnje, odtod na Goro in z Gore na Moravče. V treh urah napravi krasen izlet na Limbarsko goro (razgled!) in v Moravče! Z Limbarske gore se vidi razvalina Rožek.

V neposredni bližini Moravč se nahajajo štirje znameniti gradovi: Tustanj, Češnjice, Belnek in Zalog ter dve razvalini: Koprivnik in Rožek.

O trgu Moravče samem in o Moravčanih ne bom govoril. Pridite in si jih oglejte. So hudomušni, razboriti ljudje, malce bahavi, a še pristni, konservativni in nepokvarjeni. In kot take jih opisuje tudi naš pristni Moravčan — pisatelj Detela.

Detelova povest **»Kislo grozdje«** vas vabi vse slovenske rodoljube na trgatev v Moravče. Pridite, ne bo Vam nobenemu žal. Na svidenje torej v nedeljo 20. septembra v Moravčah.

Pasji pasažir v avtomobilu

Kranj, 17. septembra.

Ko se je slikarski pomočnik Alojzij Frantar, doma iz Stražišča, v sredo peljal na kolesu čez savski most, je srečal neznan avtomobil. To sicer še ni nič hudega. V hipu srečanja pa je proti kolesarju planil iz avtomobila velik pes, ki je deloma z zaletom kolesarja podrl, deloma je kolesar, ki je vozil tik ob trotoarju, prestrašen zavozil v rob hodnika na mostu ter odletel v železno ograjo. Če bi ograja ne bila dovolj gosta, bi padel v Savo. Frantar se je potolkel po rokah, nogah, po rebrih, ker je padel na trdo.

Ko je avtomobilist videl skok psa, je v bližini avto ustavil, pes je po svojem dejanju pritekel za njim, in skočil v avtomobil, ki je mirno odpeljal naprej. Šofer, ki v luksuznem vozu prevaža pasažirje iz živalskih vrst, se bo kazni izmuznil, ker nihče ni ugotovil številke. Pravijo, da je že danes kar običaj in moda voziti pse v avtomobilih, kar pomeni izzivajoče razkošje v času, ko ljudi tareta brezposelnost in glad.

Smrtna nesreča pri Ptuju

Ptuj, 18. septembra.

V Stražencih pri Ptuju se je smrtno ponesrečil posestnik in špehar Gradiščnik. Padel je z voza, si zlomil tilnik in obležal na mestu mrtev.

Nesreča radi motocikla

Celje, 18. septembra.

V četrtek 17. septembra okoli 9 zvečer se je vozila na vozu, ki ga je vodil voznik Kopun, doma v Liscih pri Celju, 18letna delavčeva hči Olga Kragl, stanujoča na Obrežni cesti 4, na cesti od Teharja proti Celju. V bližini prehoda ceste čez železnico pa je voz dohitel neki motociklist, ki je vozil v temi z ostrim tempom, pa brez luči, oziroma je imel s seboj samo majhno lučko. Ker je imel preslabo luč, ni mogel videti voza ter se je zaletel z vso silo v voz, tako da je padla Kraglova z voza ter si zlomila levo nogo. Pa tudi motociklist se je sam prevrnil s kolesom in se lažje poškodoval, motocikel se mu je pa temeljito izmaličil.

Čuvaj ob železniškem prehodu je hitro telefoniral v mesto po rešilni avto, ki se je hitro odzval in odpeljal Kraglovo v bolnišnico, neprevidni motociklist pa je v bližini spravil svoj motocikel in jo peš odmahnil v nadi, da ga ne bodo dobili, kar je pa bilo seveda popolnoma napačno upanje.

Kaj pravite?

Gospod urednik, včeraj ste na tem mestu že dali besedo komu, ki je ožigosal kakšno krivico ali nesmiselnost v našem aktualnem življenju. Sicer se je o gmotni bedi duševnih in kulturnih delavcev že mnogo pisalo, pa vendar dovolite, da opozorim na nekaj kričečih slučajev. Treba bi bilo, da bi naše časopisje, sedma velesila, na moč nastopila zoper današnje brezdušje, ki vlada svet.

Obiskal sem zadnjič prav znanega kulturnega delavca. Našel sem ga v tako bornem stanovanju, v kletnem, da sem se začudil. Imel je pet majhnih otrok, bili so bledi in mirni in resni, kar se otrokom prav nič ne poda. Prijatelj je izjavil, da ne more plačevati dragega stanovanja, ker mu vse njegovo neutrudno kulturno delo, kateremu posveča noč in dan, ne nese toliko, da bi stanoval v mestu. Na drugi strani je baje obredel stotino stanovanj, pa so mu povsod zaprli vrata pred nosom, ko je povedal, da ima majhne otroke. Prosim Vas, naslovite zoper nečloveške stanodajalce, ki radi otrok ne oddajajo stanovanj. Ali naj jih starši pomečejo v vodo, da bodo dobili stanovanje? Ali resen kulturni delavec res ne zasluži, da bi vsaj napol človeka dostojno živel? Stokrat več je gotovo napravil za našo kulturo kakor kak sporinik-rekorder ali operni tenor s horendno plačo, da ne govorim o pošminkanih filmskih opicah in njihovih milijonih, ja živi kakor pes!

Poznam mladega doktorja, ki je delal obširno disertacijo in potoval in študiral več let. Zadolžil se je, ko je bilo delo končano, je opazil, da je bankam plačal na obrestih že prav toliko, kolikor je imel dolga. Prosil je in prosil, naj vzamejo vplačani denar za dolg, pa so ga ložili in je plačal še enkrat vse skupaj. Honorarja za svoje delo ni dobil nič, pač pa ga je moral — on bankam dvojno plačati!

Poznam tudi znanstvenika, ki mu je poverjeno zelo odgovorno, težavno in drago delo, sestaviti slovenski del v neki fundamentalni vseslovenski znanstveni ediciji. Človek je državni uradnik z 2000 plače, ima družino, dela na vse kriplje, podpore pa ne dobi nikake, ne od Petra ne od Pavla, ne od zgoraj, ne od spodaj. Vsi krediti za kulturo so izčrpani. In tako mora revež pritrgovati od svojih ust, da more napredovati delo, ki bo Slovence reprezentiralo v krogu slovanskih narodov.

Kdo bi poznal vse take slučaje? Veliko jih je. Naš človek danes za kulturo ne kaže razumevanja, denarja pa celo ne da od sebe zanjo. Dajmo se no vprašati, ali nismo morda vse preveč nezasluženo radodarni napram raznim jubilisom in žonglerjem in boksarjem in vse preveč skopi napram resnim kulturnim delavcem? Kar jih poznam, niti eden od njih ne želi palače in milijona, nego stremi samo po »zeleni vejici«, da bi mogel v miru skromno živeti, da bi mogel v božjem miru delati naprej in ne bi visel večno nad njim Damokljev meč bede in pomanjkanja! Videant consules! Naše časopisje bi v tem oziru lahko stokrat več napravilo, kakor pa napravi. Kaj pravite?

Trije požari v eni noči

Požarov v celjski okolici ni konca ne kraja

Celje, 18. septembra.

Zadnje čase gori skoraj vsak dan v kakem kraju celjske okolice, tako da morajo gasilci imeti skoraj vedno strogo pripravljenost. V noči na četrtek pa beleži gasilska kronika kar tri požare.

Okoli tričetrt na 10 zvečer je bila celjska požarna bramba poklicana k požaru posestnika Gaberška na Ostrožnem, kjer je gorel kozolec, pod katerim se je nahajal svinjak. Prvi so bili na mestu gasilci iz Lopate, za njimi so prihiteli Celjani in tretji še Gaberčani. Vsem se je posrečilo v kratkem času ogenj pogasiti.

Komaj so se vrnili gasilci domov, so že bili zopet klicani k požaru v Trnovljah, a so kmalu izvedeli, da gori v Dramljah. Ker pa je v zadnjem času večkrat gorelo v Dramljah, kjer zaradi nedostopnega terena niso mogli ničesar opraviti in je vrhu tega zelo daleč, da bi gotovo prišli prepozno na lice mesta, se sploh niso odpravili na pot.

Proti jutru okoli 4 pa je zažarelo v Grajski vasi pri posestniku Koku Ferdinandu, kjer se je vžgal kozolec. V zelo kratkem času so bile prihitele na kraj nesreče požarne brambe iz sosednjih krajev, ki se jim je posrečilo omejiti požar na kozolec, da se ni razširil na sosednja poslopja. Škoda, ki jo trpi posestnik, je precej velika, pa je na srečo krita vsa z zavarovalnino.

Ljubljana

Mladi angleški literati v Ljubljani

Ljubljana, 18. sept.

Kakor smo napovedali, so dospeli danes v Ljubljano trije mladi angleški literati člani angleškega mladega PENkluba in sicer gg. Allan N. Taylor, predsednik, William E. Warman, tajnik in Alex. J. Henderson, član londonskega PENkluba mladih. V Ljubljano so dospeli davi s tržaškim brzovlakom ob 7.11. Na kolodvoru so jih sprejeli zastopniki tukajšnjega PENkluba mladih s predsednikom g. prof. Francetom Vodnikom na čelu. Sprejema se je udeležila tudi miss Copeland, ki je prevzela takoj vlogo tolmača. Angleški gostje so si v teku dneva ogledali Ljubljano ter njene znamenitosti, tako muzej, Narodno galerijo itd. Zvečer jim je ljubljanski PEN klub mladih priredil v srebrni dvorani Uniona prijateljski pozdravni večer, katerega so se udeležili tudi nekateri starejši ljubljanski kulturni delavci. Angleški literati obiščejo zatem Bled, kjer bodo gostje univ. prof. dr. Izidorja Cankarja, nakar obiščejo v spremstvu nekaterih mladih slovenskih literatov tudi Štajersko.

Spomini na čevljarski most

Do leta 1866. je stal iz srednjega veka znani leseni most čez Ljubljanico na mestu Pod trančo. Prvotno so bile na njem kolibe črevljarjev, pozneje so jih preselili Pod trančo samo. Navedenega leta so podrli tisti most ter kolibe in postavili nov most iz litega železa, ki so ga vlili menda na Fužinah pri Žužemberku v livarni kneza Auersperga. Most je dobil ime po ljubljanskem županu Hradeckiju.

Letos so ga razmontirali in v dobrem stanu prenesli na spodnji tok pri javni bolnišnici na starem mestu pa grade sedaj nov železuo-betonski most. V teku 65 let se že spremeni ta most iz lesenega v železnega in betonskega.

L. 1866. so pri izkopovanju temelja tega mostu našli precejšnje število rimskega denarja, o katerem se ne ve, kako je tja prišel.

Razne nesreče

Ljubljana, 18. septembra.

Ljubljanska bolnišnica je danes sprejela precejšnje število ponesrečencev.

40 letni Franc Anžlovar z Gobjeka 20 pri Litiji je padel pri obiranju sadja z drevesa in si zlomil levo roko.

23 letni sin kočarice Janez Brlec s Sela 3 v občini Podhruški pri Kamniku je prišel v bolnišnico s precejšnjo rano na levi roki. Povedal je, da ga je neki fant iz Srednje vasi sunil z nožem v roko.

Že pred tednom dni se je ponesrečila 77 letna občinska reva Elizabeta Markovič iz Loke pri Kranju. Pri padcu si je namreč zlomila levo nogo. Starica je mislila, da se bo poškodba zacelila kar sama od sebe, danes pa je le morala v bolnišnico.

Domač vol je pritisnil ob drevo Leopolda Zajca, čistilca v papirnici v Medvodah, doma na Virju 18 v občini Šmartno pod Šmarno goro. 44 letni Zajec je dobil hude poškodbe v prsnem košu.

Čez trebuh je šel voz 75 letnemu posestniku Francu Rožniku iz Plešivice 42 v občini Brezovica nad Ljubljano. Rožnik je dobil nevarne poškodbe.

Lažje je bil poškodovan 14 letni Ivan Drečnik, strugarski vajenec v Zalokarjevi ulici 13. Neki otrok mu je pri igri vrgel kamen v čelo. Fant je dobil manjšo rano na čelu, ki so mu jo v bolnišnici obvezali in ga odpustili domov.

Žrtev fantovskega pretepa je postal 28 letni posestnik Ivan Kosmač iz Stembalov 28 pri Kamniku. Blizu doma ga je napadel nekdo in ga z nožem sunil v levo stran obraza ter mu povzročil precej veliko rano.

Snoči so v Stritarjevi ulici v Ljubljani neki fantje napadli 17 letnega Jakoba Geiserja, sina železničarja iz Gradišča 19. Nekdo je fanta ranil celo z nožem v glavo.

Kaj bo danes

Jakopičev paviljon: Razstava umetnic.

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

FOTOAPARATE svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon Rodenstock Voigtländer Welta, Certo itd. ima vedno v zalogi **Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani**. — Zahtevajte cenik! —

⊙ **K »Detelovi slavnosti« v Moravče** v nedeljo 20. septembra vozi navadni avto ob pol 8 zjutraj od Figovca. Ob pol 9 bosta peljala dva avta tvrdke »Bistrac« tudi od Figovca in direktno v Moravče, po potrebi bo pa še tretji avto na razpolago.

⊙ **Mestna občinska uprava** je v zmislu zakona o volivnih imenikih sestavila reklamacijski odbor (komisijo) za vpis v volivne imenike. V komisijo so bili imenovani v zmislu zakona občinski predstojnik ter dva odbornika in dva namestnika, in sicer župan dr. Dinko Puc, dr. Ivan Modic in dr. Ivan Šubic, za namestnika pa občinska svetnika Josip Olup in Anton Likozar.

⊙ **Začetek ljubljanske dramske sezone.** V sredo, dne 23. t. m. začne zopet delovanje ljubljanske drame v novi sezoni 1931-32. Prva predstava bo »Dogodek v mestu Gogi«, igra v dveh dejanjih, katero je napisal Slavko Grum. Režija je prof. Šestova. V igri sami nastopi velik del našega dramskega ansambla, glavni vlogi sta v rokah gospe Šaričeve in g. Gregorina. Druga premijera letošnje sezone bo v četrtek, dne 24. t. m. Vprizorila se bo Nestroyeva burka s petjem v treh dejanjih. »Pritličje in prvo nadstropje«, katero je priredil za naš oder prof. Fran Kobal, zrežiral pa prof. Šest. V soboto 26. t. m. se vprizori popolnoma na novo v režiji g. Cirila Debevca Cankarjeva drama »Kralj na Betajnovi«. Dnevna blagajna bo začela poslovati v torek, dne 22. t. m. in sicer začasno v dramskem gledališču, in sicer v glavni veži od 10. do pol 13 in od 15 do 17.

⊙ **Abonma za sezono 1931-32** se sprejema še jutri v soboto dne 18. t. m. v veži dramskega gledališča. Letos vlada za naše gledališče večji interes, kar dokazuje, da se je priglasilo že do sedaj več abonentov, kakor na ih je bilo v lanski sezoni. Pozneiši priglasi za abonma se bodo sprejemali v pisarni gled. blagajne v zaodrišču dramskega poslopja. Opozarjamo na velike ugodnosti, ki jih v denarnem oziru nudi gledališki abonma, prav posebno pa še na to, da bo uprava letos ustavila vse druge olajšave in bo znižana vstopnina veljala samo za abonente.

⊙ **Ljubljanske osnovne šole** zaznamujejo letos neznaten prirastek učencev. Vseh je 4161 in sicer 2199 dečkov in 1962 deklic. Lani jih je bilo 3988, torej prirastek 173. Zanimivo je, da je število učencev in učenk na manišinski šoli poskočilo in šteje letos ta šola 32 dečkov in 33 deklic, dočim je lani bilo 24 dečkov in 20 deklic. Vseh razredov na osnovnih šolah je letos 125, lani 112. Posamezne osnovne šole imajo sledeče število učencev in učenk: I. deška 435, II. deška 364, III. deška 361, IV. deška 231, V. deška 402, I. dekliška 474, na liceju 404, IV. dekliška 322. Pomožna šola za maninadarjene 57 dečkov in 26 deklic. Šola na Barju 82 dečkov in 65 deklic. Osnovna šola pri Uršulinkah 233. Lichtenturnov zavod 405 in Marijanišče 235 dečkov.

⊙ **Slaščičarna »Olga«** se otvori danes 19. septembra v pasaži palače »Viktorija« v Ljubljani. Za obilen obisk se priporoča Alojz Galle.

⊙ **Nagrobne spomenike** v najmodernejših oblikah Vam nudi najceneje kamnoseško kiparsko podjetje **Franjo Kunovar, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana.**

— **Pri hripi**, bronhitis, vnetju mandljev, pljučnem kataru, zaslezenju v nosu, sapniku in grlu, obolenju ušes in oči skrbite za to, da se želodec in črevo večkrat temeljito izčisti z naravno »Franz-Josefe« grenčico. Sloviti strokovnjaki v zdravilstvu potrjujejo, da zelo dobro de »Franz-Josefe« voda trpečemu človeštvu pri rdečici in drugih mrzličnih nalezljivih boleznih. »Franz-Josefe« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kamnik in tujski promet

Kamnik, 17. sept. 1931.

Mesto Kamnik, ki je svoječasno slovelo kot priljubljeno letovišče in planinsko zdravilišče, je letošnje leto privabilo toliko tujcev, kot še nobeno povojno sezono.

V Kamniku je letovalo letos 507 letoviščarjev in sicer je bilo Jugoslovanov 403, inozemcev pa 104 s 9.694 prenočninami kar znači, da je ostal letoviščar pri nas 19 dni. Med inozemci so bile zastopane sledeče narodnosti: Avstrija 29, Češkoslovaška 20, Anglija 5, Italija 26, Madžarska 1, ostala Evropa 21, Amerika 2. Ako primerjamo te številke s prejšnjima letoma 1930 in 1929, ko se je tujsko-prometni pokret pričel v našem mestu organizirano voditi, je slika nekako takšna: L. 1930 je posetilo Kamnik 390 tujcev, l. 1929 pa je bivalo v Kamniku le 186 tujcev letoviščarjev. Te številke dovolj jasno pričajo o naglem razvoju mesta Kamnik, ki gre boljšim časom naproti po zaslugi Tujsko-prometnega društva in župana g. Franca Kratnarja, ki uvideva s svojo dalekovidnostjo gospodarsko rešitev Kamnika v tujskem prometu. Povišek tujskega prometa za 108 letoviščarjev je uspeh posebno novega občinskega kopališča ter lepih stanovanj in zmernih cen v naših restavracijah. V restavracijah je stanovalo 233 letoviščarjev, pri zasebnikih pa 274. Stanovanj (sob) je bilo na razpolago tujcem v restavracijah 33 s 55 posteljami ter 131 sob pri zasebnikih s 199 posteljami. Stanovanj s kuhinjami je bilo oddanih 7. Vse to kaže resno stremljenje Tujsko-prometnega društva oziroma odbornikov ter uradov, ki se trudijo, da pripravijo tujcu v Kamniku čimbolj udobno bivanje. (Kino, koncerti, kopališče, ureditev parkov, klopi itd.) Tudi Kamničani sami so se nekoliko potrudili, da so dali mestu lepše lice s tem, da so zelo mnogi prebelili hiše, uredili vrtove in ograje ter okrasili okna s cvetlicami. Pa zavedajo se, da še ni to vse, ampak so si nadeli še polno lepih načrtov po inicijativi g. dr. Frana Ogrina in pa g. Kratnarja, ki sta duši vsemu napredku.

Celje

⌲ **Nesreča otroka.** V sredo 16. t. m. je 2 letna posestniška hčerka Pižon Julijana iz Šmartnega ob Paki doma na pragu padla ter si zlomila desno roko. Prepeljali so jo na zdravljenje v celjsko bolnišnico.

⌲ **Smrt na duri potrklja.** V javni bolnišnici je umrl v četrtek 17. t. m. v 21. letu svoje starosti vojak-redov 12. čete celjskega pešpolka Krstič Vojin, doma iz Biliševske občine v Pojaničkem okraju, Vardarska banovina.

⌲ **Nočno lekarniško službo** ima v prihodnjem tednu od sobote 19. t. m. do vključno petka 25. t. m. lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

Moravče

Moravška dolina se lahko ponaša s svojimi znamenitimi možmi, ki so izšli iz njene srede. Mnogoteri že spe spanje pravičnega v grobu, drugi pa še delujejo med slovenskim ljudstvom. Pred dekanijsko cerkvijo stoji spomenik slavnega barona Jurija Vege iz Zagorice, v nedeljo pa odkrijejo spominsko ploščo z doprsnim reliefom velikemu slovenskemu pripovedniku profesorju dr. Deteli. Moravčani so ponosni na svoje slavne može, ki so delovali za napredek in slavo slovenskega naroda. V dokaz temu je odkritje spominske plošče pisatelju dr. Deteli. Z mrzlično naglostjo očiščujejo trg pred rojstno hišo, nasipujejo z gramozom ceste, pletejo vence, gradijo veselični prostor, da bi gostje odnesli tem lepši vtis iz prijaznih Moravč. Vse to delo pa zasluži mož in pisatelj dr. Detela in zato pričakujejo Moravčani obilne udeležbe slovenskega izobraženstva kakor tudi ljudstva z dežele ter kličejo že vnaprej vsem milim gostom: Pozdravljeni v naši sredi!

Vodice nad Ljubljano

Ob priliki blagoslovljenja novih orgel je v nedeljo dne 20. septembra popoldne ob pol treh *cerkveni koncert*. Zveze so sledeče: Iz Ljubljane vozi od Figovca Žužkov avto redno ob 12.45, ta dan pa še izredni avto ob 12.30. Nazaj proti Ljubljani vozi iz Vodic izredni avto ob 5, redni pa vozi ob 4.30 in 7.40 popoldne. Iz Cerkelj proti Vodicam bo vozil izredni avto ob 1.45 popoldne.

Kulturni obzornik

Razstava kluba likovnih umetnic

Dne 30. avgusta se je otvorila v Jakopičevem paviljonu razstava likovnih umetnic, ki ji je pokroviteljica dvorna dama ga. Tavčarjeva. Klub šteje 28 članic, večji del Slovenk in Hrvatic; to pot so prvič kot organizacija stopile pred našo javnost, in to ravno v časih, ko vlada na polju likovne umetnosti precejšnja suša in so razstave že prava redkost. Naj bo ta njihov prvi nastop pozdravljen in naj bi mu sledili še pogosti nadaljnji nastopi, ki naj bi se krepko umetnostno uveljavljali.

Če malo načelno premisliš, spoznaš, da je treba žensko, če se kot umetnica udejstvuje, meriti z malo drugačnim merilom kakor njihove moške tovariše. V zgodovini umetnosti so igrale precej podrejeno vlogo, se pravi, nikdar niso utirale novih potov kot reformatorice, ampak so se udejstvovale več ali manj kot »sodelavke«, ki so bolj konservativne in neborbene. Ženski element se v umetnosti, v kolikor ne ostaja rokodelski v »tehniki«, giblje med dekorativnostjo in med toplim lirizmom občutja romantičnega kova. Prodiranje v globoko refleksijo in reševanje silnih vprašanj je temu elementu tuje. Ne moremo odrekati nekaterim umetnicam zamaha ali celo individualnosti, toda vendar kaže ta razstava, da jim nemara ravno ženski prirojen sanjavi lirizem brani vstopiti v krog sodobnih umetnikov z njihovim krepkim, naznotraj osredotočenim realizmom, ki zahteva miselne jedrovitosti v krepki plastični in skrbni arhitektonski formi. V tem oziru za sodobnimi stremljenji zaostajajo. Toda veseli jih bodimo, če v tem mrtvilu našega prozaičnega življenja sploh še upajo najti kje kaj topline na svetu, kaj poezije. Dale so nam gotovo svoje najboljše, kar so imele, in hvaležni jim bodimo zato.

Razstavilo je devetnajst članic vsega skupaj devetinosemdeset slik. Kiparice se to pot niso pokazale.

Razstava je nameščena v treh glavnih dvoranah paviljona in je, kakor je bil materijal malo enoten, še kolikor toliko srečno aranžirana. Posamezne umetniške osebnosti pridejo lepo do veljave v tej razredbi.

V glavni, srednji dvorani dominirajo na srednji steni barvasta platna velikega formata **Anice Zupanec-Sodnikove**, Po snovi gre za dvoje tihožitij, dva genrea Predica in Nuška in Joško, pa portret Sestre. Tihožitji z moško in žensko narodno nošo na kmečkih skrinjah sta nastali gotovo iz ljubezni do barvne slikovitosti: s široko, drzno potezo so podane kvalitete, ki žare s platen in s svetlosenčnim efektom in neravnovesno kompozicijo vred kažejo še pravi impresionistični interes. Tihožitje z žensko nošo se mi zdi barvno bolje ubrano kakor drugo. Nuška in Joško sta ljubek motiv, tudi barvno ubran, če bi bilo ozadje perspektivično jasnejše. Portret sestre je zadet, precej srečno komponiran in se odlikuje po diskretni ubranosti barv. Če bi pogledal na dela Zupančeve z očmi današnjega okusa, bi bila temu okusu ta slika še najbližja. V isti dvorani na vhodni steni levo in desno je več oljnatih slik **Mire Pregljeve.** Dvoje cvetličnih tihožitij pa štiri figuralne kompozicije, svetopisemske historije. Pregljeva kaže, da se je šolala ob hrvaški moderni. O impresionizmu in romantiki pri njej ni sledi, vsebina in občutje prideta malo v poštev, poudarek je na formalnih problemih, zlasti na kompozicionalni arhitektoniki. Njene figure so nekake jarko v svetlobi in senci gledane primitivne lutke, malo detajlirane in individualizirane, toda odločno postavljene v prostor in iznajdljivo komponirane v luči in kot prostor oblikujoča masa. Imam vtis, da na to formalno plat polaga malone vso svojo pozornost. Magdalena se mi zdi silno srečna kompozicija, podobno tudi Jairova hči. Slikar Peter zataji Kristusa zelo spominja na italijanski barok z osprednjo štafažo vrčev in sedečih mož; priljubljen je Pregljevi tudi motiv diagonalnih ritmov (geste). Tihožitji sta formalno prav dobri, tudi dekličja potreta, zlasti Deklica sta originalna. Pregljeva ima talent in naredi precej originalen vtis kot posebna prikazen med svojimi vrstnicami. **Elda Piščančeva** je razstavila osem oljnatih stvari. Tihožitje iz l. 1928 je tehnično izvedeno, pa malo šolsko ali kaj. Deček iz Tunisa (1929) je tehnično in formalno prav upapolna študija. Iz leta 1929. je pokazala umetnica štiri maihne skice z raznimi osnutki religioznih kompozicij. Tu je ubrala nemara čisto samosvojo pot in pokazuje sebe najbolj. Nespametne device št. 49 so dobro komponirane; v vseh skicah prevladuje lirično nežna barvenost, podobno kakor v najnovejših delih (1931). Pri obedu in v tihožitju Cvetje, ki je prav dekorativno. Razmaha Piščančeve moramo biti veseli. V levi dvorani dominira na srednji steni velik format kompozicije **Mare Kraljeve**, imenovane Desetnica, slikana na svilo, kakor tudi manjši sliki Moj mož in Portret sestre. Slikanje na svilo ni novost, pa je danes precej redko v navadi. S tem materialom pa je mogoče doseči silno nežnost in prosojnost barve, radi česar je nemara Kraljeva posegla po tem materijalu. Kraljeva kaže figuralne tipe, kakor ji jih je dala šola Toneta Kralja, njen talent in njena domena pa je bržkone najbolj dekorativno slikarstvo. Desetnica ima v glavnem dekorativen pomen s svojimi nežnimi svetlokarminastimi, modrimi in zelenimi lisami na ploskvi, kompozicija je malo razdrapana, linija in kontura pa kažeta veliko fineso. Malo motijo razna gledišča, n. pr. imajo figure drugo gledišče kakor pa od zgoraj doli gledana miza, Moj mož je prav posrečena, bi dejal, karikatura, ki kaže precej ostro karakterizacijo, portret Sestre je posrečen, le malo preveč je na stran pomaknjen, da ne veš, ali so hiše v ozadju, ali pa figura glavna stvar. Kraljeva napravi med vrstnicami v celoti razstave zelo originalen vtis. Ranjka **Kobilica** ni dobro predstavljena s tremi cvetličnimi Tihožitji in neznatnim portretom. Prav pa je, da so se tovarišice oddolžile njenemu spominu. Obe **Šantlovi** sta razstavili vsaka po pet slik, olj in akvarelov. **Avgusta** cvetna tihožitja in krajine. **Henrika** pa portretne študije in eno tihožitje. Obe ima'a precej tehničnega znanja, vendar se mi zdi Avgusta na tej razstavi toplejša (Dalije, Phlox), Henrika pa bolj ostaja v tehniki in nekakšnem akademizmu brez poleta.

Auer-Schmidtova (Zagreb) je pokazala tehnično virtuozno in v konceptu elegantno cvetno tihožitje. **Bandur-jeva** (Zagreb) ima skrbno komponirano Dalmatinsko selo, ploskovito nasnovano Dalmatinko in zelo barvno in ubrano Tihožitje, ki je njena najboljša slika na tej razstavi. Kako je pa mogla ista roka slikati razglednico »Ponikovski kolo«, pa ne razumem. **Bojničič Vera** (Zagreb) se je predstavila z enim samim bakrorezom Kmetske hiše v Sloveniji, ki zelo malo pove o njej. **Borelli-Alačevićeva** je razstavila prav dober Avtoportret iz l. 1929 v olju, dalje oljnato Mladost in troje gvašev z etnografijo. V teh prevladuje predmetni interes, ljubezen za folklorni motivi in zlasti za vezenino. **Crnčič-Virantova** (Zagreb) je razstavila pet oljnatih slik, krajin. Ulica v Vrbniku se mi zdi skrbno komponirana, tehnično je Zagreb v snegu najvestnejši, ima tudi občutje, Morje in Stari park tehnično zaostajata. **Dujšin-Gattin Cata** (Zagreb) imponira kot precej močan in precej sodoben talent. Nemara je najboljša med Hrvaticami na tej razstavi. Resna stvar je Avtoportret, Plavolaska, stil nove stvarnosti in objektivizma. Vtis napravi tudi Portret pianistinje Mihajlovičeve, dočim imajo Oblaki pa Boka bolj občuteniski značaj v smislu impresionističnega barvnega efekta. **Doroteja Hauser** (Vojnik) je pokazala — slonokoščene miniature, redkost, ki se danes menda nihče na svetu več ne peča z njo. Devet miniaturnih slikic je precizno in zelo miniciozno slikanih v pravcati stari miniaturistični tehniki. Hauserjeva je dobra portretistka realistične smeri, najboljši je kot slika portret mlade dame v črnem, ki sedi v profilu, pa obrača obraz k gledalcu. — **Ostovič-Pexidr Zdenka** (Zagreb) ima morda malo umetniškega talenta, ali pa ni imela boljših slik za to razstavo na razpolago. — **Elza Rechnitz** (Osijek) ljubi oster obris in močno ploskovito stilizacijo. V barvi je ubrana na zelo samosvoj način. Ima okus za kompozicijo in dekorativnost. Razstavila je štiri olja, dvoje cvetnih Tihožitij, eno krajino, pa žanrski Počitek. Je precej originalna umetniška osebnost precejšnje moči. — **Nasta Rojčeva** (Zagreb) je pokazala pet oljnatih slik, sama krajinska občutja. V stilu spominja na realiste srede in druge polovice XIX. stoletja. Naše morje in Tivat sta prežeta nekake Böcklinske romantike. Ima znanje in občutje, čeprav ne misli sodobno. — **Šandor Terezija** se giblje v svojih krajinah še močno v tiru impresionizma in njegovega kolorizma. Št. 70 in 74 sta boljši stvari, Kristus pri studencu spominja v stilizaciji malo na naša Kralja, pa je slabša stvar.

Epohalnih novih odkritij na polju stilnega razvoja nam ta razstava ni pokazala. Videli smo pa na njej prvič složno nastopiti naše slikarice, lepo organizacijo njihovo, kar je veliko vredno. Videli mnoge zanimive umetniške osebnosti in kvalitete in mogli primerjati slovenska dela s hrvatskimi. Naj hrvatske umetnice ne zamerijo naši kratkoči, s katero smo jih absolvirali. Toda o več ali manj neznanih umetnikih, čijih prvo sliko si videl, je sodba otežkočena in morda često kriva. Drugič bo mogoče že kaj več reči. Veseli bodimo požrtvovalnega idealizma naših umetnic, ki se trudijo in delajo in želimo si jih čimprej zopet srečati v prijateljski družbi zbrane v delih pri Jakopiču!

V.

Dnevna kronika

Blejski šahisti v Kranju

Kranj, 18. sept.

Kakor je bila odlikovana kavarna »Union« v Ljubljani, ko so jo v sredo zvečer okupirali slavni vitezi šahovskih dvobojev na Bledu, prav tako je doživela to odliko elegantna nova kavarna v hotelu »Stara pošta«. — Vsi blejski šahisti s prvakom dr. Aljehinom na čelu so se v njej mudili včeraj zvečer točno tri ure od 10—1.

Ko so se udeleženci blejskega turnirja vračali snoči nazaj na Bled — potem ko so odigrali XIX. kolo turnirja v Ljubljani, so morali vsled defekta pri avtobusu v Kranju, kamor so prispeli ob 10, izstopili. Avtobus je obstal ravno pred hotelom »Stara pošta« in ker so morali čakati, da pride z Bleda drug avtobus, so bili takoj pripravljeni, da odidejo v kavarno. Le nemirni Niemcovič je bil kakor neugnan ter se nikakor ni dal spraviti v kavarno. Zato je ostal rajši zunaj na zraku in se izprehajal po mestu. Par kranjskih šahistov mu je delalo družbo. Mogoče je bil gospod izmučen od trde borbe in potrt vsled poraza. Kavarna pa ki vsled zgodnje jeseni še ni tako obiskana, je vsa oživela, ko so jo zasedli interesantni gostje. Poleg Niemcoviča, ki smo ga že omenili, je manjkal samo še velemojster dr. Vidmar, ki je ostal v Ljubljani. Sicer pa smo imeli priliko videti vse ostale blejske šahiste. Z njimi so bile tudi gospe dr. Aljehinova, g. Kmochova in dr. Astaloševa. Kot zvesti trabanti so šahiste seveda spremljali časnikarski poročevalci. Tako smo videli zastopnika »Timesa« g. Tinsleya sivolasega krepkega moža in več drugih poročevalcev. S šahisti se je pripeljal tudi sin dr. Vidmarja.

Po prihodu v kavarno je dr. Aljehin takoj sedel h šahovnici. Partner mu je bil Jugoslovan Kostič. Okrog te mize so se zbrali Kashdan, Stolz, Astalloš, dr. Tartakower in Spielmann, katera dva sta si tako zelo podobna, da si ji le težko ločil. Na dr. Aljehinu tem šahovskem fenomenu zamore tudi lajik opaziti silno inteligenco in moč, s katero je zaslužil naslov svetovnega prvaka in s katero tako daleč prednjači na Bledu.

Ob sosednji mizi pa so se nastanili simpatični dobrodušni Bogoljubov, tihi Colle in še vedno sveži Maroczy, z njimi pa tudi vodja turnirja Kmoch in Anglež Tinsley. — Ti so opustili šah in so tako flegmatično igrali karte, kakor kak zadovoljen meščan. Pogovor sta vodila Bogoljubov in Maroczy. Ker avtobusa dolgo ni bilo, so se dr. Aljehin z gospo, dr. Tartakower in Niemcovič odpeljali na Bled z avtotaksijem. Živahni Kostič, ki ves živi za šah, je sedaj v družbi ostalih analiziral pridno razne partije s turnirja. Kmoch in Stoltz sta odšla igrat. Vsled precizne Kmochowe igre je Stoltz ves čas izgubljal. Kashdan se je naslonil na naslanjač in počival. Je res tip pravega Amerikanca, na videz pa tako ljubezniv dečko. Flohr ni poznal miru, ali je igral s Kostičem, ali pa je hodil od mize do mize. Pirc se je dvobojeval z mladim Vidmarjem, ki je redno podlegel. Sielmann je bral časopis in hodil semintje po kavarni. — Astalos pa je sedel mirno poleg Kostiča in živalmo motril igro. Kavarniški gostje so seveda z respektom gledali nove goste in ves večer je bil res prav zanimiv.

Ko je ob 1 ponoči prispel drug avtobus z Bleda, so se blejski šahisti poslovili od Kranja in se odpeljali na Bled, kjer jih čakajo nove borbe, nove zmage in lovorike, pa tudi porazi in razočaranja.

Nova nesreča v rudniku Huda jama

Celje, 18. septembra.

V četrtek 17. septembra se je v premogovniku v Hudi jami zopet pripetila težka nesreča. Med delom v jami je prišel 23letni rudar Srme Franjo, doma v Gornji Rečici, nenadoma med steno in stroj, tako da mu je stroj radi močnega pritiska zdrobil kosti v kolkih. Javnost bi zanimalo, odkod izvirajo te pogoste nesreče v tem rudniku. Saj čujemo skoraj vsakih 14 dni o kakem ponesrečenem rudarju iz Hude jame.

Ponesrečeni rudar se nahaja v celjski javni bolnišnici.

Ogromna skala na cesti

Črna, 16. sept.

Dodatno k včerajšnjemu poročilu še sledeče podrobnosti:

Dne 15. IX. 1931. se je na banovinski cesti, ki pelje skozi Mežiško dolino, 20 minut od vasi »Črna« proti Mežici, utrgala ogromna skala, ter prekinila splošen dnevni promet. Avtobus, ki vzdržuje reden promet na progi Črna—Prevalje, se je moral vrniti v Črno. Isto se je zgodilo voznikom lesne družbe »Korotan«, ki so morali z natovorjenimi vozovi ostati v vasi.

Skala je tako ogromna, da bi se iz nje dalo dobiti od 40 do 50 kubičnih metrov gramoza, za kar bo tudi gotovo služila. Smrt bi bil skoraj našel pod razvalinami voznik g. Obretana pd. Gurnik iz Pristave. Le izredno srečnemu slučaju je pripisovati, da niso postali voznik in konji žrtve ogromnega skalovja.

Županstvo občine Črna je takoj organiziralo partije rudarjev in ostalih delavcev, da so začeli takoj odstranjevati kamenje.

Rudniška uprava je dala na razpolago potrebno orodje in strelivo, da se čimprej odpre zopet reden promet.

Vzrok, da se je odtrgalo skalovje, pripisujejo deževnemu nalivu, ki je divjal 12. t. m. skozi Mežiško dolino.

Mesto, kjer se je odtrgala skala, je bilo že itak nevarno. Sicer se pa kaj radi pripetijo enaki slučaji v naši dolini. Posebno v pomladanskih dnevih, ko začne kopneti sneg, drvi kamenje na cesto, ki končno najde svoje ležišče v poleg tekočem potoku.

Ne bilo bi napačno, ko bi merodajni faktorji posvetili več pažnje za občo varnost.

Koledar

Sobota, 19. septembra (kvaterna sobota): Januarij in tovariši, mučenci.

Osebne vesti

= **Generalni konzul I. razr. avstrijske republike g. dr. Herman Pleinert**, ki je služboval v Ljubljani od meseca marca 1927, je premeščen v istem svojstvu v Bratislavo. Njegov namestnik bo dosedanji prvi legacijski svetnik v Pragi g. dr. Feliks Orsini-Rosenberg. Predaja agendov se bo izvršila koncem tega meseca.

= *Diplomski učiteljski izpit* so napravili na moškem učiteljišču v Ljubljani: Cerar Bogomir, Fister Franc, Gabrovec Avgust, Jelenec Bogomir, Novljan Stanko, Pagliaruzzi Siegfried, Strnad Rudolf, Toroš Ljubo, Zamljen Josip, Dougan Milan, Otič Pavel, Povše Franc, Šinkovec Viktor in Vilhar Srečko.

Ostale vesti

— **Udeležencem Detelove slavnosti** sporočamo, da vozi redni avtobus ob pol osmih zjutraj izpred Figovca v Moravče. Poleg rednega avtobusa bodo na razpolago še drugi, preskrbljeni od podjetja »Bistra«, ki zdržuje redni avto-promet iz Ljubljane v Moravče. Tudi ti bodo odpeljali izpred Figovca ob pol osmih. Zvečer se vrača redni avto ob šestih iz Moravč v Ljubljano. Na razpolago bodo tudi tukaj še drugi avtobusi. Od vlaka, ki pripelje dopoldne ob pol devetih v Domžale, bo na razpolago večji voz (brek).

— **Počastimo spomin pisatelja dr. Detele.** Skromno se hočejo oddolžiti najožji moravški rojaki svojemu domačinu za njegovo veliko delo, ki ga je vršil za naše ljudstvo, bodisi kot pisatelj, bodisi kot vzgojitelj dijaške mladine. Spominsko ploščo z reliefom je izgotovil domačin Moravčan, akademični kipar g. Kos Tine. Slavnostni govornik bo g. prof. Jakob Šolar. Vse prijatelje in one, ki so od ranjkega pisatelja prejemali obilne duševne dobrote, bodisi po njegovih knjigah, bodisi po njegovi vzgojilni besedi, iskreno vabimo v nedeljo v prijazne Moravče!

— **Delavski tabor pri Sv. Križu nad Jesenicami.** V nedeljo, dne 20. sept. bo tabor kršč. delavstva Jesenice-Javornik pri Sv. Križu nad Jesenicami. Ob 9 sv. maša s pridigo, nato tabor pred cerkvijo. Sodeluje godba Krekovega prosv. društva z Jesenic.

— *Zanimivo skioptično predavanje na Bledu.* Na Bledu se bo vršilo v nedeljo dne 4. oktobra t. l. ob 15 popoldne v dvorani kina »Bled« zanimivo skioptično predavanje obče znanega in čislanega alpinista g. dr. Julija Kugy-ja iz Trsta o Julijskih Alpah. Ker je g. dr. Kugy poznan po svoji knjigi »Aus dem Leben eines Bergsteigers«, kot eden najboljših sodobnih alpinističnih pisateljev, priporočamo vsemu članstvu, da se tega predavanja v čim večjem številu udeleži in na ta način izkaže pozornost in hvaležnost predavatelju, ki je izredno veliko pripomogel, da je zunanji svet spoznal lepoto naših gora. Vstopnina znaša 5 Din. — Osrednji odbor SPD v Ljubljani.

— *Koča pri Triglavskih jezerih.* Osrednji odbod SPD naznanja, da se koča pri Triglavskih jezerih zapre v torek dne 22. septembra t. l.

— **Volilni imeniki občin ljubljanske okolice.** Do včeraj opoldne je pri ljubljanskem okrajnem sodišču vložilo od 30 občin 25 stalne volilne imenike. Ti imeniki izkazujejo celotno okrog 14.000 volilnih upravičencev. Nekatere male občine imajo od 140 do 300, mnoge pa nad 1000 volilnih upravičencev. Občina Zgornja Šiška izkazuje 907, Vič 1484, St. Vid nad Ljubljano 803, Dobrunje 1313, Ježica 765, Grosuplje 577 in D. M. v Polju 1314 volilnih upravičencev. Največja pa je občina Moste, ki ima 1649 volilcev in 3 volišča. Imeniki so bili z malimi izjemami vsi potrjeni.

— **Prošnje akademikov za sprejem v Oražnov dijaški dom in za podelitev brezplačne hrane.** Po sklepu uprave Oražnovega dijaškega doma v Ljubljani dobi tudi v zimskem semestru šolskega leta 1931-32 večje število revnih akademikov tukajšnje univerze brezplačno prehrano (kosilo in večerjo) v Akademskem kolegiju. V prvi vrsti bi prišli pri tem oni akademiki v poštev, ki bi zaradi pomanjkanja prostorov ne mogli biti sprejeti v dom, vendar pa prosto stanovanje ne izključuje brezplačne hrane v Akademskem kolegiju, če so gmotne razmere dotičnega akademika zelo neugodne. Prednost imajo v vsem medicinci in nezakonski rojeni. Za obe ugodnosti (brezplačno stanovanje in prehrano) se prosi v eni prošnji. Podčrtati pa je treba ugodnost, ki jo prosilec v prvi vrsti želi. Prošnje morajo biti opremljene z izpričevali o položenih poslednjih izpitih (kolokvijih), pri začetnikih z izpričevalom o višjem tečajnem izpitu, pri vseh z ne nad eno leto starim in po pristoini davčni upravi potrjenim ubožnim listom ter s krstnim in rojstnim listom. Nekolkovane prošnje se sprejemajo do 28. septembra t. l. in naj bodo naslovljene na: »Upravni odbor Oražnovega dijaškega doma v Ljubljani« (univerza).

— **Mati s 5 otročiči prosi pomoči.** V Cabru živi delavka Frančiška Zagar s 5 otročiči. Njena usoda je taka-le: Frančiška Zagar je vdova po delavcu, ki se je ponesrečil v Franciji. (Smrtno se je ponesrečil aprila l. 1931.) Ker nima pravice do rente, se nahaja s svojimi nedoletnimi otroci v veliki bedi. Njena beda je znana tudi Delavski zbornici v Ljubljani, ki je že posredovala pri jugoslovanskem poslaništvu v Parizu v zadevi rente ali pa odškodnine radi nezgodne smrti moža Zagarieve, pa ni mogla doseči povolinega uspeha. Zbornica potrjuje, da so njeni podatki resnični in da je nujno potrebna podpore. Zato prosi vdova dobra srca za kak milodar, ki naj se pošlje na naslov: Ante Troha, bančni uradnik, Cabar.

— **Ciganska nadloga.** Iz Podnarta: Že dva meseca sem se drži v našem kraju cela reč kompletnih ciganskih družin. Kar presedajo se, kot vrabec v prosu. Iz Podnarta v Lipnico, iz Lipnice v Kamno gorico, potem še kam in zopet nazaj. Pa prav nič drugega ne delajo, kot da ves dan »fehtajo«. In pridejo nadlegovat ženske in fantje, pa vsi taki, da bi lahko delali za tri. Pa enkrat mu še da človek, dvakrat in trikrat tudi, ampak dan na dan, to pa ne gre. In pošten berač je zadovolien s skorjo kruha, cigan pa hoče imeti mleka, »malo zabelce«, kost ali pa denar. In če ima cigan en dinar, gre že v trafiko po 2 »Vardar«! Strašno »nobel« so, imajo kočijo in seveda tudi konje. Razume se, da tudi krmo za vsak dan sproti »natehtajo«, tako pridejo včasih po dvakrat, da, celo po trikrat v eno hišo. S kmetom danes tudi cigan čuti krizo; kmet nima in ne more kar tako proč metati, cigan je pa zato toliko boli nadležen, da dobi, kar hoče imeti. Sicer so še kolikor toliko pošteni, a ljudje so jih do grla siti. Seveda, živeti morajo, ampak naj bi šli kam drugam. Morda pristojne oblasti k temu lahko kaj pripomorejo.

— **Najvažnejše govore na zadnjem zasedanju Društva narodov** v Ženevi prinese v odlomkih v svoji emisiji v nedeljo ob 20.15 ljubljanska radio oddaina postaja. Prenos se bo vršil s tonfilmskega traku in bo trajal ca. 40 minut. Obsegal bo sledeče: 1. Volitev predsednika in govor predsednika min. Titulesca ob otvoritvi zasedanja. 2. Iz razprave o sprejemu države Mexike v članstvo Društva narodov (govor min. Brianda in min. Curtiusa). 3. Iz velike razprave o delu Društva narodov (odlomki govorov min. Brianda in lorda Roberta Cecila).

— **Zastrupljenja z gobami** se najlažje obvarujemo, ako znamo ločiti strupene in užitne gobe. V knjigi »Naše gobe«, ki jo je spisal naš priznani strokovnjak Ante Beg, so opisane vse vrste gob, ki rastejo po naših gozdovih. Poleg tega vsebuje knjižica tudi slike v naravnih barvah vseh gob, ki jih opisuje knjižica. V knjigi najdeš tudi obilo receptov, kako pripravimo gobe za okusno jed, dalje navodilo kako gobe nabiramo, sušimo in konserviramo. Za vsako gospodinjo, kuharico in nabiralca gob je ta knjiga velike važnosti in jo toplo priporočamo. Cena Din 50.— in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— **Izgubil se je** 7 mesecev star lovski pes nemški resavec s pasjo znamko št. 1084, ki sliši na ime Ris. Barve je sive z rjavimi lisami. Odda naj se lastniku g. Strajherju, Grabovičeva 28, Ljubljana.

— **Smrtna žrtev avtomobila** je postal, kakor smo včeraj poročali, star mož pri Frankolovem. Od prizadetega šoferja smo dobili pojasnilo s pričami podprto, da je avto vozil čisto počasi in videl na cesti stati konje — pravilno na desni strani. Na sto metrov daljave je šofer zagledal moža, ki je stopil iz hišice na desni strani ceste. Mož je stopil poševno čez cesto — očividno, da bi prišel h konjem — ko je bil avto le 6 metrov od njega. Šofer je brž zavil na levo. Toda v napoto so mu bili konji. Ustaviti tudi ni bilo mogoče. Avto je moža zadel pod noge in ga podrl. Ko je mož padel, se je avto že ustavil, naložil ranjenca in ga odpeljal v celjsko bolnišnico. — Za pričo sta dva fanta in pa visoki gospod, ki ga je šofer vozil.

— **Uradne ure za pisarno Trgovskega društva »Merkur«** za Slovenijo v Ljubljani so določene takole: od pol 9 do 12 dopoldne in od pol 3 do 5 popoldne. V soboto od pol 9 do pol 1.

— **Pozor pred zlorabo naziva!** Vedno pogosteje dobivamo dopise z naslovom »Vzajemna zavarovalnica — oddelek za samopomoč« — pa tudi sicer smo obveščeni, da organi raznih »Samopomočic« zlorabljajo naše ime in največkrat le z zlorabo našega imena pridobe novih članov. Z ozirom na te opozarjamo, da nismo niti v direktni niti v indirektni zvezi s »Samopomočjo«, »Vzajemno pomočjo« in podobnimi pomožnimi blagajnami, ker se pečamo le z zavarovanjem na solidni zavarovalnotehnični podlagi. Nadaljnjo zlorabo našega imena bomo sodno zasledovali. — **Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani.**

— **Tovarna Jos. Reich** sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

Maribor

□ **»Samson«**, veliki Händelov oratorij, se bo izvajal v Mariboru v veliki unionski koncertni dvorani dne 3. oktobra ob 20. To veliko dramatično delo je imelo še vedno in povsod ogromen uspeh. Händel je mojstrsko obdelal tragičen padec Samsona in njegovo herojčno smrt. Sodelujejo naši najboljši solisti kakor: gospa Lovšetova, gospa Medvedova, g. Gostič in g. Rus ter orkester in mešani zbor železničarskega glasbenega društva »Sloge« iz Ljubljane.

□ **Pri nedeljskih motociklističnih dirkah** bodo nastopili vsi prijavljeni tekmovalci. Zanimanje vlada posebno za nastop dirkačev iz Gradca, ki so pri treningih pokazali take vratolomije, da je gledalcem kar sapa zastajala. Danes popoldne se vrši na dirkališču zopet trening ter se bo nadaljeval tudi v nedeljo dopoldne. K popoldanski tekmi bodo vozili mestni avtobusi iz Glavnega trga.

□ **Vprašanje lova v obmejnem pasu.** Slovensko lovsko društvo, podružnica Maribor, javlja svojim članom, lovskim zakupnikom ob severni meji, da je prošnjo, naj se dovoli lov v obmejnem pasu 500 metrov, rešila komanda granične čete v Skoplju neugodno, z utemeljitvijo, da prepoveduje lov v obmejnem pasu naredba ministrstva za vojsko in mornarico. Zakupniki naj to prepoved uvažujejo. Podružnica bo v zadevi storila še nadaljnje korake.

□ **Mestni proračun za leto 1932 razgrnjen.** V zmislu člena 69 občinskega reda za mesto Maribor razglaša mestno načelstvo, da so proračuni o razhodkih in dohodkih za leto 1932 in sicer mestnega zaklada, gradbenega sklada, mestnih podjetij ter tujih v upravi mestne občine se nahajajočih zakladov, sestavljeni in da bodo javno razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu skozi 14 dni in sicer od 19. septembra do 2. oktobra občanom na vpogled.

□ **Nedeljske sportne zadevščine.** Največje zanimanje mariborskih sportnikov in »pritiskačev« vlada seveda za drugi nastop Ilirije v Mariboru, ki nastopi jutri ob 16 proti domačim Železničarjem. Ilirija bo gotovo zastavila vse sile, da po nedeljskem porazu svoj sloves v Mariboru rehabilitira, kar pa se ji bo le težko posrečilo, ker predstavlja Železničar izredno žilavega in nevarnega nasprotnika, ki zlasti v srečanjih z renomiranimi klubi povzroča tem neprijetna presenečenja. Ostale nogometne nedeljske zanimivosti so naslednje: ob 10 na igrišču Rapida: prvenstvena tekma Svoboda—Maribor rezerva. Ob 14 na igrišču Maribora prijateljska tekma Rapid rezerva—Železničar rezerva. — Maribor nastopi v Ljubljani proti Primorju, prvo moštvo Rapida pa potuje v Mursko Soboto, kjer bo ob 16 prvenstvena tekma z Muro. Na Teznu se vrši, če bodo seveda vremenske prilike ugodne, motociklistična dirka, ki je bila doslej že dvakrat preložena. Prijatelji teniškega sporta pa bodo našli dovolj razvedrila v Ljudskem vrtu, kjer se vrši medmestni teniški turnir Maribor—Gradec.

□ **Umesten nastop stražnika.** V četrtek popoldne se je nudil pasantom na Glavnem mostu žalosten primer trpinčenja živali. Voznik Andrej R. je imel v dvovprežnem vozu vpreženega konja, kateremu je komat obžulil celi del prsi ter se je uboga žival pod težkim bremenom obloženega voza kar zvijala od bolečin. Na zgražanje pasantov je nastopil službujoči redar ter odredil takojšnje izpreženje ranjene živali. Voznik je moral voz zapeljati v stran, konja pa izpreči. Ranjenega konja je odpeljal domov ter prišel po voz z drugim parom.

□ **Stara mariborska generacija umira.** V Tattenbachovi ulici 24 je včeraj zjutraj umrl po daljšem bolehanju upokojeni železničar Jakob Abel v visoki starosti 86 let. Pogreb pokojnega se bo vršil v nedeljo ob 3 popoldne iz mrtvašnice na frančiškansko pokopališče. Po dolgem in trudapolnem življenju mir in pokoj njegovi duši.

□ **Okrožna skupina državnih nameščencev v likvidaciji.** Občni zbor okrožne skupine državnih nameščencev in upokojencev v Mariboru se vrši 21. septembra ob 20 v dvorani Nabavljalne zadruge državnih nameščencev, Rotovški trg, z dnevnim redom: poročilo funkcionarjev in likvidacija društva.

□ **Češki tečaji J.-č. Lige.** Od J.-č. Lige v Mariboru smo včeraj prejeli: Mariborska Jugoslovansko-češkoslovaška liga bo priredila tudi letošnje šolsko leto po vsem mariborskih srednješolskih zavodih tečaje češkega jezika. Teh tečajev se bo lahko udeležilo letos vse dijaštvo, ki se zanima za slovanske jezike, ker ima Liga na razpolago dovolj učiteljev češčine. Poučevali bodo: prof. dr. Pivko, prof. Oven, profesorici dr. Tominškova in Vedralova, češkoslovaški učitelj Drly Josip, ki bo imel tudi še poseben tečaj za odrasle. Novost tečajev bo letos tudi v tem, da bo prevzela gdčna prof. Vedralova pri tečajih petje čeških pesmi, kar bo mladina še posebej radostno pozdravila.

□ **Tatovi zelenjave in krompirja** se sedaj pred koncem sezone pridno pojavljajo po vrtovih in njivah v okolici mesta. Posestniku Ivanu Vesenjaku so v pretekli noči pokradli uzmovičí z njegove njive v Magdalenskem predmestju nekaj sto kilogramov krompirja. Policiji se doslej še ni posrečilo, da bi prišla storilcem na sled. Gotovo jih priganja beda in strah pred pomanjkanjem na pot nepoštenosti.

□ **Krošnjarji — sami dunajski židje,** so v zadnjih dneh mesto kar poplavili; kar v privatnih stanovanjih se pojavljajo ter z neodjenljivo zgovornostjo vsiljujejo razno manufakturno robo. Na prvi pogled je tako blago res zelo poceni, toda kmalu spozna stranka, da ga je prav za prav zelo drago plačala. Enega teh vsiljivcev je včeraj policija iztaknila ter ga aretirala, nekaj jih pa še nemoteno izvršuje svojo trgovino po mestu, ker znajo zelo spretno zamesti sled za seboj. Priporočamo občinstvu, da prijavi vsakega takega agenta policiji, kjer mu bodo pregnali veselje do trgovine.

□ **Iz politično upravne službe.** Okrajni načelnik Maribor desni breg g. dr. Lovro Hacin je prestavljen v Prevalje. Na njegovo mesto je bil imenovan Milan Makar, okrajni podnačelnik Maribor levi breg. Dr. Lovro Hacin je s svojim ljubeznivim in pravilnim nastopom pridobil simpatije vseh, s katerimi je po svojem službenem položaju prišel v stik. Na njegovem mestu mu želimo čim več uspeha.

□ **Za duhovščino** se priporoča velika izbira črnega in temnosivega blaga za obleke in površnike v novi stavbi trgovca **Macuna, Maribor, Gosposka 10.**

□ **Bog daj sreče!** Poročili so se v Mariboru v poslednjem času: Ernest Razboršek, trgovec v Slov. Bistrici in Ernestina Veračnik, blagajničarka, Gosposka 8; Valentin Bedžuh, služitelj pri kontroli mer, Splavarska 8 in Justina Tomažič, zasebnica, Vojašniška 10; Ivan Valentič, naredník, Nevesinje in Jožefa Topolnik, šivilja, Slovenska ulica 16; Rudolf Pečko, uradnik drž. žel., Frankopanova 35 in Avguština Gostenčnik, kotlarjeva hčerka, Radvanjska 13; Anton Belinger, zidar, Rajčeva 2 in Avguština Filipič, zasebnica, Magdalenska c. 38; Maks Verčko, klepar drž. žel., Delavska 57 in Marija Ševeder, tovarniška delavka.

□ **Kaj bo s pivovarno Union?** Nemalo pozornost so vzbudile po mestu vesti, da namerava družba Union v Ljubljani svojo pivovarno v Mariboru likvidirati. Likvidacija bi se izvršila že letos in družba bi otvorila v Mariboru mesto pivovarne samo depot za pivo, katero bi uvažala iz Ljubljane. Kakor smo se informirali na merodajnem mestu, so vesti o likvidaciji prezgodnje, ker bo pivovarna svoj obrat neokrnjeno nadaljevala. Povod za govorice o likvidiranju je dala najbrž namera, da proda kompleks, na katerem stoje hlevi in stanovanja nameščencev, ki leži pred palačo okrožnega inšpektorata. To zemljišče je ponudila družba mestni občini v nakup ter se bodo vršila tozadevna pogajanja. Mariborska pivovarna Union zaposluje okrog 90 stalnih delavcev in 20 uradnikov ter bi bila za naše mesto v vsakem oziru velika izguba, če bi se likvidacija v resnici izvršila. Ker je pivovarna svoj prevozni park motorizirala, ne rabi več hlevov ter ji je kompleks, katerega prodaja, seveda le v breme.

□ **Razburkanega morja posledice** segajo celo v **Maribor.** Jadransko morje je nemirno. Cutiti je bilo to včeraj na mariborskem ribjem trgu. Sila malo blaga. Samo sardelic nekaj po 16 Din kg in karpov.

□ **Nočno lekarniško službo** ima prihodnji teden Vidmarjeva lekarna pri Arehu na Glavnem trgu.

□ **Mariborčani so strmeli v četrtek zvečer.** Tisti namreč, ki so šli gledat vratolomščine ježiških akrobatov v Tattenbachovi ulici. Pravijo in zatrjujejo, da so učenci celo nadmojstrili svojega učitelja Strohschneiderja. Slovenski akrobatje ostanejo v Mariboru še v nedeljo in ponedeljek, nakar pojdejo najbrž v Celje.

□ **Katoliška omladina gre v novo sezono.** V nedeljo, dne 27. t. m. uprizori v Omladinskem domu lepo spevoigro »Sv. Alež« v štirih dejanjih. Vstopnice se še dobijo v predprodaji.

□ **V Studencih** ima tamošnje kat. slov. izobraževalno društvo jutri po večernicah poučno predavanje.

□ **Prijave proti pekom** so se pričele kopičiti na policiji. Imajo pač premalo kruha; le par strank ga dobi v jutranjih urah, ostali pa se morajo zadovoljiti z žemljami, če si ne pomagajo na ta način, da si sami pečejo kruh doma. Policija je sedaj v zadregi, kako naj postopa proti prijavljenim obrtnikom, ker je njihova pritožba baje imela v Belgradu uspeh ter bo v nekaj dneh državni cenik razveljavljen. Najbolje bi bilo, če bi prevzela inicijativo banska uprava v svoje roke ter našim razmeram primerno maksimirala cene kruhu za celo Slovenijo, tako da bi bili zadovoljni i konsumenti i peki.

□ **Kaj prinaša poznanstvo z nevarnim špijonom.** V nevarne zadeve sta se podala Hinko B. in France C. iz Maribora, ko sta sklenila poznanstvo z opasnim špijonom Josipom Holzer-Selvani, ki je l. 1930 prepotoval v špijonažne svrhe Jugoslavijo. Nabiral je podatke vojaškega značaja po naročilu neke tuje države. Usoda ga je dohitela v Ptuju, kjer je bil aretiran ter nato obsojen od sodišča za zaščito države na večletno ječo. Holzer-Silvani se je ustavil tudi v Mariboru ter tu nagovarjal oba obtoženca, naj zbirata zanj podatke, za kar ju bo bogato honoriral. Sicer mu nista šla na lim, toda že s tem, da sta vedela za njegovo proti državi naperjeno delovanje, pa ga nista prijavila oblastem, sta zakrivila prepovedano dejanje, radi katerega sta se včeraj morala zagovarjati pred mariborskim malim senatom. Senat je oba obtoženca oprostil. Razpravo je vodil ss. Lenart, dr. Čemer in Kolšek prisednika. Obtožbo je zastopal drž. pravnik dr. Zorjan.

□ **Cirkus pride.** Cirkus Fischer je napovedal svoj prihod v Maribor; sedaj tabori v Celju.

Iz društvenega življenja

Citraški krožek »Vesna« prične zopet z rednimi vajami v ponedeljek, dne 21. sept. t. l. na Drž. ženskem učiteljišču v Ljubljani. Istotam sprejema učence krožkov zborovodja g. Emil Mesgolits, ki poučuje temeljito po najboljši metodi.

Ljubljanska oblastna strelska družina obvešča svoje članstvo, da priredi 18. oktobra t. l. na vojaškem strelišču tekmovalno streljanje, za katero so že pripravljene izredno lepe nagrade. Da pa bodo imeli strelci možnost pripraviti se za tekmovanje in pri istem dobiti čim lepše nagrade, se bodo vršile od nedeljah dne 20. in 27. septembra ter 11. oktobra t. l. strelske vaje na vojaškem strelišču, vsakokrat od 8.30 do 11.30 Vabimo članstvo, da pride omenjene dneve sigurno polnoštevilno in točno k vajam. — Odbor.

BREZBOŠTVO SE ORGANIZIRA

V zadnjih dneh je zborovala v Berlinu »Zveza brezbožnikov«. Na kongresu je prišlo do jako zanimivih in celo presenetljivih dogodkov. Sestali sta se namreč »Bruseljska svobodomiselna internacionala« in pa »Zveza proletarskih svobodomislecev«, ki ima svoj sedež na Dunaju. Na obče presenečenje je vstal **Maks Sievers,** predsednik nemške svobodomiselne zveze in naznanil, **da od 1. januarja 1932 dalje obstoja samo ena svobodomiselna internacionala.** Tako sta si levica in desnica v svobodomiselnem taboru podali roke. Kajti Bruseljska internacionala, ki je starejša in v kateri so organizirane predvsem zapadno-evropske dežele, je veljala daleko za zmernejšo. Svojega delovanja ni širila toliko na politično kakor na intelektualno polje. Razen tega je bilo znano, da je v njej zastopana visoka buržuazija, ki se hrani od starih liberalno-svobodoumnih gesel. Nasprotno pa je Dunajska internacionala, iz katere so l. 1930 izstopili komunistični krožki, veljala za izrazito socialno demokratsko domeno. Je v prvi vrsti politično bojno gibanje. V religiji in v cerkvi zre največjo oviro za uresničenje socialistično strankarskih ciljev. Zato se bojuje proti Cerkvi in veri v Boga. Preko verskega razdejanja hoče vtreti po svoji politiki. Ako sta se zdaj obe struji v Berlinu združili, potem je jasno, **da je zmagala socialno-demokratska radikalnejša smer v svobodomiselnem gibanju.** To je tem očitneje, ker je zgodovinsko dejstvo, da je prepereli liberalizem znanstveno in praktično premagano stališče.

Da je radikalizem v svobodomiselnem taboru dobil premoč, se je takoj pokazalo že na kongresu. Bolj, ko kdaj preje, je stopala v ospredje politična stran gibanja. Tako n. pr. je bila sprejeta kot smernica za mladinsko gibanje krilatica: Mladina mora iz razrednega doživetja najti pot k socializmu in razrednemu boju. Naučiti jo je treba revolucionarnega razrednega boja! Kako tesno je s celim gibanjem združena socialna demokracija, kaže izjava Fran Künclerja: »Socialistično-strokovna in svobodomiselna internacionala je tro-zveza, ki se bojuje za osvoboditev človeštva.« Isto tako jasno stališče je zavzel kongres tudi proti Cerkvi. Otto Meier je izjavil v imenu pruskih organizacij: »Proč z misticizmom in meglenostjo. Kvišku k spoznanju. Delavstvo je tista skala, na kateri je pozidana cerkev bodočnosti!« Tako gre socialistična stranka svetovno-nazorno svojo usodno pot. **Idejno je opazovati v njej vedno radikalnejše struje, ki kulturno vodijo v boljševizem.** Popolna brezbožnost, kateri zapadajo vedno širše plasti socialističnih mas, dan za dnem hitreje ruši steno, ki danes na videz vsaj loči socializem politično od komunizma. Lahko pa je že videti čas, ko bo popolno brezboštvo notranje premagalo socialno-demokratsko stranko.

Kakšne bodo posledice fuzije med obema svobodomiselnima kriloma? Predvsem je pričakovati ostrejšega boja proti Cerkvi in religiji. Tozadevno so že zdaj storili socialisti vse, kar so mogli. Socialistično organizirani brezbožniki — samo v Nemčiji jih je 600.000 — so nadkriljujejo komunističnih le po številu, ki imajo »le« 100.000 organiziranih brezbožcev, temveč tudi po mnogo bolj rafinirani taktiki. — Naloge katoličanov bodo seveda, da ta veliki duhovni boj med materialističnim in idealističnim svetovnim nazorom ne skušajo toliko bojevati na političnem, kakor na duhovnem polju. »Germania«, glasilo nemškega centruma, ki poroča o kongresu, pravilno pripominja h koncu, da bodo katoličani le v tem slučaju izšli zmagovalci iz boja, ako bodo v vsem življenju pokazali večjo požrtvovalnost, bolj globoko in iskreno versko prepričanje in se za dobro stvar ne bodo bali nobenih žrtev, kakor se jih tudi brezbožci ne boje za svoje protiverske namene.

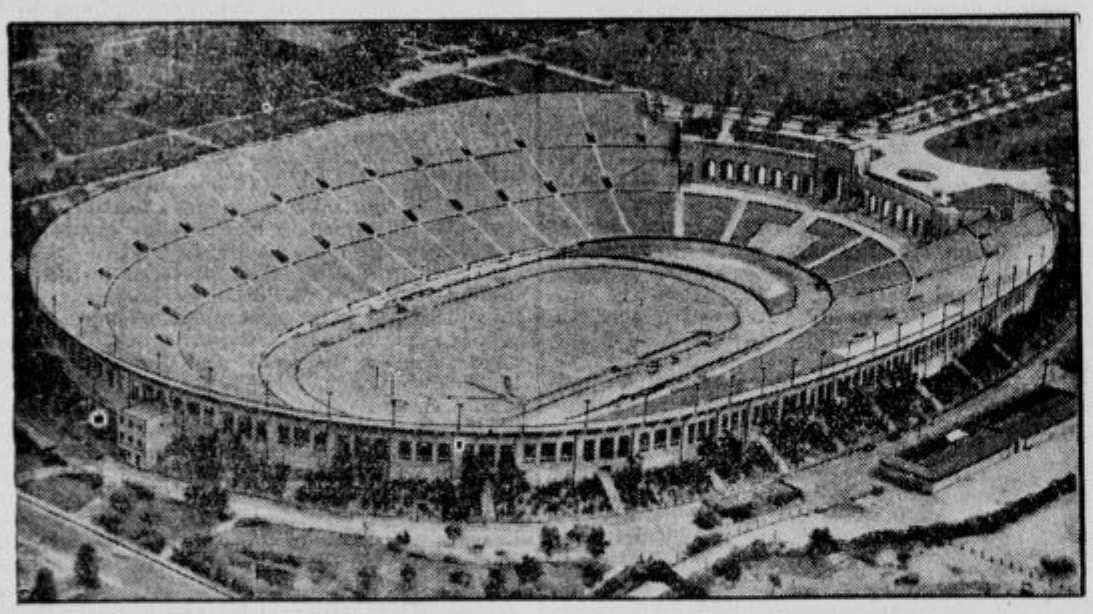

Ogromni stadion v Los Angelesu, kjer se bodo prihodnje leto vršile olimpijske prireditve.

Solnčna kopel

Topla avgustova nedelja v Rigi. Solnčni žarki so se uprli skozi okno nizke lesene hišice, kjer se gospod preparator Nagačnik muči v potu svojega obraza za pisalno mizo.

Gospod Nagačnik ima naposled dovolj solnčnih žarkov, ki ga motijo pri njegovem trudapolnem delu; vstane in stopi k oknu. Gleda gospod Nagačnik skozi okno, gleda in se globoko zamisli. Gospod Nagačnik ljubi naravo in zato misli na naravo. O, ko bi se znašel v tem trenutku na samotnem zelenem travniku in izpostavil svoje nebogljeno telo solncu in se kopal v njegovih žarkih.

Med to mislijo se gospod Nagačnik nehote ozre na svojo pisalno mizo, ki je pokrita z zeleno klobučevino. Ali ni ta klobučevina zelena, kakor je zelen travnik? Ta misel spreleti zdajci gospoda in že je misel postala meso in kri.

Ročno se spravi gospod Nagačnik na delo. Sam je, nihče ga ne vidi, kaj je še treba drugega. Previdno izprazni pisalno mizo, jo potisne k oknu in se prične slačiti. Toda pisalna miza je nekoliko prekratka za njegovo podolgovato telo. Nič ne de! Saj noge lahko mole skozi okno. Solnčna kopel! Gospod Nagačnik zaspi...

Ostro zvonenje in gromki udarci po vratih. Prestrašen skoči Adam z zelenega travnika na pisalni mizi in pogleda skozi okno. Velika množica ljudi, ki razburjeno mahajo z rokami. V tem trenutku se vrata sunkoma odpro in mož postave se izmota iz človeškega dirindaja.

Nagačnik ga jezno nahruli: »Kaj hočete v moji hiši?« — »Vaša hiša? Pokažite najpreje svojo legitimacijo!« Ročno seže solnčni kopalec za pas, toda v naslednjem trenutku se spomni, da leže hlače na stolu. V tem se oglasi nekdo iz množice: »Saj je pravi, samo kostum ima spremenjen.« — »Tako?« zabrunda pendrek in se obrne k Nagačniku: »Toda, kako to, da niste mrtvi in čemu ste se sploh obesili?« — »Jaz? Obesil?« Nesrečnemu kopalcu gre skoro na jok. »Jaz sem vzel samo solnčno kopel, čemu naj bi se obesil. Kdo si upa to trditi?« — »Poglejte zunaj ljudi! Nabrali so se, ker so videli skozi okno negibno moleti dvoje golih nog.«

Gospod Nagačnik je tako razburjen, da skoči k oknu in na vso moč zavpije: »Vodoravno se ne more nihče obesiti!« Temu je moral pritrditi tudi mož postave, poprej pa mu je moral Nagačnik še pokazati, kako je ležal, da so mu noge molele skozi okno...

Najhitrejši vlak na svetu. Ekspresni vlak, ki vozi med Londonom inSwindtonom, je gotovo najhitrejši vlak na svetu, saj vozi s hitrostjo 125 km na uro.

Katastrofalna povodenj v Hankovu, o kateri smo že obširno poročali. To je prva izvirna slika iz Hankova.

Največja trgovina z živalmi na svetu

Južno od Hannovra, starega welfskega glavnega mesta, v smeri proti Kasselu, leži malo mesto Alfeld. Prav nič se na zunaj ne razlikuje od drugih nemških podeželskih mestec, vendar se za njegovimi zidovi skriva nekaj, kar je v svoji popolnosti edinstveno na svetu. Tu ima namreč tvrdka L. Ruhe svojo trgovino z živalmi, kakršne ni na vsem svetu. Sem zahajajo ravnatelji evropskih živalskih vrtov, celo od onstran luže zaide marsikak ravnatelj živalskega parka v to idilično nemško mestece, če je treba doma izpopolniti »zalogo« raznih dvo- in četveronožcev.

V Alfeldu se določajo cene za najrazličnejše živali, ki potem veljajo po vsem kontinentu. Alfeld je takorekoč nekakšna živalska borza.

V naslednjem navajamo nekaj cen za posamezne živalske vrste: mlade gorile se dobe v Alfeldu po 280.000 dinarjev komad. Za mladega, komaj enoletnega nosoroga se plača 380.000 dinarjev, za mlado žirafo 160.000 dinarjev. 5 do 6 letni slon stane okrog 480.000 dinarjev. Uvožen lev-samec se dobi za 80.000 dinarjev, dočim je samica dosti cenejša in se dobi že za 28.000 dinarjev. Približno ceno kakor kralj živali ima tudi ameriški bik. Sibirski biki pa so dražji, za lep eksemplar je treba našteti že okrog 120.000 dinarjev. Kamele so bolj poceni, že za 20.000 dinarjev jo je dobiti. Peruanska lama stane okrog 9500 dinarjev, beli kosmatinec s. severa okrog 25.000 dinarjev. Njegov rjavi tovariš je mnogo cenejši, ker ga je še dovolj v vzhodni Evropi in na Balkanu. Dobiti ga je že za 2600 dinarjev in še ceneje. Pelikani so po 2700 dinarjev, dolgonogi flamingi po 1200 dinarjev.

Cene so seveda odvisne od ponudb in povpraševanja. Dalje pride v poštev pri cenah tudi starost živali. Skoro največje važnosti pri cenah pa je, kje je bila žival rojena, ali v divjem ali kar doma v živalskem vrtu.

Za komisarja bank v Nemčiji je imenovan ravnatelj v pruskem trgovinskem ministrstvu dr. Ernst. Svoj čas je bil državni komisar na berlinski borzi.

Botanična kuriozitета. Na neki hruški je 2 cm dolg izrastek cveta sedaj rodil cel šop hrušk.

Abesinci streme po izobrazbi

Abesinski cesar Haile-Selasie razvija živahno delavnost, da bi svojemu narodu s pomnožitvijo šol ustvaril možnost za izobrazbo. Z veseljem sprejme pri tem vsako pomoč katoliških redov. Pred dvema letoma so redovni bratje smeli prevzeti šolo, ki jo je cesar ustanovil v spomin na svojega očeta. Kapucini poučujejo v majhnem kolegiju provincije Kambata sinove generalnega guvernerja in veleglavarjev. Uspehi tega zavoda so biti tako veliki, da žele sedaj tudi sosednje provincije šole pod vodstvom redovnih bratov. Žalibog pa misijon nima niti desetine za pravo dušno pastirstvo potrebnih misijonarjev na razpolago. Kljub temu pa bodo v najkrajšem času ustanovili veliko šolo v provinciji Sidamo.

8,000.000 mačk v New Yorku

V Newyorku so se mačke tako razmnožile, da se je osnovalo posebno društvo, ki proučuje, kako bi se ta pojav omejil. Zakaj mački in mačke so postali prava nadloga po svojih strašnih nočnih koncertih, ki newyorškemu prebivalstvu, utrujenemu od dela, ne dajo spati. Društvo, imenovano Cat Investigating Society, je dognalo, da živi v Newyorku najmanj osem milijonov eksemplarjev mačjega rodu. Društvo je imelo občni zbor, na katerem se je sprejela resolucija na župana Walkeja, ki se pozivlja, da uvede visoke takse za mačke. Vse mačke naj odslej nosijo marko; mačke brez mark se bodo neusmiljeno postrelile. Društvo proučuje tudi škodljivost mačk v drugih ozirih; tako menijo na primer, da prenašajo razne kužne bolezni: difterijo, otroško paralizo, tifus in kugo. Razume se pa, da so mačke našle takoj tudi ognjevite zagovornike, zlasti pa zagovornice, ki mnenje imenovanega društva srdito pobijajo.

Pomota in vendar ne pomota

V nekem mestu je bila mala škodoželjna družba, ki je vedno, kadar je bil kak trgovec ali industrijec prisiljen ustaviti svoja plačila, ponoči privezala k njegovi hiši belega konja. Če so zjutraj dobri meščani zagledali pred to ali ono hišo stati belega konja, je kmalu vse mesto vedelo, da je ta ali oni »žal« prisiljen sporočiti svojim upnikom, da jim ne more nič plačati ali pa le majhen del dolga. In ta mala družba je imela zadnji čas toliko dela, da je bil beli konj že čisto utrujen od neprestanega stanja. Splošna gospodarska kriza je segla tudi v to mestece. In nekega jutra so meščani na svoje veliko začudenje zagledali belega konja stati pred hišo najbogatejšega meščana, kar je seveda imelo za posledico, da se je po vsem mestu z bliskovito hitrostjo raznesla vest, da je najbogatejši meščan prišel v konkurz. Šele sedaj je opazila mala družba svojo veliko pomoto. Zakaj namesto, da bi belega konja privezali za vežna vrata njegovega soseda, so ga v temni noči privezali za vrata najbogatejšega meščana. Preostali jim ni drugega, kakor da so se šli k bogatemu možu oprostit. Ta jih je zelo prijazno sprejel in ravnodušno poslušal njihovo opravičevanje. Ko so se pa dvignili, da bi odvezali konja, jim je bogati mož dejal: »Če že vaš beli konj stoji privezan k moji hiši, naj le mirno dalje stoji.« — Tudi bogati mož je prišel na kant. Mala družba se je zmotila in se vendar ni zmotila.

Ameriški letalec Wanamaker (levo) in **Nemec Udet** Ernest Udet, znani nemški letalec, se udeležuje sedaj letalskih prireditev v Ohio (Združene države). V svetovni vojni je bil eden najboljših vojnih letalcev. Od vsakega sovražnega letala, katero je razstrelil, je odrezal kos platna, napisal nanj datum in ime in ga shranil za spomin. Med drugimi je Udet sestrelil tudi ameriškega letalca Wanamakerja, kateremu je sedaj vrnil vojno trofejo. Na njej je napisano: »Por. Udet, 29. sestrel, 2. julija 1918.

Sodelovanje kmetskih organizacij

Glavni odbor Kmetijske družbe se je v svoji seji ponovno pečal z vprašanjem, kako omiliti sedanjo gospodarsko krizo, ki zlasti tare našega kmeta. Odbor je ugotovil, da je njegova nedavna spomenica na merodajne oblasti rodila med našim kmečkim ljudstvom veliko zadovoljstvo. Glavna kritika je ugotavljala, da cene kmetijskih pridelkov pri producentu kmetu in one, ki jih plačuje konsument, niso v skladu, ker je razlika med nakupno in prodajno ceno prevelika. Vse take akcije — ugotavlja odbor — četudi so nujno potrebne in deloma izvedljive, pray malo pomagajo, ker ne najdejo na merodajnih mestih zadostnega umevanja. Tega pa si naš kmet ne more priboriti, ker se še premalo zaveda svojih stanovskih dolžnosti in ni dovolj organiziran v svojih stanovskih korporacijah. Če hoče kaj doseči, si mora pomagati sam. Če bodo organizacije močne, bo kmet svoje pravice lahko zahteval in ne več zanje prosil. Potrebno pa bo tudi, da vse kmetijske organizacije sodelujejo in enotno zastopajo koristi kmetovalcev. Zakaj dosezajo agrarci v drugih državah vse, kar hočejo? Ker so organizirani v močnih, enotnih združbah, ki prisilijo vlade, da upoštevajo njih zahteve, da krojijo zakonodajo v njih korist, da sklepajo trgovinske pogodbe po njih načelih itd. Sicer imamo številne kmetijske organizacije, toda doseči ne morejo zadovoljivih uspehov. Nujno je potrebna koncentracija — združitev — delovanja vseh obstoječih glavnih kmetijskih organizacij v banovini in pozneje v vsej državi. Kmetijska družba bo začela akcijo za prijateljsko sodelovanje vseh centralnih kmetijskih organizacij banovine v tistih vprašanjih, ki se tičejo gospodarskega položaja našega kmeta. Družba je že stopila v stik z vodstvom Zadružne zveze in Zveze slovenskih zadrug in bo skušala doseči sporazum za ustanovitev akcijskega odbora, ki bo proučeval vse gospodarske pojave v naši banovini ter nastopal pri oblasteh kot zastopnik celotnega našega kmetijstva.

Stanje Narodne banke

Pravkar objavljeni izkaz banke za 8. septembr kaže, da se je zlati zaklad banke povečal za pol milijona, valute za 0.2 milijona, dočim je devizni zaklad padel za 101.5 na 468.9 milijonov. Skupno kritje je padlo od 2118.4 na 2017.7 milj. Din. Znatno so padle tudi devize, ki se ne štejejo v podlogo, in sicer od 200 na 90.5 milj. Din. To zmanjšanje je deloma pripisovati vrnitvi inozemskih kreditov. Ponovno je narastel nikljasti denar, in sicer od 31.5 na 32.8 milj. Din. Menična posojila so se zmanjšala in znašajo sedaj 1419.2, lombard pa se je znatno povečal na 272.1 milj. Din.

Med pasivi so se povečali rezervni fondi za 1.7 milj. Din. Obtok bankovcev je padel za 116.1 milj. Din pod 5 milijard na točno 4955.1 milj. Državne terjatve so nadalje padle za 9.15 na 33.6, žiroračuni za 5.4 na 357 milj. Din in razni računi (državna gospodarska podjetja) za 51.5 na 78.6 milj. Din. Skupno so obveze po vidu padle za 66,1 milj. Din na 469.1, prav tako obveznosti z rokom za 42.9 na 674.7 milj. Din.

Obtok in obveznosti po vidu so se zmanjšale za 182.2 na 5424.1 milj. Din. Zaradi istočasnega padca deviznega zaklada se je kritje zmanjšalo od 37.78% na 37,19%, nasprotno je kritje v zlatu narastlo od 27,55% do 28.48%.

*

Indeks delnic. Narodna banka je objavila svoj indeks delnic za mesece avgust in julij. Indeks je izkazoval sledeče številke: bančne delnice avgust 118.4 (julij 119.6, junij 120.2), agrarne industrije 56.3 (59.1, 65.6), plovbe 126.1 (125.9, 126.1), metalurgije 73.2 (84.5, 89.1), lesne industrije 57.4 (56,8, 57.9) in razno 96.0 (96.9, 102.4). Skupno je znašal indeks delnic v avgustu 98.9 (v juliju 96.3 in v juniju 99.2). Ta indeks je izračunan v odstotkih plačane delniške glavnice in kaže, da se splošna gospodarska depresija odraža tudi v padanju tečaja delnic. Najbolj se še drže delnice bank.

Poravnava hranilnice v Odžacih. 15. t. m. se je vršil narok za poravnavo Hranilnice v Odžacih. Terjatve upnikov, med njimi največ bank, znašajo 14.1 milj. Din. Večina upnikov je sprejela 50% poravnalno ponudbo.

Letina tobaka v Hercegovini. Po poročilih iz Mostarja je bilo vsajenih v Hercegovini do 86.5 milj. tobačnih rastlin. Računajo na pridelek 20 do 30 kg za 1000 strokov. 10% do 15% rastlin se je posušilo. Letošnji pridelek tobaka bo torej dal nekaj več kot polovico lanskega pridelka.

Narok Pančevske kreditne banke je pokazal neenotnost upnikov. Predlog banke je bil 40%, pripravlja pa se ugodnejši predlog.

Predkoncesije za gradbo vzpenjače. Ministrstvo za promet je izdalo tvrdki Vovk Anton in drugi v Ljubljani predkoncesijo za trasiranje in pripravljalna tehnična dela za vzpenjačo od Zake do kote 1.367 m (Kokošinjca) pri Bledu v dolžini 5 km in višinsko razliko 865 m (najnižja postaja je 502 m nad morjem, najvišja pa 1.367 m). Nadalje je bila izdana predkoncesija tvrdki Tršan in drugovi iz Tacna na Šmarno goro v dolžini 1.085 m in višinsko razliko 360 m. Ti koncesijt veljati do 6. septembra 1932, torej leto dni.

Borzni sestanki. Kakor poročajo iz Belgrada, je finančno ministrstvo odredilo z odlokom štev. 101.791/II z dne 15. septembra, da se borzni sestanki na borzah v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani počenši s 16. septembrom vrše istočasno, torej od 11.30 do 12.15 in se v tem času vrše posli z državnimi papirji, devizami in valutami. Ljubljanska borza se že drži teh naredb, ki imajo pomen zlasti za enotnost tečajev drž. papirjev, kjer so bili tečaji večkraf neenaki.

Konkurz tvrdke Vargazon i drugovi. Tvrdka je imela, kakor znano, premogovnik v Peklenici v Medjimurju. Pasiva znašajo 14, aktiva pa 8 do 9 milijonov. Delo v rudniku se nadaljuje. Likvidacijski rok je 25. septembra.

Borza

Dne 18. septembra.

Denar

Ljubljana. Amsterdam 2284.06—2290.90, Bruselj 786.85—789.21, Curih 1104.75—1108.05, Dunaj 795.40—797.80, London 275.08—275.90, Newyork kabel 5660.36—5677.36, ček 5649.36—5666.36, Pariz 221.89—222.55, Praga 167.59—168.09, Trst 296.06 do 296.96.

Zagreb. Amsterdam 2284.06—2290.90, Dunaj 795.40—797.80, Bruselj 786.85—789.21, Newyork kab. 5660.36—5677.36, ček 5649.36—5666.36, London 275.08—275.90, Milan 296.06—296.96, Praga 167.59 do 168.09, Curih 1104.75—1108.05.

Skupni promet brez kompenzacij 4.7 milj. Din.

Belgrad. Amsterdam 2284.06—2290.90, Bruselj 786.75—789.21, Curih 1104.75—1108.05, Dunaj 795.45 do 797.80, London 275.08—275.90, Newyork 5649.36 do 5666.36, Pariz 221.89—222.55, Praga 167.59 do 168.09, Milan 296.06—296.96.

Curih. Belgrad 9.04, Pariz 20.0825, London 24.8925, Newyork 512.25, Bruselj 71.225, Milan 26.80, Madrid 46.25, Amsterdam 206.75, Berlin 120.80, Dunaj 72. Stockholm 137.205, Oslo 136.90, Kopenhagen 136.90, Sofija 3.715, Praga 15.17, Varšava 57.35, Budimpešta 90.025, Atene 6.65375, Carigrad 2.43, Bukarešta 3.05375, Helsingfors 12.90.

Dunaj. Dinar notira (deviza) 12.5525 — valuta 12.55.

Ponoven padec tečajev državnih papirjev

Tako nizkih tečajev državnih papirjev že leta in leta nismo imeli. Današnje stanje je najnižje od leta 1926. sem. Tudi druge borze javljajo za četrtek velik padec tečajev. Tako je pariška borza doživela radi neugodnih vesti iz Amsterdama in Švice težak polom. Prišle so tudi vesti o romunskem moratoriju in tudi druge evropske borze so tendirale izredno slabo, predvsem Berlin. Newyork se drži bolje, kar se pozna pri tečajih dolarskih papirjev, katerih gibanje tečajev je manjše kot pri vojni škodi.

Naravno je, da so ti nizki tečaji zelo spravili iz ravnotežja predvsem široke plasti interesentov za borze. Zlasti so prizadeti oni, ki imajo večje količine teh papirjev. Zato v zagrebških borznih krogih smatrajo, da bi bilo treba za nekaj časa ukiniti poslovanje v terminski škodi, ali pa vsaj, da bi se morali pri terminskih zaključkih papirji takoj deponirati. Špekulacija ima prosto polje za delovanje in smatrajo, da so tudi potrebni ukrepi proti kontrmini, ki brez stvarnih gospodarskih razlogov tlači tečaje škode.

Promet v vojni škodi ni tako znaten. V Zagrebu je znašal kakor včeraj 2 milj. Din nominala. V Belgradu pa je narastel od včerajšnjih promptnih pol milijona Din na 3.1 milj. V terminih se je promet le malo povečal. V dolarskih papirjih izkazuje Belgrad prometa 2000 dol. (včeraj 4000 dol.), Zagreb pa 10.000 dol. 7% Blera (včeraj 2000 dol.). V ostalih državnih papirjih, razen v 7% inv. pos. v Belgradu, ni bilo prometa.

Bančni papirji so ostali netangirani in so bili zaključevani po včerajšnjih neizpremenjenih tečajih z izjemo Srbske banke, ki je narasla na 114. Industrijski papirji izkazujejo promet le v delnicah Šečerane in Vevč po neizpremenjenih tečajih.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 72 bl., 7% Bler. pos. 63 bl., Celjska pos. 150 d., Lj. kred. 120 d., Praštediona 950 d., Kred. zavod 195 d., Vevče 120 d., Stavbna 40 d., Ruše 125 d.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 65—68, agrarji 40 bl., vojna škoda ar. 265—270 (290, 272, 275, 278), kasa 265—275, 12. 268—270 (277, 275, 272, 270), 8% Bler. pos 70 bl., 7% Bler. pos. 59.50 do 60 (62, 61, 60.50, 60, 59.50), 7% pos. DHB 61 do 64, 6% begl. obv. 40—44. — Bančne delnice: Hrvatska 50 d., Poljo 52—52.50 (52.50), Kreditna 121—124, Union 150—155 (150), Jugo 67—60 (67), Lj. kred. 120 d., Medjunarodna 68 d., Narodna 3600 do 4000, Obrtna 36 d., Praštediona 957.50—965, Srbska 188—189, Zemaljska 110—114 (114). — Industrijske delnice: Nar. šum. 25 d., Guttmann 105 do 110, Slavonija 200 d., Danica 75 bl., Drava 192.50 do 200, Šečerana Osjek 200—201 (200), Brod. vag. 55—60, Vevče 120—122 (120), Ragusea 300 bl., Oceania 190 bl., Jadr. plov. 460—480, Trboveljska 190 do 200.

Belgrad. Narodna banka 4500 bl., 7% inv. pos. 66—68 (250.000), vojna škoda 269—271 (3100 kom.), 12. 272—275 (800 kom.), begl. 46 bl., 7% Bler. pos. 63 (1000 dol.), 7% pos. DHB 65 (1000 dol.).

Notacije drž. papirjev v inozemstvu: London: 7% Bler. pos. 58.50—60.50. Newyork: 8% Bler. pos. 65—70, 7% Bler. pos. 57—59, 7% pos. DHB 60 do 61.50. Pariz: 7% stab. pos. v zlatu 77.80.

Dunaj. Don. sav. jadr. 81.75. Wiener Bankverein 13.75, Escompteges. 151.50, Aussiger Chemische 103.50, Mundus 55, Alpine 10.40, Trboveljska 22, Kranj. ind. 40.

Živina

Mariborski živinski sejem 18. sept. Na današnji živinski sejem je bilo pripeljanih 397 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 40—80 Din, 7—9 tednov stari 90—100 Din, 3—4 mesece stari 150—200 Din, 5—7 mesecev stari 300—400 Din, 8—10 mesecev stari 450—500 Din, eno leto stari 550—750 Din; 1 kg žive teže se je prodajalo po 7—8 Din, 1 kg mrtve teže po 9—11 Din; prodanih je bilo 164 komadov.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: Cene, kakor so odrejene po zakonu. Koruza: bč., bč. okol. Sombor 100 do 102½, jbr. 95—97½, jbr. 92½—95, sr. okol. Indijja 100—102½, sr. okol. Šid 104—106. Otrobi: bč., pšenični v juta vrečah 92½—95. Tendenca: neizpremenjena, za koruzo čvrsta. - Promet: skupno 44 vagonov.

Sombor. Pšenica: bč. Tisa šlep 80 kg 1% 175 den., 240 zaklj., bč. Titel šlep 80 kg 1% 173 den. do 236 z., bč. Begej šlep 80 kg 1% 172 d. do 234 z., ban. 79 kg 2% 170 d. do 230 z., ban., bč. 79 kg 2% 169 d. do 228 z., ban., bč. Tisa šlep, bačka okol. Kula 80 kg 2% 172 d. do 234 z., bč., ban. Donava šlep 79 kg 2% 168—226, bč. Crvenka 79 kg 168 do 226, srbska, ladja Donava 78 kg 3% 165—220, srbska, ladja Sava 77 kg 3% 164—215, srbska 78 kg 2% 165—200, gbn. železn. 80 kg 1% 170—235, dbč., okol. Sombor, železn. 79 kg 2% 165—225, ban., žel. 79 kg 2% 165—225, Srbija, glavna proga 77 kg 3% 160—215, Srbija, Paračin, glavna proga jug. 77 kg 3% 160—215, Srbija, Kumanovo, glav. proga 77 kg 3% 160—215, Srbija, Kosovo, glavna proga 4% 75 kg 160—215, srem., slav., hrv. 78 kg 2% 160 do 215, denar — zaklj. — Rž: bč., žel. 135—140. — Ječmen: bč., srem. 63/4 110—115, bč. pomladni 67/68 160—170. — Koruza: bč., žel. 101—103. — Otrobi: bč., pšen., žel. prompt v juta vrečah 87 do 92½. — Promet: skupno 57 vagonov. Tendenca: neizpremenjena.

Budimpešta. Tendenca: mirna. Promet: sreden. Pšenica: dec. 10.30—10.40, zaklj. 10.38—10.40; marec 11.50—11.68, zaklj. 11.59—11.61. Rž: marec 11.45—11.60, zaklj. 11.60—11.61. Koruza: maj 12.47 do 12.62, zaklj. 11.61—11.63.

Hmelj

Nürnberg, 18. sept. tg. Danes je bilo pripeljanih 120 bal, prodanih pa 140. Posebno veliko se je povpraševalo po tetnanškem hmelju, katerega cena je narastla od 50 na 70 mark. Za srednji in dobri srednji hallertauski hmelj se je plačevalo od 40 do 45 mark. Tudi nemška hmeljska prometna družba je začela danes svoje kupčije in plačevala za prvovrstni tetnanški hmelj do 68 mark. Za inozemski hmelj ni bilo nobene kupčije. Razpoloženje je mirno.

Žatec, 18. sept. tg. Nemška hmeljarska zveza v Žatcu poroča, da se hmelj še vedno nakupuje v veliki meri. Zato so cene začele rasti. Povpraševanje po slabšem in srednjem hmelju je prav tako veliko kakor po prvovrstnem. Cene se gibljejo po kvaliteti od 140 do 300 Kč. Zaradi živahne kupčije se smatra, da je bilo do sedaj nakupljeno iz prve roke najmanj 100.000 stotov hmelja. V javni žigosarnici v Žatcu je bilo do 16. septembra overovljenih 859 bal letošnjega hmelja.

Zopet prvenstvo

Jutri se bo nadaljevalo domače ligino tekmovanje zopet na treh frontah. Ravnotako tudi tekme za državno prvenstvo, kjer pa ne bodo nastopali vsi klubi, ki so bili določeni za to kolo. Kakor izgleda, bo imela JNZ težave s termini, kajti preloženi sta bili sedaj že dve tekmi.

V domačem prvenstvu so zopet važnejše tekme določene na igrišča izven Ljubljane in sicer potujeta ljubljanska kluba v Celje in Maribor. V Maribor mora zopet Ilirija, kjer jo čaka težka naloga. Ne bo namreč lahko premagati železničarje na njihovem igrišču. Prošlo nedeljo so v Ljubljani pokazali, da so resen nasprotnik, kajti Primorje ni ravno lahko zmagalo. Ako hoče Ilirija sodelovati prihodnje leto v državnem prvenstvu ne sme izgubiti nobene tekme. Tako eno, kakor drugo moštvo bo dalo vse iz sebe. V Mariboru bodo imeli zopet priliko videti lepo tekmo. Primorje potuje v Celje, kjer igra z Atletiki. V normalnih razmerah Atletiki nikakor ne morejo Primorju ogražati zmago, čeprav se Atletiki znani kot izredno borbeno moštvo. Primorje bo moralo v Celju boljše zaigrati kakor preteklo nedeljo.

Zmagovalec Ilirije, Maribor pa pride v Ljubljano. Nasprotnik je Svoboda, Maribor ne bo imel ravno težke naloge, ako zaigra tako kakor prošlo nedeljo. Svoboda bo gotovo skušala nadomestiti pomanjkanje tehnike in taktike z marljivo in požrtvovalno igro. Taka igra je že marsikomu prinesla nepričakovano zmago. Zato ne sme misliti Maribor, da ima že obe točki na varnem. Svoboda lahko preseneti. Določeni so tudi sodniki in sicer bo v Mariboru sodil dr. Planinšek, v Celju Jordan, v Ljubljani pa zopet Cimerman.

V tekmah za državno prvenstvo se pa srečajo v Zagrebu: Concordija in Mačva ter BSK in Hajduk v Belgradu. Igrati bi morali tudi Sašk in Gradjanski v Sarajevu, vendar je ta tekma preložena; kar najbolj koristi ravno Gradjanskemu, ki ima svoja najboljša igralca Bivca in Rajkovića bolna. Veliko zanimanje vlada za nastop Mačve, ki je za nogometaše pravo čudo. Hajduk pa mora v Belgrad po kostanj v žerjavico. Težko bo uspel proti BSK-u, ki je v sijajni formi in ima tudi največ upanja, da postane končno že enkrat državni prvak. Prav za prav bi lahko rekli, da sta BSK in Concordija vkljub nevarnim nasprotnikom favorita.

Celjski sport

Občni zbor medklubskega odbora v Celju, ki je bil svoj čas od LNP »sporazumno« s celjskimi klubi preložen — kakor je bilo to objavljeno pod službenimi vestmi LNP v Jutru — se je vršil v nedeljo 13. t. m. v restavraciji Evropa. Po pozdravu ljubljanskih delegatov po predsedniku, je sledilo poročilo predsedstva, tajniško in blagajniško, vse v nemškem jeziku. Po poročilih je povzel besedo g. Kralj in je v imenu LNP priporočal složno sodelovanje vseh 4 klubov, kar bi bilo vsekakor na mestu, ampak je nažalost zelo težko izvedljivo, ker ravno LNP vse spore poostruje s svojim favoriziranjem gotovih sportnih krogov v Celju. Glede napadov od strani ŠK Celja zaradi »sporazumne« preložitve občnega spora po LNP, se izgovarjajo delegati, da je bilo to pomotoma tako objavljeno v Jutru. Ako bi bil ta izgovor resničen, bi bila dolžnost LNP, posebno ker smo to postopanje že enkrat kritizirali v Slovencu, da to pomoto pojasni, sicer pa moramo smatrati: Qui tacet, consentire videtur. Zgoraj smo rekli, da postruje LNP vse spore s svojim postopanjem. Za dokaz te trditve naj nam služi sledeči vzgled. Po zaključku občnega zbora, je zahteval g. Kralj v imenu LNP, da prekliče Celje svojo prijavo proti SK Atletik, ki je nastopil pred kratkim z nekvalificiranimi igralci. V nedeljo 19. julija se je vršila tekma med SK Celje in Atletiki, pri kateri je nastopilo Celje z 2 nekvalificiranima igralcema in je bil zaradi tega na prijavo Atletikov kaznovan z enomesečno prepovedjo igranja; trije igralci Atletikov pa so pri isti tekmi žalili in dejansko napadli sodnika — kar je vsekakor hujši delikt — in so bili kaznovani samo s tritedensko prepovedjo igranja. Sedaj pa zahteva LNP v enaki zadevi, da naj bo SK Celje tiho, da ne bo treba LNP-u kaznovati Atletikov. Čemu ta dvojna mera? Razumljivo, da je SK Celje odklonil tako zahtevo. Iz vsega poteka občnega zbora se vidi, da gre nekaterim gospodom v Ljubljani ki toliko vedo povedati o povzdigu slovenskega sporta, samo za osebno korist.— Šlov. sportniki.

*

V nedeljo 20. t. m. se odigra ob 4 popoldne za Krekovim domom na Jesenicah ena najzanimivejših hazenskih tekem v letošnji sezoni, in sicer med TKD »Atena« iz Ljubljane in SO »Borcem« z Jesenic. Ker jeseniška sportna javnost ni imela prilike prisostvovati tako zanimivi hazenski tekmi, kot se obeta v nedeljo, upamo, da bo poset te prireditve dober.

Dev. Marija v Polju

3000 Din je v oporoki zapustil našim občinskim revežem, pred tedni umrli bivši posestnik Jože Smerajc. Zelo redki so, ki na tak način lajšajo težko socialno bedo. Tukajšnjih 30 občinskih ubožcev se ga bo gotovo za ta lepi čin v molitvi hvaležno spominjalo. — Občinski reveži pa žele mnogo posnemalcev.

Mnogo je danes družin, ki radi obilice otrok težko dobe primerna stanovanja. Poznamo take družine. Dobe se pa tudi posestniki, ki imajo v svojih stanovanjih družine s številnimi otroci in med temi je tudi tukajšnji organist, ki ima poleg svojih otrok tudi družine v stanovanjih s skupno 27 otroci. Tudi to je en način k lajšanju socialne bede, in vsega posnemanja vredno.

»Prosveta pri Dev. Mar. v Polju začne dramsko sezono v nedeljo dne 20. t. m. ob 4 popoldne s predstavo »Dekle z biseri«. Igra nam v 14 slikah predstavlja trpljenje Judov za časa razdejanja Jeruzalema. Zvečer ob 8 pa se predvaja kino predstava »Deca prašume«. Cene običajne. Člani in prijatelji društva, bolj kot kedaj je danes potrebna izobrazba. — Ne po veselicah in plesiščih! — Prosveta pri Dev. Mar v Polju vam nudi kulturo srca, pa izobrazbo duha. — Posečajte njene prireditve!

Novo mesto

Javna seja občinskega sveta novomeškega se je vršila v sredo, dne 16. t. m. v občinski posvetovalnici ob 5. pop. Predno je župan prišel na dnevni red, je predlagal v proslavo 75 letnice novomeškega rojaka in znanstvenika vladnega svetnika g. Ferdinanda Seidla imenovati za častnega občana Novega mesta. Predlog je odbor sprejel soglasno. — V obširnem poročilu, ki ga je nato podal župan, je povedal, da je morala mestna občina vzeti v oskrbo in popravilo most čez Krko na svoje stroške in je letos že prispevala za to 58.000 Din. — Sklene se izvesti sklep svečane seje ob priliki 10letnice vladanja Nj. Vel. kralja, da se ustanovi hiralnica kralja Aleksandra I. Ubožni odsek ima nalogo preskrbeti načrte in proračun. Za enkrat bi imelo okrog 15 ubožcev v hiralnici zavetišče z vso oskrbo. To akcijo bo podprla tudi kr. banska uprava.

Milijoni

in milijoni ljudi uporabljajo

že nad trideset let

po spodaj navedenih navodilih

Levjo-Mentol-Droždjenko

in blagoslavljo njen neprecenljiv čudežni učinek

Pri **revmatizmu, trganju, bl. asu:** boleča mesta vdrgniti.

Pri **zobobolu:** dlesne vdrgniti in ustno duplino izpirati, grgrati.

Pri **glavobolu, nervoznosti, pomanjkanju spanja:** čelo in celo telo vdrgniti, ter vzeti zvečer pred počitkom mlačno kopel z dodatkom Levje Mentol-Droždjenke.

Pri **utrujenosti:** masirati celotno telo.

Pri **želodčnih boleznih:** 10 kapljic na košček sladkorja.

Pri **izpadanju las in prhaju** masaža glave.

Kot **zobna voda** itd.

Pri potenju podpazduho, nog rok a i celotnega telesa naj se potečl deli zjutraj in zvečer izmivajo.

Levja-Mentol-Droždjenka

je prava samo v tu odtisnjeni in plombirani ORIGINALNI STEKLENICI

Zahtevajte izrecno

Levjo-Mentol Droždjenko

ter odločno zavrnite vsako nadomestilo.

Levja-Mentol-Droždjenka

se dobi v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini po 10·—, 20·— in 52·— Din. Pazite se pred ponaredbami.

Centralni biro:

LAVLJA MENTOL-DROŽDJENKA

Zagreb, Maruličev trg 5. — Telefon: 73-52

— Župan je poročal nadalje o tujsko-prometni razstavi mest v Ljubljani, katere se je udeležilo tudi Novo mesto in reprezentiralo zelo častno. Dioramo Novega mesta in najbrže »Dolino gradov« se na prošnjo tujsko-prometnega sveta kr. banske uprave sklene odstopiti za tujsko-prometni muzej pod pogojem, da ostane vse skupaj še nadalje last novomeške občine. Veliko Jakčevo sliko Novega mesta, ki jo je umetnik napravil nalašč za to razstavo, odkupi mestna občina. — Občina se je s tvrdko »Novobor« poravnala s 165.000 Din. Od 1. maja bo občina nadalje plačevala dnevni električni rok po Din 1.50, za nočni tok pa po Din 1.25 za kilovatno uro. — Največ debate je bilo v točki o prestavitvi sejmišča. Okr. načelstvo vstraja na svoji zahtevi, da se sejmišče čimpreje premesti in navaja, da bi bile za novo sejmišče izmed vseh štirih predlogov še najprimernejše Brudarjeve njive. Sejmišče bi torej ležalo blizu bodoče klavnice in tudi dovolj na mestni periferiji, vendar pa ne tako daleč, da bi škodilo mestu. Iz finančnih in gospodarskih ozirov pa se je sklenilo naprositi pristojno oblast, da to pereče vprašanje še za nekaj časa odloži. — Vodovodnemu odseku se je odstopila odločitev na kakšen način se bo prihodnje leto predpisovala vodarina in ali naj se nabavijo števci, ki kažejo mero porabljene vode, na podlagi česar bi se potem vodarina odmerila. Vsekakor pa se bo plačevanje oz. odmerjanje vodarine reformiralo. Nekaterim prošnjam za podaljšanje vodovoda se ugodi, ako interesenti sami izkopljejo za napeljavo potreben jarek. — Okoli novega šolskega poslopja bo dala občina napraviti novo železno mrežasto ograjo, ki bo stala približno 70.000 Din, kar prevzame občina na svoje rame. — V občinsko zvezo je bil sprejet Prijatelj Janez ml. Sledila je tajna seja, pri kateri so se obravnavale po največ razne prošnje, katere je obč. odbor več ali manj ugodno rešil.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 19. septembra: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Ivo Peršuh: Friderik Baraga. — 20.00 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu, poroča jugoslov. prvak dr. Milan Vidmar v slov., nem. in franc. jeziku. — 20.15 Duetni večer, g. Jože Gostič in g. Marjan Rus. — 21.00 Samospevi gdč. Mariele Mlekuš. — 22.00 Čas, dnevne vesti. — 22.15 Salonski kvintet.

Nedelja, 20. septembra: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10 Versko predavanje. 10.30 Humek: Izdelovanje sadnega vina. 11 Salonski kvintet: 12 Čas, dnevne vesti, plošče. 15.30 Prof. Pengov: Nekaj važnih pripomb k reji srebrodlake lisice. 16 Magistrov kvartet izpod Šmarne gore. 16.45 Thoma: »Lokalna železnica« (Šentjakobski gledališki oder). 20 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu, poroča jugoslovanski prvak dr. Milan Vidmar v slovenskem, nemškem in francoskem jeziku. 20.15 Važni govori zadnjega zasedanja Društva narodov v Ženevi, prenos z Dunaja. 21 Koncert delavske godbe »Zarja«. 22 Poročila in časovna napoved. 22.15 Lahka glasba, izvaja Salonski kvintet.

Drugi programi:

Nedelja, 20. septembra.

Belgrad: 11.30 Ciganska glasba. 12.30 Opoldanski koncert. 17.30 Narodne pesmi. 19.30 Iz starega Belgrada. 20 Narodne pesmi. 20.30 Pestra ura. 21 Radio orkester. — **Zagreb:** 9.30 Dirka motornih koles. 17 Popoldanski koncert. 20.30 Radio orkester. 22 Operetni večer. — **Budapest:** 11 Kazališko bogoslužje. 14 Popoldanski koncert. 19.10 Ciganska glasba. 20.30 Prenos iz studija. — **Milan:** 12.30 Pestra glasba. 16 »Bajadera«, opereta. 20.45 »Norma«, opera. — **Oslo:** 20 Radio orkester. 20.05 Komorna glasba. 22.35 Plesna glasba. — **Praga:** 19.25 Prenos iz gledališča. 22.40 Prenos iz gledališča. — **Langenberg:** 10.30 Orgelski koncert. 11.30 Kantata J. S. Bacha. 13 Opoldanski koncert. 20 »Tosca«, opera. — **Rim:** 13 Pestra glasba. 17 Vokalni in instrum. koncert. — 20 Orkestralni koncert. — **Berlin:** 20 Dunaj. 22.15 Plesna glasba. — **Katovice:** 10.15 Religiozna glasba. 12.10 Poljudni koncert. 20 Varšava. 22.30 Violinski koncert. 23 Lahka in plesna glasba. — **Stuttgart:** 19.30 Komorna glasba. 20 Nemški humoristi. 20.30 Narodne pesmi. 22.40 Plesna glasba.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Halo!

Vsako nedeljo na ražnju pečenega prašička in — pristno Portugalko iz Krškega se dobi pod Golovcem, Hradeckega vas št. 76, pri »Konjičku« — M. Prepeluh.

Službe iščejo

Trg. pomočnik

mlad, dobro izvežban v mešani stroki, želi zameniti službo. Cenjene dopise na oglasni oddelek »Slovenca« v Ljubljani pod značko: »Dva meseca brezplačno«, št. 10929.

Kuharica

gospodinja, srednjih let, zdrava, močna, vajena vseh gospodinjskih del, ki ima veselje do živinoreje in je služila že več let v župnišču, išče zopet mesta v kako župnišče. Nastopi takoj ali s 1. oktobrom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10964.

Šofer-mehanik

išče kakršnokoli službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10971.

Mlad zakonski par

išče službo oskrbnika, hišnika ali slično. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10872.

Službo dobe

Upokojenca

vajenega mizarskih del, sprejmem v Ljubljani. - Vrtnarstva zmožen ima prednost. Stanovanje na razpolago. Plača po dogovoru. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Stalna služba« št. 10818.

Učenko

sprejme šivilja M. Rabič, Ljubljana, Bičevje 22.

Trg. učenca

iz poštene hiše sprejme takoj boljša deliktatesna in špecerijska trgovina v Ljubljani. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10910.

Pekovskega vajenca

ali vsaj raznašalca kruha, takoj sprejmem. Anton Gale, Grosuplje 51.

Zaslužek

1.200 Din

lahko zasluži z obiskovanjem privatnih strank vsak naš zastopnik z mnogo poznanstva. Delo je lahko in hvaležno. - Iščemo zastopnike po celi Dravski banovini. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »1.200« št. 10930.

Reklamno podjetje

išče akviziterje kakor tudi krajevne zastopnike za reklamo nove vrste. Mlajši inteligentni gosp. s sigurnim nastopom, ki so že bili zaposleni kot reklamni akviziterji, naj pošljejo svoje ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Roto« št. 10986.

Denar

Dolgoročna

hipotečna posojila industriji, na velika posestva in hiše daje inozemska banka. Najmanjši znesek Din 1,000.000 obrestovanje 6—7%. Vračilni pogoji posebno ugodni. — Vprašanja na Jugomosse, Zagreb, Jelačičev trg 5, pod št. »4551«.

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast koncesionirana Prospekt št. 16 zastonj Pišite poni!

Gosli poučuje

bivši učitelj konservatorija. Študentovska ul. 9-I.

Gospa Orthaber

sprejema otroke do šolske dobe za pouk nemščine ali angleščine. Tečaji francoščine ali nemščine tudi za odrasle. - Gosposvetska cesta 12, dvorišče.

Gojko Pipenbacher

koncesijon. šoferska šola, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12. - Zahtevajte informacije.

Poizvedbe

Izgubil sem

odhodno izpričevalo strokovne šole Salezijanskega zavoda na Rakovniku v Ljubljani in ga proglašam za neveljavnega. Bogomil Krek, čevljar, Dolenja vas, p. Selca, Dravska banovina.

Stanovanja

Dve lepi prazni sobi

pripravni za pisarno ali zdravnika, oddam na Miklošičevi cesti. Pismene ponudbe na upravo pod značko »1000« št. 10822.

Stanovanje

5 sob, kopalnice, sobe za služkinjo, v vili, bo prosto 1. novembra. Natančnejša pojasnila dobite v Mariboru, Gosposka ulica 56, I. nadstr., desno.

Dve prazni sobi

veliki, parketirani, oddam takoj ceno, mirni stranki, zakonskemu paru brez otrok. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10975.

Soba

meblovana, s posebnim vhodom, se odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10979.

Oddasta se

2 stanovanji, eno s sobo in kuhinjo, drugo pa 2 sobi, sobica in kuhinja - za oktober ali november. Moste, Zaloška c. 11.

Sobo

opremljeno, v sredini mesta, oddam 2 gospodoma. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10949.

Meblovana soba

parketirana, elektrika, v centru mesta, se odda s 1. oktobrom. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10901.

Inserati v »Slovencu« imajo največji uspeh.

Vnajem

Poslovni lokali

na Dunajski cesti št. 29/I se **takoj oddajo.** Poizve se istotam.

Trgovino

tik cerkve in šole oddam samskemu bolj priletnemu trgovcu. Ponudbe na upravo »Sloven.« pod št. 10984.

Posestva

Hišo v Zagrebu

prodam ali zamenjam s hišo ali vilo v Ljubljani. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10927.

Nova hiša

v Rožni dolini, 2 dvosobni stanovanji, balkon, z vsemi pritiklinami, vodovod, elektrika, parketi, solidno in fino delo, poleg tudi vrt, se zelo poceni proda. Cena 125.000 Din. Potrebno 60.000 Din.

Hiša

novo zidana, visoko pritl., dvostanovanjska, klet, 500 m vrta, sadna drevesa, ograjeno, na solnčni legi tik mesta se proda za 92.000 Din. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10974.

Dražba hiše

V Kamniku bo 19. okt. 1931 dopol. pri sodišču dražba meščanske hiše s korporacijsko pravico in krajevno gostilniško pravico. Natančnejša pojasnila daje interesentom pisarna dr. Janežiča Konrada, odvet. v Kamniku.

Kupimo

Divji kostanj, želod

kupim po najvišji ceni. V. H. Rohrmann, Ljubljana.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Šelenburgova ulica 6 II nadstr

Sode

oljnate in vinske od 100 litrov naprej, v dobrem stanju brez vonja ponudite takoj tvrdki Peter Šetina, Radeče, Zid. m.

Jelov rezan les

bukov okrogli les, se išče v nakup. Ponudbe s cenami in plačilnimi pogoji na **R. Schenk, Sušak.**

Med

Razpošiljam cvetlič. med v pločevinastih škatljah po 5 kg za ceno 72 Din. po povzetju. - V večjih množinah franco kupčeva žel. postaja po 11 Din za kg. Ant. Milfajt, župnik, Brodjanci, p. Bizovac, Slavonija.

Šivalni stroj

dobro ohranjen se proda. Strah Marjeta, Stožice št. 126, p. Ježica pri Lj.

Redka prilika

Gostilna, zelo dobro idoča, staro renomirano podjetje, ki iztoči na leto okolu 250 hl alkoholnih pijač, na križišču večih ulic, z vrtom, z vsem potrebnim inventarjem se zaradi bolezni takoj proda za ceno 40.000 din. - Samo resni kupci, naj se osebno oglase pri M. Kovačevič, Zagreb, Petrova ul. 27. Posredovalci izključeni.

Prima sodi

novi bukovi za jabolčnik, se prodajo za ceno 130 Din pri Gumzej, stroj. sodarstvo, Celje, Breg 6.

Kozolec

iz 12 delov, hrastov in z opeko krit, dobro ohranjen, se skupaj ali posamezni deli, ugodno proda. Vprašati v pisarni društva hišnih posestnikov, Ljubljana, Salendrova ul. 6.

Vinske sode

od 50 litrov naprej do 800 litrov prostornine - proda Dobrajc, Maribor, Tattenbachova 21.

Radio

troceven, kompleten, zelo dober, radi selitve naprodaj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10976.

Redka prilika!

Nudi se Vam priložnost, da lahko kupite po **neverjetno nizkih cenah** umetniške slike,, narodi vezivo in **keramiko** v jugoslovanski ornamentiki. Po veliki turneji po Dalmaciji in jadranskih kopališčih se prodajajo od danes naprej vse umetniške slike in ostali umet. predmeti **za polovico kataloške cene.** Izložba obsega več kot 2000 umet. predmetov v prostrani verandi na vrtu kavarne »ZVEZDA«. Krasen pregled! Neobveznost kupovanja! Prosto vstopnine! Odprto ves dan. Vhod skozi vrtna vrata. Dijakom je dovoljeno brezplačno kopirati narodno ornamentiko!

Obrt

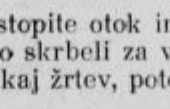

Šolske torbice,

aktovke, nahrbtnike, gamaše, kovčke, itd. v največji izbiri in zmernih cenah nudi **Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13**

Naznanjamo, da se je

ALFONZ BREZNIK

tvrdka klavirjev in glasbil **preselila** v lastno hišo

Aleksandrovo cesto 7

(vogal Bethovnove ul.) ter se priporoča svojim odjemalcem

Mlinarji!

Rž, proso, ajdo in ječmen kupite najcenejše pri **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 34 Veletrgovina žita in moke.

Novost v kozmetiki!

V 6 dneh odstranjuje pege, bradavice, sojedce, jetrne madeže (Leberflecken), kakor tudi dlačice. Specialistinja ga. Pap v salonu Ema, Zagreb, Ilica št. 22.

„MASLO"

Mlekarska zadruga v St. Rupertu

na Dolenjskem, išče stalnega **odjemalca** II. a namiznega masla po znižani ceni.

Brivnica „Zora"

Celje, pri kapucinskem mostu. Priznano prvovrstno britje in striženje. — Najnižje cene.

PREMOG DRVA

najceneje v Ljubljani

PEČENKO

Celovška 37

Prepričajte se!

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK

lekarnar -- SISAK

Varujte se potvorb

Pohištvo

priprosto in najmodernejše Vam nudi tvrdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOVA

St. Vid nad Ljubljano — nasproti kolodvora

Naprodaj

hiša in stavbene parce'e v St. Vidu nad Ljubljano

V nedeljo, dne 20. septembra 1931 ob 2 popoldne se bo v Št. Vidu nad Ljubljano na licu mesta prodalo na javni sodni dražbi Fernadovo hišo štev. 16 ter več stavbnih parcel, dve šupi in kozolec. Hiša, kakor tudi stavbne parcele se nahajajo sredi vasi Št. Vid nasproti šole, pripravno zlasti za trgovino, gostilno ali kako drugo obrt. Pred hišo pride postajališče električne cestne železnice, ki se že gradi.

Natančnejša pojasnila daje **dr. Ivan Modic, odvetnik v Ljubljani, Tavčarjeva ulica št. 5, in Okrajno sodišče v Ljubljani, soba št. 37.**

SALDA-KONTE
ŠTRACE JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

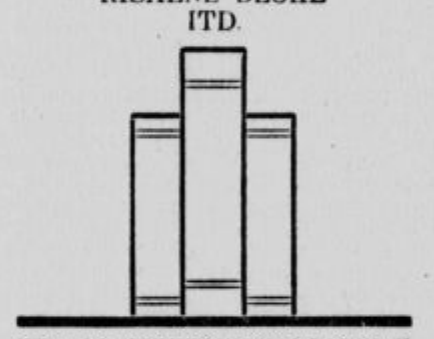

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

II. NADSTROPJE

»BOSCH-SERVICE«

Specijalna delavnica za instalacijo in popravila, ter zaloga **magnetov, dinamo, električnih svetilk za bicikle in avtomobile, maznike, smernike, brisače za steklo, trobil, vseh vrst svečic ter akumulatorjev.** Delavnica je opremljena z najmodernejšimi Bosch-stroji in aparati, ter je pod vodstvom v tvornici izvežbanih strokovnjakov. Največja solidnost dela in zmerne cene.

»BOSCH-SERVICE« ELEKTROINDUSTRIJA, D. D.

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13

✝ V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oče, stric, svak, gospod

LONGER LUDVIK

bančni uradnik v pokoju

dne 18. t. m. po kratki mukepolni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno in Bogu vdano umrl. Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo, 20. sept. 1931 ob 2 pop. izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 18. septembra 1931.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI.

Ljudska knjižnica: Iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek: *NA POLJU SLAVE*, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz: *IZPOD GOLICE*, 30 Din, vez. 42 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, *IZGUBLJENI SVET* (The Lost World). 28 Din, vez. 40 Din. — 32. zvezek: Reimmichl, *ZAGORSKI ZVONOVI*. Roman (s slikami) 24 Din, vez. 32 Din. — 33. zvezek: Bridges, *NA POMOČ*, 30 Din, vez. 42 Din. — Slavič, *NA SINAJ* 30 Din, vez. 42 Din. — 35. zvezek: Brackel, *CIRKUŠKI OTROK* 28 Din, vez. 40 Din.

Josip Lavtižar:

Bled in Briksen

24

Zgodovinska povest iz 17. stoletja.

Welsberg: »Da, Prevzvišeni. Koga bi bolj veselilo kakor mene, ako bi šel s to zavestjo domov, da se je zadeva na lep način uredila. Na kakšni podlagi bi obravnavali to vprašanje?«

»Hren: »Ni treba druge podlage nego dobre volje. Znano je Vaši Presvetlosti, da je cesar Friderik IV. v navzočnosti kardinala Nikolaja iz Kuze in drugih veljakov podpisal dne 6. decembra 1461 v Gradcu listino, s katero je ustanovil ljubljansko škofijo.«

Welsberg: »Kajpada mi je znano. Saj je bil kardinal Nikolaj iz Kuze takrat briksenški škof. In prav zato je bil priča te listine, ker se je dotikala posestev briksenških škofov v blejskem okraju.«

Hren: »Takoj po ti ustanovitvi, ki jo je potrdil papež Pij II. 6. septembra 1462, se je začel dolgotrajni prepir zaradi duhovske oblasti nad cerkvijo Matere božje na otoku in zaradi vprašanja, kdo sme nastavljati jezerskega prošta.«

Hren: »Priznavam brez pridržka. Priznavam pa tudi, da si je lastil te pravice še pred letom 1461. oglejski očak, pod čigar oblast so spadale vse dežele južno od Drave, torej tudi vsa Kranjska.«

Welsberg: »Na kakšen način naj bi torej pripadla ljubljanski škofiji duhovska pravica nad jezersko cerkvijo in nad proštijo?«

Hren: »Na čisto lahek način. Rekel sem že poprej, da je treba samo nekaj dobre volje. Ali ni že to velika težava, da mora briksenška škofija iz take daljave skrbeti za cerkev na otoku in za nastavljanje sposobnega duhovnika jezerske cerkve?«

Welsberg: »To težavo so pripoznali vsi moji predniki in premišljevali, kako bi bili rešeni bremena, ki ga morajo nositi v ti stvari. Prosim Vas, Prevzvišeni, modrega sveta.«

Hren: »Cerkev Matere božje naj pripade kot blejska podružnica ljubljanski škofiji. — Gotovo bo bolje oskrbovana, kakor je bila do zdaj. Prav tako naj prošta na jezeru nastavlja ljubljanski škof, ker on najbolj pozna svojo duhovščino. Jezerski duhovnik mora biti izgleden mož in znati naš kranjski jezik, ker bi sicer ne mogel izvrševati dolžnosti dušnega pastirja.«

Welsberg: »Ne oporekam Vašim nazorom. Vprašanje je samo, kakšno odškodovanje bi dobila briksenška škofija za to koncesijo in kdo bi skrbel za proštove dohodke?«

Hren: »Vi nam odstopite otok in kar je na njem brezplačno, mi pa bomo skrbeli za vse drugo. Vsaka stranka naj sprejme nekaj žrtev, potem smo najboljši prijatelji.«

Welsberg: »Lepa hvala, Prevzvišeni, za Vaše pojasnilo. Sklepati o tem pa danes še ni mogoče, ker je stvar važnega pomena. Odložimo jo za poznejši čas.«

Cerkvena kneza sta zaključila brezuspešni razgovor in se pomenkovala o drugih rečeh.

Opoldne so imeli gospodje mnogo zabave, ker je povabil Welsberg večje število gostov k svoji mizi. Škof Hren je spoznal ob tej priliki tudi zvezdoslovca Finka, o katerem je povpraševal že takrat, ko je bil Welsberg pri njem v Ljubljani.

»Vi ogledujete nebesa,« je rekel Hren Finku. »Krasna veda, ki zasleduje čuda božjega stvarstva.«

»In povzdiguje človeka v višave ter ga približuje Bogu,« je odvrnil Fink na škofovo opombo.

»Cenim vas, da ste si izbrali to znanost za svoj življenjski poklic,« je blagroval vladika zvezdoslovca. »Kajne: Creatura clamat Creatorem« (Stvar vpije, da je Stvarnik).

Herman Fink je bil zelo vesel škofove pohvale.

Kmalu je prišel čas odhoda. Tomaž Hren — četudi ni nič opravil — se je prijazno poslovil od zbrane družbe, Welsberg pa ga je spremil do Radovljice in se od tu vrnil na Bled.

14. Škof Viljem baron Welsberg odhaja v Briksen

Pred odhodom z Bleda je obiskal Welsberg še enkrat otok, da se je poslovil od Marijine cerkve in uredil marsikako drugo zadevo. Spremljali so ga: kanonik dr. Eder, tajnik Kolb, grajski oskrbnik Krištof in škofov nečak Fink. V drugem čolnu, ki sta ga vodila Ribič in njegova hčerka Rezika, je sedel župnik Matija Orehar.

Mežnar Slivnik je imel zopet dosti posla, ker je bil Welsberg precej natančen v pregledovanju cerkvene oprave. Vsako omaro mu je moral odkleniti in vsak predal odpreti. Slivnik je tožil, da so nekateri mašni plašči zastareli, da je cerkveno perilo obrabljeno, oltarni prtovi v slabem stanju itd. Škofu se je dobro zdelo, da Slivnik tako skrbi za cerkev. Zato mu je obljubil, da bo kmalu preskrbljena z vsem potrebnim. Dal mu je tudi lep spomin v zlatem drobižu.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.

Ivan Hribar - osemdesetletnik

Danes mineva 80 let, odkar je bil rojen v Trzinu na kamniškem polju bivši dolgoletni ljubljanski župan in minister n. r. — Ivan Hribar. O zunanjem življenju njegovem ni povedati mnogo. V Ljubljani je dovršil nižjo gimnazijo, stopil nato v službo znane praške banke »Slavije« in je bil celih 43 let (1876—1919) ravnatelj njene ljubljanske podružnice. Iz banke je odšel za poslanika v Prago, nato se vrnil za pokrajinskega namestnika v Ljubljano, od l. 1923 pa uživa svoj pokoj v Ljubljani.

Za tem kratkim življenjepisom se pa vendarle skriva skoro šestdeset let živahnega, bogatega in tudi plodnega dela. Že kot sedemnajstletni mladenič je začel namreč priobčevati v Jeranovi »Zgodnji Danici« pesmi in sodeloval nato pri večini tedanjih listov z leposlovnimi in poljudnopoučnimi prispevki ter je izdal l. 1872 s Filipom Haderlapom celo samostojno pesniško zbirko »Bretje«. Ob zatonu svojega življenja se je pa vnovič vrnil k leposlovju in prevedel dva zvezka znamenitih Lafontainejevih basni.

Važnejši je jubilant v zgodovini našega političnega življenja, saj je poleg Andreja Kalana in Frana Šukljeta še edina živa priča in edini vodilni sooblikovalec političnega obraza našega naroda. Pol stoletja namreč že mineva, odkar je stopil v našo politično areno in stal nato celih štirideset let v prvih in vodilnih vrstah. Kmalu po Taaffejevem nastopu smo dobili namreč tudi tedanji kranjski Slovenci prvega in edinega slovenskega deželnega predsednika v osebi Andr. Winklerja. Mož je bil nedvomno jako naklonjen našim narodnim prizadevanjem in mu je zato skušal Šuklje ustvariti v kranjskem deželnem zboru tudi posebno slovensko vladno stranko. Ker pa seveda ni mogel čez noč izbrisati vseh strupenih sledov dotedanjega nemško in liberalno centralističnega režima, je postala mlada, vročekrvna in narodno radikalna mladina z njim kmalu nezadovoljna. In voditelj te mladine je bil poleg rajnega dr. Tavčarja naš jubilant. Najprej je ustanovil politično-leposlovni list »Slovan«, v katerem je začel sistematično seznanjati Slovence z drugimi slovanskimi narodi, zlasti s Čehi, Rusi in Bolgari. Med tem je bil že izvoljen v ljubljanski občinski svet, čegar član je bil potem celih 28 let, že leta 1889 je pa vstopil tudi v kranjski deželni zbor, v katerem je sodeloval potem dve desetletji.

Kot sin mladoslavenske generacije 60tih in 70tih let preteklega stoletja, je bil tudi Hribar orientiran že od prve moške dobe liberalno in narodno radikalno ter je bil okrog leta 1890 tudi eden izmed vodilnih ustanoviteljev in oblikovalcev tedanje »Narodno napredne stranke« in nato skoraj do svetovne vojne poleg dr. Tavčarja njen voditelj. V tem svojstvu je bojeval naš list z njim dolga leta hude politične boje.

V tesni zvezi ostane Hribarjevo ime zvezano z našo slovensko prestolnico. Ko je potres leta 1895 razrušil Ljubljano in je bilo treba na ljubljanskem magistratu energičnega moža, je dotedanjega župana Grasselija nadomestil Hribar, ki je dal našemu mestu v petnajstih letih docela novo lice in mu ustvaril plinarno, vodovod, elektrarno, cestno železnico itd. itd. Res je, da so razni tuji, deloma le malo sposobni inženjerji, na katere se je Hribar moral naslanjati, zagrešili marsikako hudo napako, vendar ostane doba Hribarjevega županovanja Ljubljančanom nepozabna. Sam vzor neumornega delavca je zgledno uredil poslovanje mestne uprave in priboril Ljubljani vse, kar se je le dalo našemu mestu kje iztisniti. Pomislimo le na monumentalno stavbo naše srednje tehniške šole.

Ne bo odveč, če poudarimo, da je znal Hribar kot noben drug dosedanji ljubljanski župan priboriti veljavo svojemu mestu tudi na zunaj in ga afirmirati pri drugih slovanskih narodih. Slovenci do konca prejšnjega stoletja sploh nismo razpolagali z nobenim reprezentativnim mestom. In Hribar je neumorno prirejal v Ljubljani razne slovanske kongrese in manifestacije ter se udeleževal teh med drugimi slovanskimi narodi, s čemer je uveljavljal naše ime v širšem slovanskem svetu. To je potrebno poudariti zlasti še zato, ker Slovenci nikoli nismo imeli nobenega zmisla tudi za take stvari, kar nam je posredno že tudi neizmerno škodovalo.

Končno ne smemo pozabiti tudi na resnično slovensko zavest in prepričanje našega jubilanta. Prav nič ne pretiravamo, če rečemo, da je Hribar poleg dr. Majarona in Verstovška ustvaritelj naše slovenske univerze, saj ji ni le poklonil že pred njeno ustanovitvijo svoje izredno bogate knjižnice, temveč dalekovidno preskrbel tudi kvalificirane moči z vseučiliškimi ustanovami. Naša »Narodna galerija« bi brez Hribarjevega mecenstva ne bila, kar danes je. Bil je med Slovenci eden izmed propagatorjev vseslovanstva in že od nekdaj prepričan Jugoslovan, toda ostal tudi do danes neomajno zvest svojemu slovenskemu rodu, pravilno se zavedajoč, da slovenstvo ne izključuje jugoslovanstva, temveč ga naravno in zato pravilno in plodno dopolnuje.

Uglednemu in zaslužnemu jubilantu želimo iskreno še mnogo, mnogo let!

† Drago Tomšič

Novo mesto, 17. septembra.

Danes, 17. septembra je v Novem mestu kruta smrt ugrabila mladega Tomšiča Dragota. Rodil se je 20. novembra 1906 v Postojni, gimnazijo je obiskoval in dovršil v Novem mestu, pravne študije pa na univerzi v Ljubljani, kamor se je upisal po maturi leta 1925. Že med pravnimi študijami se je oglašala zavratna bolezen, dokler mu ni danes pretrgala nit življenja.

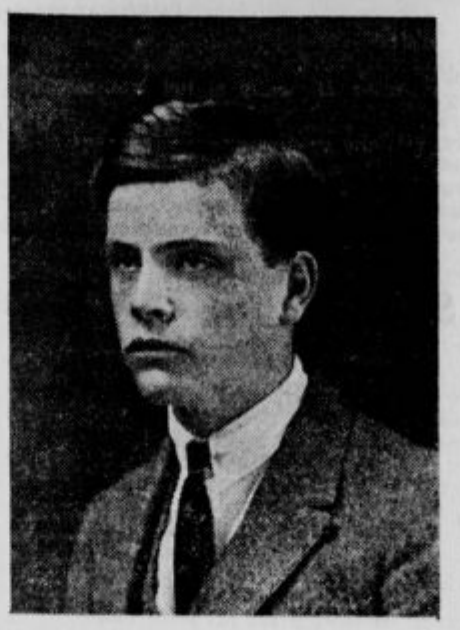

Pokojni Drago je bil blagega značaja in zato med tovariši zelo priljubljen. Udarec za ugledno družino Tomšičevo je tem hujši, ker je pred dobrimi devetimi meseci umrl najstarejši sin Joško. Težko prizadeti rodbini naše najiskrenejše sožalje.

Ob nastopu jesenskih dni

smo izpostavljeni nevarnosti raznih prehlajenj. Najuspešnejše in najcenejše varstvo proti dostopu raznih klic in bolezni potom nosne in ustne dupline nam nudijo **Anacot-pastilje dr. Wanderja.** Dobivajo se v vseh lekarnah za ceno Din 8·— za mali in Din 15·— za veliki zavitek.

Pravda radi avtomobilske katastrofe

Vrhnika, 17. sept.

Kakor znano se je lansko leto dne 15. decembra pripetila strašna avtobusna nesreča, ko je na Drenovem griču trčil v vlak avtobus in sta bila dva mrtva in več nevarno poškodovanih. Danes se je po desetih mesecih po nesreči nadaljevala na licu mesta razprava glede odškodnine poškodovancem, ki ni majhna. Kajti ti in pa avtobusno podjetje zahtevajo od lokalne železnice Ljubljana—Vrhnika 269.000 Din odškodnine s pripadki. V pravdi zastopajo poškodovance dr. Marko Natlačan, dr. Egon Stare in dr. Ivan Lovrenčič. Največja nesreča je zadela vdovo po ponesrečenem čevljarju Rampihu, ki mu je po smrti rodila še hčerko. V pravdi se je dosedaj dognalo, da je strojevodja vozil pravilno in vse kaže, da je bil to le nesrečen slučaj. Na mestu nesreče so bili tudi poklicani strokovni izvedenci od avtobusnega kluba, ing. Stolfa in tovarnar g. Keršič. Poleg tega je bilo na lice mesta poklicanih tudi 15 prič. Kako se bo stvar iztekla, bomo še poročali.

Znižane cene govejemu mesu!

Meso prvovrstnih volov se prodaja od danes dalje: zadnje meso kg Din 14, prednej meso kg Din 12 v mesnicah **JAKOBA JESIHA, Florijanska ulica in Pogačarjev trg.**

Izza kulis šahovskih mojstrov

Pogovor s šahovskim mojstrom Američanom Kashdanom

Ljubljana, 17. septembra.

Srečal sem ga v kazinski dvorani. Svojo partijo s Flohrom je bil pravkar prekinil. Skromen in zelo simpatičen mladenič je, v svojem obnašanju in govoru pa pristen Amerikanec.

»Mister Kashdan, je-li to prvič, da ste prišli v Jugoslavijo?« — »Da,« mi je smehljaje odvrnil, »precejšen del Evrope sem v zadnjem času prepotoval, a tako daleč proti jugu še nisem dospel; sicer pa moram priznati, da me je Vaš Bled prav prijetno presenetil.«

Kashdan—šahist.

»Dovolite nekaj vprašanj iz kraljestva Vaše sfinge: Zelo se čudim Vašemu velikemu in nenadnemu uspehu, odkar ste se pojavili v šahovskem svetu. Kdaj ste se lotili šaha?« — »Leta 1921 sem se začel učiti osnovnih pravil igre in l. 1923 sem pričel igrati v prijateljskem krogu v Newyorku. Imel sem precej uspeha, a okoliščine niso bile take, da bi se bil mogel še hitreje razvijati. V naši družini ne igra nihče, razen enega brata, ki se pa še bori z osnovnimi pojmi.«

»Amerika ni prav posebno vneta za šah, kajne, da ne?« — »Res je, šah ni bil nikoli popularen v Ameriki; tam pač prevladuje atletika. Preprosti sloj pa pozna le karte. Vendar se je po vojni razvnelo precej zanimanja med mladim svetom. V Manhattan Chess Clubu (Newyork) imamo danes nekaj mladih, pa zelo močnih igralcev.«

»Naši listi Vas opisujejo za zelo temperamentnega, nevarnega igralca, ki se rad spušča v zelo nevarne kombinacije. Kaj pravite k temu?«

Oči so se malo zablisknile in z nasmehom mi je odgovoril: »Stvar je prav enostavna: igram samo na to, da zmagam. Remiziram le, če vidim, da nikakor ne pojde drugače.

Mlada šahovska generacija.

»Pogum velja. O tem so zlasti mladi prepričani.«

»Mister Kashdan — kaj je Vaše mnenje o mlajši šahovski generaciji?«

»Močna je in polna nad in nobenega dvoma ni, da bo prejkoslej prodrla. **Pirc, Stoltz, Flohr, Sultan Khan** so sami izvrstni igralci, ki bodo še iznenadili šahovski svet.

Pirčeva je bodočnost

»Govorite ravno o našem **Pircu.** Kaj mislite Vi o njem?«

»Gospod Pirc je izredno nadarjen igralec, njegova igra je fina in globoka. Šahovski svet mu ne sme zameriti, da se vrti okrog zadnjega mesta na tabeli. Osebno sem prepričan, da mu manjka le izkušenj. Mlad je še in malo nervozen, a njegova ura bo še prišla, boste videli.«

Jekleni Aljehin

»Zdaj pa še Vaše mnenje o velikanu **A. Aljehinu.** Kakor se mi zdi, ga močni duh Buenos Airesa še vodi v bodočnost.« — »Dr. Aljehin je brezdvomno ideal šahovskega mojstrstva. V dvoboju s Capablanco nas je sicer presenetil, a pozneje je vendar dokazal, da zasluži prvenstvo v polni meri.«

»Čemu pripisujete Vi njegove neverjetne uspehe, Mister Kashdan?« — Naravnost v oči mi je pogledal in nato pričel prav odkrito: »Aljehin ima toliko uspehov, ker poseduje bistveni »talent« šahovskega igralca v najpopolnejši meri, in to je: **silna kombinacija pri vsaki potezi.** Nikoli in niti za sekundo ne popušča njegova pozornost. Živci so mu jekleni. V eni besedi: Aljehin naporno dela od začetka do konca, tega pa mnogi mojstri ne zmorejo. On **ne igra, on gara** in sicer pri vsaki partiji. Moja partija ž njim na Bledu je bila napeta in — škoda! — zmagal bi bil, če bi bil vedno tako koncentriran, kakor je on.«

In dr. Vidmar?

»Kako pa je z našim dr. Vidmarjem?«

»Dr. Vidmar spada že v starejšo kategorijo. Zelo talentiran je, a pozna se mu, da dosti ne trenira. Neštetokrat si izzida močnejšo pozicijo, toda njegova sila ponehava in tedaj le stremi za ravnovesjem in remizira. Sicer je pa eden najmočnejših igralcev na turnirju.«

»Kaj pa menite o dolgi vrsti starih, izkušenih borcev: Niemcoviču, Bogoljubovu, Spielmannu, dr. Tartakowerju itd.?« »V splošnem opažam, da stari mojstri izgubljajo svojo silovitost in zelo veliko ne moremo več od njih pričakovati. Gotovo so vsi, brez izjeme, močni, vendar tistega mladega poguma in drznosti nimajo več.«

»Gotovo ste brali Niemcovičevo knjigo »Mein System?« — »Da, precej interesantna knjiga je, toda zdi se mi, da je le bolj osebna zadeva. Niemcovič predlaga poteze in teorije, s katerimi bi mogel le on delati, a nihče drugi.«

»Ali ste se mnogo bavili s šahovsko teorijo?«

»Razmeroma zelo malo. Kar znam, sem si pridobil z dejanskim igranjem.«

Tudi jaz sem Rus...

Šahovski večer se je končal. Spremil sem ga do hotela Uniona. »Vaša Ljubljana se mi zdi dokaj zanimivo mesto, koliko prebivalcev pa šteje?« Pojasnil sem mu. »Da, tu bivajo Slovenci; sploh so Slovani zelo interesantni ljudje. Tudi jaz sem Rus po predniških.« Vzdihnil je — — —

»Ali še niste utrujeni, ko sedite dan za dnevom za temi kvadrati?« — »Pa kako! Veste štiri mesece sem že od doma in komaj čakam, da se odpeljem zopet čez lužo. Lahko si predstavljate, kako je s človekom, kateremu rojijo figure in kombinacije noč in dan po glavi.«

Dospela sva do hotela. »Sicer se pa turnir že bliža koncu. Nekaj težkih partij me še čaka: Aljehin, Bogoljubov — — pogledal me je z nasmehom.

»Ali boste obdržali drugo mesto?« - Upam, mi je skromno odvrnil. »Priboriti si bom moral Aljehinovo koncentracijo in voljo. Aljehin je sicer tudi močna osebnost; poglejte! Govori rusko, francosko, angleško, nemško in špansko. Jaz se bom pa moral šele priučiti nemščine.«

»To boste pa že še zmogli, Mister Kashdan! Oprostite mojo indiskretnost: koliko ste stari? — »Zdaj sem 25 let star; torej me čakajo še najrazličnejše stvari.«

»Opazoval sem Vas pri igri s Flohrom, pa nisem zasledil one nervoznosti, katero bi človek pričakoval pri mladih mojstrih; gotovo ste pri dobrem zdravju?«

»Hvala! Zdrav sem pa popolnoma, toda nervozen sem bil pa vendarle. Vi niste tega tako dobro opazili, ker pač skušam kolikor mogoče vsak izbruh svojih živcev udušiti.«

Zakaj ni bilo Capablance?

»Še nekaj bi bil skoraj pozabil: Kako pa, da Capablance in Rubinsteina ni bilo blizu?.« »Capablanca in Aljehin si nista dobra prijatelja, kakor morda veste. In ker se je odbor moral odločiti za enega izmed njiju, se je pač odločil za Aljehina. Za Rubinsteina mi pa ni natančno znano, kako je bilo. Vem samo, da je sam nekaj zaprek delal.«

»Zdaj pa odrinete zopet na Bled, kaj ne?« »Da, zopet v boj. Turnir na Bledu je namreč skoz in skoz težak. Vse partije so težke, nikjer nimate počitka. To je prav značilno za blejski turnir in meni bo ostal še dolgo v spominu. Drugo leto pa priredimo velik turnir v Los Angelesu ob priliki olimpijskih iger; takrat pridite, pa Vam bom morda še kaj zanimivejšega povedal za Vaš list!«

Prav ljubko se mi je nasmehnil. Zahvalil sem se mu, mu stisnil roko v slovo in mu voščil od srca: good night, Mister Kashdan! L. K.

Spomenik vojnim žrtvam v Breznici

Spomenik vojnim žrtvam je dograjen. Vsak, kdor ga je videl, ga je vesel. Iznad krasne menze, ki jo nosi masiven steber, se pne kvišku vitka piramida, ki se završi v kupolo, kronano s peterimi križi. V linah pod kupolo žari večna luč. Po vsej piramidi so na posameznih klesancih pozlačena imena padlih Brezničanov. Ti napisi pa niso poljubno vrezani. Vsaka skupina (vojakov iz posameznih vasi) tvori zase ornament, ki daje preprosti kamniti piramidi nenavadno življenje. Ob levem vogalu piramide, nekaj pod sredino spomenika, pa

(Foto Vengar, Radovljica)

stoji kamnit kip sv. Krištofa, ki je, dasi od piramide nekaj odmaknjen, vendar z njo tako organsko zvezan, da ji daje razgibano živahnost. Svetega Krištofa je zamislil umetnik kot tistega svetnika, ki ga je naš narod častil kot božjega hlapca, ki prenaša duše iz časnosti v večnost. Kakor je v življenju tovoril ljudi čez reko in nosil nekoč samega Jezuščka. Brez dvoma zelo izvirna, pa vendar v naši domačnosti usidrana zamisel. Ves spomenik napravi vtis monumentalnosti in bo trajne vrednosti v stoletja. Slavnostno odkritje ni zamišljeno kot veselica. Je to zelo resna slovesnost, kakor jo označuje vabilo s tem-le sporedom:

Odkritje bo v nedeljo, dne 20. septembra 1931 ob 3. popoldne na Breznici pred župn. cerkvijo. 1. Ob pol treh bodo slovesne litanije. 2. ob treh bo govor ob spomeniku. Govoril bo katehet Franc Bonač. 3. Po govoru odkritje in blagoslov spomenika. Blagoslovil ga bo kanonik, profesor dr. Ivan Svetina, Brezničan, ob asistenci drugih brezniških duhovnikov rojakov. 4. »Oj Doberdob«, zapoje brezniški pevski zbor. 5. Cerkvene obredne molitve za padle vojake. 6. »Vigred se povrne« in »Nad zvezdami«, zapoje brezniški pevski zbor. 7. Občinski svet sprejme spomenik v varstvo občine.

Spomenik je izdelan po načrtu prof. arhitekta Joža Plečnika, ki ga je v podrobnosti izdelal arh. Sever. Kiparsko delo je izvršil Boris Kalin, kamnoseško pa Alojz Vurnik iz Radovljice.

Med prireditvijo bodo dekleta prodajale fotografije spomenika. Prostovoljna preplačila za razglednice in darovi se porabijo za še ne pokrite stroške za spomenik.

Ker prihajajo opoldanski vlaki iz Ljubljane in z Jesenic kaj prilično v Žirovnico, se je nadejati lepe udeležbe. Odkritje se izvrši ob vsakem vremenu. Ako bi deževalo, bo govor v cerkvi in se izvrši le odkritje in blagoslovitev zunaj nje.

Poti, ki vodijo v Moravče

(K odkritju spominske plošče.)

Na kvaterno nedeljo 20. septembra t. l. po deseti maši bodo hvaležni Moravčani odkrili spominsko ploščo svojemu odličnemu rojaku — pisatelju dr. Fr. Detelu — na njegovi rojstni hiši pri »Jurku« v Moravčah. Slavnost bo skromna in bolj tiha — toda zato bolj prisrčna in domača, kakor je bil tudi blagopokojni dr. Detela bolj tihe, mirne narave in se ni nikdar silil v ospredje. — Marmornato ploščo s pisateljevo glavo je izklesal domačin, moravški rojak, akad. kipar *Tine Kos.*

Ker je pričakovati, da se bo lepe slovesnosti udeležilo obilo slovenske inteligence, zlasti profesorjev in literatov ter dijakov iz Ljubljane (odkritje se vrši v vsakem vremenu!), zato ne bo odveč, ako kratko naznačimo razna pota, po katerih se lahko pride v Moravče.

Najhitrejše in najlažje prideš v Moravče, če ob pol 8 zjutraj pri »Figovcu« sedeš v moravški avtobus, ki te pripelje v dobri uri v Moravče.

Za tiste pa, ki se hočejo izprehoditi v lepi jeseni naravi, je pa najbolje, če se peljejo z vlakom ob 7.27 zjutraj do Laz. Jevnice ali Kresnic. Od Laz vodi pot z brodom čez Savo, nato skozi Dolsko-Hrib na Sv. Trojico in Jemčevo znamenje-Vrhpolje — in v dveh urah je potnik v Moravčah. Pri Sv. Trojici uživa krasen razgled po celi Gorenjski in divni moravški dolini. Tudi je na kvaterno nedeljo »žegnanje« pri Sv. Trojici.

Od postaje Jevnice pelje pot s čolnom čez Savo — nato skozi vas Senožeti na Sv. Križ, mimo Vegovega doma v Zagorici, čez Cicelj na Zgornjo in Spodnjo Javoršico, Tustanj (grad!), Podkraj, Češnjice (grad!), Belnek (grad!) v Moravče. V dveh urah si v Moravčah.

Iz Kresnic se pelješ z brodom čez Savo tik za postajo, potem mimo Drčarja čez sedlo Grmado na Moravče. V poldrugi uri si iz Kresnic v Moravčah. Na sedlu pri znamenju uživaš krasen razgled na vse strani.

Kdor pa hoče, se lahko pelje z avtobusom do Lukovice, tam zavije po stari moravški cesti mimo zgodovinske cerkve v Praprečah na Spodnje Koseze, si tu ogleda Koseskega dom — in v poldrugi uri je tudi v Moravčah.

Kdor pa se hoče povzpeti na visoko Limbarsko goro, se pelje do Krašnje, odtod na Goro in z Gore na Moravče. V treh urah napravi krasen izlet na Limbarsko goro (razgled!) in v Moravče! Z Limbarske gore se vidi razvalina Rožek.

V neposredni bližini Moravč se nahajajo štirje znameniti gradovi: Tustanj, Češnjice, Belnek in Zalog ter dve razvalini: Koprivnik in Rožek.

O trgu Moravče samem in o Moravčanih ne bom govoril. Pridite in si jih oglejte. So hudomušni, razboriti ljudje, malce bahavi, a še pristni, konservativni in nepokvarjeni. In kot take jih opisuje tudi naš pristni Moravčan — pisatelj Detela.

Detelova povest »Kislo grozdje« vas vabi vse slovenske rodoljube na trgatev v Moravče. Pridite, ne bo Vam nobenemu žal. Na svidenje torej v nedeljo 20. septembra v Moravčah.

Pasji pasažir v avtomobilu

Kranj, 17. septembra.

Ko se je slikarski pomočnik Alojzij Frantar, doma iz Stražišča, v sredo peljal na kolesu čez savski most, je srečal neznan avtomobil. To sicer še ni nič hudega. V hipu srečanja pa je proti kolesarju planil iz avtomobila velik pes, ki je deloma z zaletom kolesarja podrl, deloma je kolesar, ki je vozil tik ob trotoarju, prestrašen zavozil v rob hodnika na mostu ter odletel v železno ograjo. Če bi ograja ne bila dovolj gosta, bi padel v Savo. Frantar se je potolkel po rokah, nogah, po rebrih, ker je padel na trdo.

Ko je avtomobilist videl skok psa, je v bližini avto ustavil, pes je po svojem dejanju pritekel za njim, in skočil v avtomobil, ki je mirno odpeljal naprej. Šofer, ki v luksuznem vozu prevaža pasažirje iz živalskih vrst, se bo kazni izmuznil, ker nihče ni ugotovil številke. Pravijo, da je že danes kar običaj in moda voziti pse v avtomobilih, kar pomeni izzivajoče razkošje v času, ko ljudi tareta brezposelnost in glad.

Smrtna nesreča pri Ptuju

Ptuj, 18. septembra.

V Stražencih pri Ptuju se je smrtno ponesrečil posestnik in špehar Gradiščnik. Padel je z voza, si zlomil tilnik in obležal na mestu mrtev.

Nesreča radi motocikla

Celje, 18. septembra.

V četrtek 17. septembra okoli 9 zvečer se je vozila na vozu, ki ga je vodil voznik Kopun, doma v Liscih pri Celju, 18letna delavčeva hči Olga Kragl, stanujoča na Obrežni cesti 4, na cesti od Teharja proti Celju. V bližini prehoda ceste čez železnico pa je voz dohitel neki motociklist, ki je vozil v temi z ostrim tempom, pa brez luči, oziroma je imel s seboj samo majhno lučko. Ker je imel preslabo luč, ni mogel videti voza ter se je zaletel z vso silo v voz, tako da je padla Kraglova z voza ter si zlomila levo nogo. Pa tudi motociklist se je sam prevrnil s kolesom in se lažje poškodoval, motocikel se mu je pa temeljito izmaličil.

Čuvaj ob železniškem prehodu je hitro telefoniral v mesto po rešilni avto, ki se je hitro odzval in odpeljal Kraglovo v bolnišnico, neprevidni motociklist pa je v bližini spravil svoj motocikel in je peš odmahnil v nadi, da ga ne bodo dobili, kar je pa bilo seveda popolnoma napačno upanje.

Kaj pravite?

Gospod urednik, včeraj ste na tem mestu že dali besedo komu, ki je očigosal kakšno krivico ali nesmiselnost v našem aktualnem življenju. Sicer se je o gmotni bedi duševnih in kulturnih delavcev že mnogo pisalo, pa vendar dovolite, da opozorim na nekaj kričečih slučajev. Treba bi bilo, da bi naše časopisje, sedma velesila, na moč nastopila zoper današnje brezdušje, ki vlada svet.

Obiskal sem zadnjič prav znanega kulturnega delavca. Našel sem ga v tako bornem stanovanju, v kletnem, da sem se začudil. Imel je pet majhnih otrok, bili so bledi in mirni in resni, kar se otrokom prav nič ne poda. Prijatelj je izjavil, da ne more plačevati dragega stanovanja, ker mu vse njegovo neutrudno kulturno delo, kateremu posveča noč in dan, ne nese toliko, da bi stanoval v mestu. Na drugi strani je baje obredel stotino stanovanj, pa so mu povsod zaprli vrata pred nosom, ko je povedal, da ima majhne otroke. Prosim Vas, nastopite zoper nečloveške stanodajalce, ki radi otrok ne oddajajo stanovanj. Ali naj jih starši pomečejo v vodo, da bodo dobili stanovanje? Ali resen kulturni delavec res ne zasluži, da bi vsaj napol človeka dostojno živel? Stokrat več je gotovo napravil za našo kulturo kakor kak sportnik-rekorder ali operni lenor s horendno plačo, da ne govorim o pošminkanih filmskih opicah in njihovih milijonih, pa živi kakor pes!

Poznam mladega doktorja, ki je delal obširno disertacijo in potoval in študiral več let. Zadnjič se je, ko je bilo delo končano, je opazil, da je bankam plačal na obrestih že prav toliko, kolikor je imel dolga. Prosil je in prosil, naj vzamejo vplačani denar za dolg, pa so ga tožili in je plačal še enkrat vse skupaj. Honorarja za svoje delo ni dobil nič, pač pa ga je moral — on bankam d v o j n o plačati!

Poznam tudi znanstvenika, ki mu je poverjeno zelo odgovorno, težavno in drago delo, sestaviti slovenski del v neki fundamentalni vsesloveski znanstveni edíciji. Človek je državni uradnik z 2000 plače, ima družino, dela na vse kriplje, podpore pa ne dobi nikake, ne od Petra ne od Pavla, ne od zgoraj, ne od spodaj. Vsi kredili za kulturo so izčrpani. In tako mora revež pritrgovati od svojih ust, da more napredovati delo, ki bo Slovence reprezentiralo v krogu slovanskih narodov.

Kdo bi poznal vse take slučaje? Veliko jih je. Naš človek danes za kulturo ne kaže razumevanja, denarja pa celo ne da od sebe zanjo. Dajmo se no vprašati, ali nismo morda vse preveč nezasluženo radodarni napram raznim fusbalistom in žonglerjem in boksarjem in vse preveč skopi napram resnim kulturnim delavcem? Kar jih poznam, niti eden od njih ne želi palače in milijona, nego sirémi samo po »zeleni vejici«, da bi mogel v miru skromno živeti, da bi mogel v božjem miru delati naprej in ne bi visel večno nad njim Damoklejev meč bede in pomanjkanja! Videant consules! Naše časopisje bi v tem oziru lahko stokrat več napravilo, kakor pa napravi. Kaj pravite?

Tri požari v eni noči

Požarov v celjski okolici ni konca ne kraja

Celje, 18. septembra.

Zadnje čase gori skoraj vsak dan v kakem kraju celjske okolice, tako da morajo gasilci imeti skoraj vedno strogo pripravljenost. V noči na četrtek pa beleži gasilska kronika kar tri požare.

Okoli tričetrt na 10 zvečer je bila celjska požarna bramba poklicana k požaru posestnika Gaberška na Ostrožnem, kjer je gorel kozolec, pod katerim se je nahajal svinjak. Prvi so bili na mestu gasilci iz Lopate, za njimi so prihiteli Celjani in tretji še Gaberčani. Vsem se je posrečilo v kratkem času ogenj pogasiti.

Komaj so se vrnili gasilci domov, so že bili zopet klicani k požaru v Trnovljah, a so kmalu izvedeli, da gori v Dramljah. Ker pa je v zadnjem času večkrat gorelo v Dramljah, kjer zaradi nedostopnega terena niso mogli ničesar opraviti in je vrhu tega zelo daleč, da bi gotovo prišli prepozno na lice mesta, se sploh niso odpravili na pot.

Proti jutru okoli 4 pa je zažarelo v Grajski vasi pri posestniku Koku Ferdinandu, kjer se je vžgal kozolec. V zelo kratkem času so bile prihitele na kraj nesreče požarne brambe iz sosednjih krajev, ki se jim je posrečilo omejiti požar na kozolec, da se ni razširil na sosednja poslopja. Škoda, ki jo trpi posestnik, je precej velika, pa je na srečo krita vsa z zavarovalnino.

Ljubljana

Mladi angleški literati v Ljubljani

Ljubljana, 18. sept.

Kakor smo napovedali, so dospeli danes v Ljubljano trije mladi angleški literati člani angleškega mladega PENkluba in sicer gg. Allan N. Taylor, predsednik, William E. Warman, tajnik in Alex. J. Henderson, član londonskega PENkluba mladih. V Ljubljano so dospeli davi s tržaškim brzovlakom ob 7.11. Na kolodvoru so jih sprejeli zastopniki tukajšnjega PENkluba mladih s predsednikom g. prof. Francetom Vodnikom na čelu. Sprejema se je udeležila tudi miss Copeland, ki je prevzela takoj vlogo tolmača. Angleški gostje so si v teku dneva ogledali Ljubljano ter njene znamenitosti, tako muzej, Narodno galerijo itd. Zvečer jim je ljubljanski PEN klub mladih priredil v srebrni dvorani Uniona prijateljski pozdravni večer, katerega so se udeležili tudi nekateri starejši ljubljanski kulturni delavci. Angleški literati obiščejo zatem Bled, kjer bodo gostje univ. prof. dr. Izidorja Cankarja, nakar obiščejo v spremstvu nekaterih mladih slovenskih literatov tudi Štajersko.

Spomini na čevljarski most

Do leta 1866. je stal iz srednjega veka znani leseni most čez Ljubljanico na mestu Pod trančo. Prvotno so bile na njem kolibe čevljarjev, pozneje so jih preselili Pod trančo samo. Navedenega leta so podrli tisti most ter kolibe in postavili nov most iz litega železa, ki so ga vlili menda na Fužinah pri Žužemberku v livarni kneza Auersperga. Most je dobil ime po ljubljanskem županu Hradeckiju.

Letos so ga razmontirali in v dobrem stanu prenesli na spodnji tok pri javni bolnišnici na staremu mestu pa grade sedaj nov železno-betonski most. V teku 65 let se že spremeni ta most iz lesenega v železnega in betonskega.

L. 1866. so pri izkopavanju temelja tega mostu našli precejšnje število rimskega denarja, o katerem se ne ve, kako je tja prišel.

Razne nesreče

Ljubljana, 18. septembra.

Ljubljanska bolnišnica je danes sprejela precejšnje število ponesrečencev.

40 letni Franc Anžlovar z Gobjeka 20 pri Litiji je padel pri obiranju sadja z drevesa in si zlomil levo roko.

23 letni sin kočarice Janez Brlec s Sela 3 v občini Podhruški pri Kamniku je prišel v bolnišnico s precejšnjo rano na levi roki. Povedal je, da ga je neki fant iz Srednje vasi sunil z nožem v roko.

Že pred tednom dni se je ponesrečila 77 letna občinska reva Elizabeta Markovič iz Loke pri Kranju. Pri padcu si je namreč zlomila levo nogo. Starica je mislila, da se bo poškodba zacelila kar sama od sebe, danes pa je le morala v bolnišnico.

Domač vol je pritisnil ob drevo Leopolda Zajca, čistilca v papirnici v Medvodah, doma na Viriu 18 v občini Šmarino pod Šmarno goro. 44 letni Zajec je dobil hude poškodbe v prsnem košu.

Čez trebuh je šel voz 75 letnemu posestniku Francu Rožniku iz Plešivice 42 v občini Brezovica nad Ljubljano. Rožnik je dobil nevarne poškodbe.

Lažje je bil poškodovan 14 letni Ivan Drečnik, strugarski vajenec v Zalokarjevi ulici 13. Neki otrok mu je pri igri vrgel kamen v čelo. Fant je dobil manjšo rano na čelu, ki so mu jo v bolnišnici obvezali in ga odpustili domov.

Zrtev fantovskega pretepa je postal 28 letni posestnik Ivan Kosmač iz Stembalov 28 pri Kamniku. Blizu doma ga je napadel nekdo in ga z nožem sunil v levo stran obraza ter mu povzročil precej veliko rano.

Snoči so v Stritarjevi ulici v Ljubljani neki fantje napadli 17 letnega Jakoba Geiserja, sina železničarja iz Gradišča 19. Nekdo je fanta ranil celo z nožem v glavo.

Kaj bo danes

Jakopičev paviljon: Razstava umetnic.

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

FOTOAPARATE svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon Rodenstock Voigtländer Welta, Certo itd. ima vedno v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Zahtevajte cenik! —

⊙ **K »Detelovi slavnosti« v Moravče** v nedeljo 20. septembra vozi navadni avto ob pol 8 zjutraj od Figovca. Ob pol 9 bosta peljala dva avta tvrdke »Bistrac« tudi od Figovca in direktno v Moravče, po potrebi bo pa še tretji avto na razpolago.

⊙ **Mestna občinska uprava** je v zmislu zakona o volivnih imenikih sestavila reklamacijski odbor (komisijo) za vpis v volivne imenike. V komisijo so bili imenovani v zmislu zakona občinski predstojnik ter dva odbornika in dva namestnika, in sicer župan dr. Dinko Puc, dr. Ivan Modic in dr. Ivan Šubic, za namestnika pa občinska svetnika Josip Olup in Anton Likozar.

⊙ **Začetek ljubljanske dramske sezone.** V sredo, dne 23. t. m. začne zopet delovanje ljubljanske drame v novi sezoni 1931-32. Prva predstava bo »Dogodek v mestu Gogi«, igra v dveh dejanjih, katero je napisal Slavko Grum. Režija je prof. Šestova. V igri sami nastopi velik del našega dramskega ansambla, glavni vlogi sta v rokah gospe Šaričeve in g. Gregorina. Druga premijera letošnje sezone bo v četrtek, dne 24. t. m. Vprizorila se bo Nestroyeva burka s petjem v treh dejanjih. »Pritličje in prvo nadstropje«, katero je priredil za naš oder prof. Fran Kobal, zrežiral pa prof. Šest. V soboto 26. t. m. se vprizori nepolnoma na novo v režiji g. Cirila Debevca Cankarjeva drama »Kralj na Betajnovi«. Dnevna blagajna bo začela poslovati v torek, dne 22. t. m. in sicer začasno v dramskem gledališču, in sicer v glavni veži od 10. do pol 13 in od 15 do 17.

⊙ **Abonma za sezono 1931-32** se sprejema še jutri v soboto dne 18. t. m. v veži dramskega gledališča. Letos vlada za naše gledališče večji interes, kar dokazuje, da se je priglasilo že do sedaj več abonentov, kakor na ih je bilo v lanski sezoni. Pozneiši priglasi za abonma se bodo sprejemali v pisarni sled. blagajne v zapodrišču dramskega poslopja. Opozarjamo na velike ugodnosti, ki jih v denarnem oziru nudi gledališki abonma, prav posebno pa še na to, da bo uprava letos ustavila vse druge olajšave in bo znižana vstopnina veljala samo za abonente.

⊙ **Ljubljanske osnovne šole** zaznamujejo letos neznaten prirastek učencev. Vseh je 4161 in sicer 2190 dečkov in 1962 deklic. Lani jih je bilo 3988, torej prirastek 173. Zanimivo je, da je število učencev in učenk na meščanski šoli poskočilo in šteje letos ta šola 32 dečkov in 33 deklic, dočim je lani bilo 24 dečkov in 20 deklic. Vseh razredov na osnovnih šolah je letos 125, lani 112. Posamezne osnovne šole imajo sledeče število učencev in učenk: I. dečka 435, II. dečka 361, III. dečka 361, IV. dečka 231, V. dečka 402, I. dekliška 474, na liceju 404, IV. deklíška 322. Pomožna šola za manjnadarjene 57 dečkov in 26 deklic. Šola na Barju 82 dečkov in 65 deklic. Osnovna šola pri Uršulinkah 233. Lichtenturnov zavod 405 in Marijanišče 235 dečkov.

⊙ **Slaščičarna »Oliva«** se otvori danes 19. septembra v paseži palače »Viktorije« v Ljubljani. Za obilen obisk se priporoča Alojz Gallo.

⊙ **Nagrobne spomenike** v najmodernejših oblikah Vam nudi najceneje kamnosaško kiparsko podjetje **Franjo Kunovar, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana.**

— **Pri hripi**, bronhitis, vnetju mandljev, pljučnem kataru, zaslezenju v nosu, sapniku in grlu, obolenju ušes in oči skrbite za to, da se želodec in črevo večkrat temeljito izčisti z naravno »Franz-Josefe grenčico. Sloviti strokovnjaki v zdravilstvu potrjujejo, da zelo dobro de »Franz-Josefe voda trpečemu človeštvu pri rdečici in drugih mrzličnih nalezljivih boleznih. »Franz-Josefe grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kamnik in tujski promet

Kamnik, 17. sept. 1931.

Mesto Kamnik, ki je svoječasno slovelo kot priljubljeno letovišče in planinsko zdravilišče, je letošnje leto privabilo toliko tujcev, kot še nobeno povojno sezono.

V Kamniku je letovalo letos 507 letoviščarjev in sicer je bilo Jugoslovanov 403, inozemcev pa 104 s 9.694 prenočninami kar znači, da je ostal letoviščar pri nas 19 dni. Med inozemci so bile zastopane sledeče narodnosti: Avstrija 29, Čehoslovaška 20, Anglija 5, Italija 26, Madžarska 1, ostala Evropa 21, Amerika 2. Ako primerjamo te številke s prejšnjima letoma 1930 in 1929, ko se je tujsko-prometni pokret pričel v našem mestu organizirano voditi, je slika nekako takšna: L. 1930 je posetilo Kamnik 390 tujcev, l. 1929 pa je bivalo v Kamniku le 186 tujcev letoviščarjev. Te številke dovolj jasno pričajo o naglem razvoju mesta Kamnik, ki gre boljšim časom naproti po zaslugi Tujsko-prometnega društva in župana g. Franca Kratnarja, ki uvideva s svojo dalekovidnostjo gospodarsko rešitev Kamnika v tujskem prometu. Povišek tujskega prometa za 108 letoviščarjev je uspeh posebno novega občinskega kopališča ter lepih stanovanj in zmernih cen v naših restavracijah. V restavracijah je stanovalo 233 letoviščarjev, pri zasebnikih pa 274. Stanovanj (sob) je bilo na razpolago tujcem v restavracijah 33 s 55 posteljami ter 131 sob pri zasebnikih s 199 posteljami. Stanovanj s kuhinjami je bilo oddanih 7. Vse to kaže resno stremljenje Tujsko-prometnega društva oziroma odbornikov ter uradov, ki se trudijo, da pripravijo tujcu v Kamniku čimbolj udobno bivanje. (Kino, koncerti, kopališče, ureditev parkov, klopi itd.) Tudi Kamničani sami so se nekoliko potrudili, da so dali mestu lepše lice s tem, da so zelo mnogi prebelili hiše, uredili vrtove in ograje ter okrasili okna s cvetlicami. Pa zavedajo se, da še ni to vse, ampak so si nadeli še polno lepih načrtov po inicijativi g. dr. Frana Ogrina in pa g. Kratnarja, ki sta duši vsemu napredku.

Celje

Nesreča otroka. V sredo 16. t. m. je 2 letna posestniška hčerka Pižon Julijana iz Šmartnega ob Paki doma na pragu padla ter si zlomila desno roko. Prepeljali so jo na zdravljenje v celjsko bolnišnico.

Smrt na duri potrklja. V javni bolnišnici je umrl v četrtek 17. t. m. v 21. letu svoje starosti vojak-redov 12. čete celjskega pešpolka Krstič Vojin, doma iz Biliševske občine v Pojaničkem okraju, Vardarska banovina.

Nočno lekarniško službo ima v prihodnjem tednu od sobote 19. t. m. do vključno petka 25. t. m. lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

Moravče

Moravška dolina se lahko ponaša s svojimi znamenitimi možmi, ki so izšli iz njene srede. Mnogoteri že spe spanje pravičnega v grobu, drugi pa še delujejo med slovenskim ljudstvom. Pred dekanijsko cerkvijo stoji spomenik slavnega barona Jurija Vege iz Zagorice, v nedeljo pa odkrijejo spominsko ploščo z doprsnim reliefom velikemu slovenskemu pripovedniku profesorju dr. Deteli. Moravčani so ponosni na svoje slavne može, ki so delovali za napredek in slavo slovenskega naroda. V dokaz temu je odkritje spominske plošče pisatelju dr. Deteli. Z mrzlično naglostjo očiščujejo trg pred rojstno hišo, nasipujejo z gramozom ceste, pletejo vence, gradijo veseličnі prostor, da bi gostje odnesli tem lepši vtis iz prijaznih Moravč. Vse to delo pa zasluži mož in pisatelj dr. Detela in zato pričakujejo Moravčani obilne udeležbe slovenskega izobraženstva kakor tudi ljudstva z dežele ter kličejo že vnaprej vsem milim gostom: Pozdravljeni v naši sredi!

Vodice nad Ljubljano

Ob priliki blagoslovljenja novih orgel je v nedeljo dne 20. septembra popoldne ob pol treh cerkveni koncert. Zveze so sledeče: Iz Ljubljane vozi od Figovca Žužkov avto redno ob 12.45, ta dan pa še izredni avto ob 12.30. Nazaj proti Ljubljani vozi iz Vodic izredni avto ob 5, redni pa vozi ob 4.30 in 7.40 popoldne. Iz Cerkelj proti Vodicam bo vozil izredni avto ob 1.45 popoldne.

Kulturni obzornik

Razstava kluba likovnih umetnic

Dne 30. avgusta se je otvorila v Jakopičevem paviljonu razstava likovnih umetnic, ki ji je pokroviteljica dvorna dama ga. Tavčarjeva. Klub šteje 28 članic, večji del Slovenk in Hrvatic; to pot so prvič kot organizacija stopile pred našo javnost, in to ravno v časih, ko vlada na polju likovne umetnosti precejšnja suša in so razstave že prava redkost. Naj bo ta njihov prvi nastop pozdravljen in naj bi mu sledili še pogosti nadaljnji nastopi, ki naj bi se krepko umetnostno uveljavljali.

Če malo načelno premisliš, spoznaš, da je treba žensko, če se kot umetnica udejstvuje, meriti z malo drugačnim merilom kakor njihove moške tovariše. V zgodovini umetnosti so igrale precej podrejeno vlogo, se pravi, nikdar niso utirale novih potov kot reformatorice, ampak so se udejstvovale več ali manj kot »sodelavke«, ki so bolj konservativne in neborbene. Ženski element se v umetnosti, v kolikor ne ostaja rokodelski v »tehniki«, giblje med dekorativnostjo in med toplim lirizmom občutja romantičnega kova. Prodiranje v globoko refleksijo in reševanje silnih vprašanj je temu elementu tuje. Ne moremo odrekati nekaterim umetnicam zamaha ali celo individualnosti, toda vendar kaže ta razstava, da jim nemara ravno ženski prirojen sanjavi lirizem brani vstopiti v krog sodobnih umetnikov z njihovim krepkim, naznotraj osredotočenim realizmom, ki zahteva miselne jedrovitosti v krepki plastični in skrbni arhitektonski formi. V tem oziru za sodobnimi stremljenji zaostajajo. Toda veseli jih bodimo, če v tem mrtvilu našega prozaičnega življenja sploh še upajo najti kje kaj topline na svetu, kaj poezije. Dale so nam gotovo svoje najboljše, kar so imele, in hvaležni jim bodimo zato.

Razstavilo je devetnajst članic vsega skupaj devetinosemdeset slik. Kiparice se to pot niso pokazale.

Razstava je nameščena v treh glavnih dvoranah paviljona in je, kakor je bil materijal malo enoten, še kolikor toliko srečno aranžirana. Posamezne umetniške osebnosti pridejo lepo do veljave v tej razredbi.

V glavni, srednji dvorani dominirajo na srednji steni barvasta platna velikega formata **Anice Zupanec-Sodnikove.** Po snovi gre za dvoje tihožitij, dva genrea Predica in Nuška in Joško, pa portret Sestre. Tihožitji z moško in žensko narodno nošo na kmečkih skrinjah sta nastali gotovo iz ljubezni do barvne slikovitosti: s široko, drzno potezo so podane kvalitete, ki žare s platen in s svetlosenčnim efektom in neravnovesno kompozicijo vred kažejo še pravi impresionistični interes. Tihožitje z žensko nošo se mi zdi barvno bolje ubrano kakor drugo. Nuška in Joško sta ljubek motiv, tudi barvno ubran, če bi bilo ozadje perspektivično jasnejše. Portret sestre je zadet, precej srečno komponiran in se odlikuje po diskretni ubranosti barv. Če bi pogledal na dela Zupančeve z očmi današnjega okusa, bi bila temu okusu ta slika še najbližja. V isti dvorani na vhodni steni levo in desno je več oljnatih slik **Mire Pregljeve.** Dvoje cvetličnih tihožitij pa štiri figuralne kompozicije, svetopisemske historije. Pregljeva kaže, da se je šolala ob hrvaški moderni. O impresionizmu in romantiki pri njej ni sledi, vsebina in občutje prideta malo v poštev, poudarek je na formalnih problemih, zlasti na kompozicionalni arhitektoniki. Njene figure so nekake jarko v svetlobi in senci gledane primitivne lutke, malo detajlirane in individualizirane, toda odločno postavljene v prostor in iznajdljivo komponirane v luči in kot prostor oblikujoča masa. Imam vtis, da na to formalno plat polaga malone vso svojo pozornost. Magdalena se mi zdi silno srečna kompozicija, podobno tudi Jairova hči. Slikar Peter zataji Kristusa zelo spominja na italijanski barok z osprednjo štafažo vrčev in sedečih mož; priljubljen je Pregljevi tudi motiv diagonalnih ritmov (geste). Tihožitji sta formalno prav dobri, tudi deklicja potreta, zlasti Deklica sta originalna. Pregljeva ima talent in naredi precej originalen vtis kot posebna prikazen med svojimi vrstnicami. **Elda Piščančeva** je razstavila osem oljnatih stvari. Tihožitje iz l. 1928 je tehnično izvedeno, pa malo šolsko ali kaj, Deček iz Tunisa (1929) je tehnično in formalno prav upapolna študija. Iz leta 1929. je pokazala umetnica štiri manjše skice z raznimi osnutki religioznih kompozicij. Tu je ubrala nemara čisto samosvojo pot in pokazuje sebe najbolj. Nespametne device št. 49 so dobro komponirane; v vseh skicah prevladuje lirično nežna barvenost, podobno kakor v najnovejših delih (1931). Pri obedu in v tihožitju Cvetje, ki je prav dekorativno. Razmaha Piščančeve moramo biti veseli. V levi dvorani dominira na srednji steni velik format kompozicije **Mare Kraljeve,** imenovane Desetnica, slikana na svilo, kakor tudi manjši sliki Moj mož in Portret sestre. Slikanje na svilo ni novost, pa je danes precej redko v navadi. S tem materialom pa je mogoče doseči silno nežnost in prosojnost barve, radi česar je nemara Kraljeva posegla po tem materijalu. Kraljeva kaže figuralne tipe, kakor ji jih je dala šola Toneta Kralja, njen talent in njena domena pa je bržkone najbolj dekorativno slikarstvo. Desetnica ima v glavnem dekorativen pomen s svojimi nežnimi svetlokarminastimi, modrimi in zelenimi lisami na ploskvi, kompozicija je malo razdrapana, linija in kontura pa kažeta veliko fineso. Malo motijo razna gledišča, n. pr. imajo figure drugo gledišče kakor pa od zgoraj doli gledana miza, Moj mož je prav posrečena, bi dejal, karikatura, ki kaže precej ostro karakterizacijo, portret Sestre je posrečen, le malo preveč je na stran pomaknjen, da ne veš, ali so hiše v ozadju, ali pa figura glavna stvar. Kraljeva napravi med vrstnicami v celoti razstave zelo originalen vtis. Ranjka **Kobilica** ni dobro predstavljena s tremi cvetličnimi Tihožitji in neznatnim portretom. Prav pa je, da so se tovarišice oddolžile njenemu spominu. Obe **Šantlovi** sta razstavili vsaka po pet slik, olj in akvarelov. **Avgusta** cvetna tihožitja in krajine. **Henrika** pa portretne študije in eno tihožitje. Obe ima'a precej tehničnega znanja, vendar se mi zdi Avgusta na tej razstavi toplejša (Dalije, Phlox), Henrika pa bolj ostaja v tehniki in nekakšnem akademizmu brez poleta.

Auer-Schmidtova (Zagreb) je pokazala tehnično virtuozno in v konceptu elegantno cvetno tihožitje. **Bandur-jeva** (Zagreb) ima skrbno komponirano Dalmatinsko selo, ploskovito nasnovano Dalmatinko in zelo barvno in ubrano Tihožitje, ki je njena najboljša slika na tej razstavi. Kako je pa mogla ista roka slikati razglednico »Ponikovski kolo«, pa ne razumem. **Bojničič Vera** (Zagreb) se je predstavila z enim samim bakrorezom Kmetske hiše v Sloveniji, ki zelo malo pove o njej. **Borelli-Alačevićeva** je razstavila prav dober Avtoportret iz l. 1929 v olju, dalje oljnato Mladost in troje gvašev z etnografijo. V teh prevladuje predmetni interes, ljubezen za folklorni motivi in zlasti za vezenino. **Crnčič-Virantova** (Zagreb) je razstavila pet oljnatih slik, krajin. Ulica v Vrbniku se mi zdi skrbno komponirana, tehnično je Zagreb v snegu najvestnejši, ima tudi občutje, Morje in Stari park tehnično zaostajata. **Dujšin-Gattin Cata** (Zagreb) imponira kot precej močan in precej sodoben talent. Nemara je najboljša med Hrvaticami na tej razstavi. Resna stvar je Avtoportret, Plavolaska, stil nove stvarnosti in objektivizma. Vtis napravi tudi Portret pianistinje Mihajlovičeve, dočim imajo Oblaki pa Boka bolj občutenjski značaj v smislu impresionističnega barvnega efekta. **Doroteja Hauser** (Vojnik) je pokazala — slonokoščene miniature, redkost, ki se danes menda nihče na svetu več ne peča z njo. Devet miniaturnih slikic je precizno in zelo miniciozno slikanih v pravcati stari miniaturistični tehniki. Hauserjeva je dobra portretistka realistične smeri, najboljši je kot slika portret mlade dame v črnem, ki sedi v profilu, pa obrača obraz k gledalcu. — **Ostovič-Pexidr Zdenka** (Zagreb) ima morda malo umetniškega talenta, ali pa ni imela boljših slik za to razstavo na razpolago. — **Elza Rechnitz** (Osijek) ljubi oster obris in močno ploskovito stilizacijo. V barvi je ubrana na zelo samosvoj način. Ima okus za kompozicijo in dekorativnost. Razstavila je štiri olja, dvoje cvetnih Tihožitij, eno krajino, pa žanrski Počitek. Je precej originalna umetniška osebnost precejšnje moči. — **Nasta Rojčeva** (Zagreb) je pokazala pet oljnatih slik, sama krajinska občutja. V stilu spominja na realiste srede in druge polovice XIX. stoletja. Naše morje in Tivat sta prežeta nekake Böcklinske romantike. Ima znanje in občutje, čeprav ne misli sodobno. — **Šandor Terezija** se giblje v svojih krajinah še močno v tiru impresionizma in njegovega kolorizma. Št. 70 in 74 sta boljši stvari, Kristus pri studencu spominja v stilizaciji malo na naša Kralja, pa je slabša stvar.

Epohalnih novih odkritij na polju stilnega razvoja nam ta razstava ni pokazala. Videli smo pa na njej prvič složno nastopiti naše slikarice, lepo organizacijo njihovo, kar je veliko vredno. Videli mnoge zanimive umetniške osebnosti in kvalitete in mogli primerjati slovenska dela s hrvatskimi. Naj hrvatske umetnice ne zamerijo naši kratkoči, s katero smo jih absolvirali. Toda o več ali manj neznanih umetnikih, čijih prvo sliko si videl, je sodba otežkočena in morda često kriva. Drugič bo mogoče že kaj več reči. Veseli bodimo požrtvovalnega idealizma naših umetnic, ki se trudijo in delajo in želimo si jih čimprej zopet srečati v prijateljski družbi zbrane v delih pri Jakopiču!

V.

Dnevna kronika

Blejski šahisti v Kranju

Kranj, 18. sept.

Kakor je bila odlikovana kavarna »Union« v Ljubljani, ko so jo v sredo zvečer okupirali slavni vitezi šahovskih dvobojev na Bledu, prav tako je doživela to odliko elegantna nova kavarna v hotelu »Stara pošta«. — Vsi blejski šahisti s prvakom dr. Aljehinom na čelu so se v njej mudili včeraj zvečer točno tri ure od 10—1.

Ko so se udeleženci blejskega turnirja vračali snoči nazaj na Bled — potem ko so odigrali XIX. kolo turnirja v Ljubljani, so morali vsled defekta pri avtobusu v Kranju, kamor so prispeli ob 10, izstopili. Avtobus je obstal ravno pred hotelom »Stara pošta« in ker so morali čakati, da pride z Bleda drug avtobus, so bili takoj pripravljeni, da odidejo v kavarno. Le nemirni Niemcovič je bil kakor neugnan ter se nikakor ni dal spraviti v kavarno. Zato je ostal rajši zunaj na zraku in se izprehajal po mestu. Par kranjskih šahistov mu je delalo družbo. Mogoče je bil gospod izmučen od trde borbe in potrt vsled poraza. Kavarna pa ki vsled zgodnje jeseni še ni tako obiskana, je vsa oživela, ko so jo zagledali interesantni gostje. Poleg Niemcoviča, ki smo ga že omenili, je manjkal samo še velemojster dr. Vidmar, ki je ostal v Ljubljani. Sicer pa smo imeli priliko videti vse ostale blejske šahiste. Z njimi so bile tudi gospe dr. Aljehinova, g. Kmochova in dr. Astaloševa. Kot zvesti trabanti so šahiste seveda spremljali časnikarski poročevalci. Tako smo videli zastopnika »Timesa« g. Tinsleya sivolasega krepkega moža in več drugih poročevalcev. S šahisti se je pripeljal tudi sin dr. Vidmarja.

Po prihodu v kavarno je dr. Aljehin takoj sedel k šahovnici. Partner mu je bil Jugoslovan Kostič. Okrog te mize so se zbrali Kashdan, Stolz, Astalloš, dr. Tartakower in Spielmann, katera dva sta si tako zelo podobna, da si ji le težko ločil. Na dr. Aljehinu tem šahovskem fenomenu zamore tudi lajik opaziti silno inteligenco in moč, s katero je zaslužil naslov svetovnega prvaka in s katero tako daleč prednjači na Bledu.

Ob sosednji mizi pa so se nastanili simpatični dobrodušni Bogoljubov, tihi Colle in še vedno sveži Maroczy, z njimi pa tudi vodja turnirja Kmoch in Anglež Tinsley. — Ti so opustili šah in so tako flegmatično igrali karte, kakor kak zadovoljen meščan. Pogovor sta vodila Bogoljubov in Maroczy. Ker avtobusa dolgo ni bilo, so se dr. Aljehin z gospo, dr. Tartakower in Niemcovič odpeljali na Bled z avtotaksijem. Živahni Kostič, ki ves živi za šah, je sedaj v družbi ostalih analiziral pridno razne partije s turnirja. Kmoch in Stoltz sta odšla igrat. Vsled precizne Kmochowe igre je Stoltz ves čas izgubljal. Kashdan se je nastonil na nastanjač in počival. Je res tip pravega Amerikanca, na videz pa tako ljubezniv dečko. Flohr ni poznal miru, ali je igral s Kostičem, ali pa je hodil od mize do mize. Pirc se je dvobojeval z mladim Vidmarjem, ki je redno podlegel. Sielmann je bral časopis in hodil semintje po kavarni. — Astalos pa je sedel mirno poleg Kostiča in živahno motril igro. Kavarniški gostje so seveda z respektom gledali nove goste in ves večer je bil res prav zanimiv.

Ko je ob 1 ponoči prispel drug avtobus z Bleda, so se blejski šahisti poslovili od Kranja in se odpeljali na Bled, kjer jih čakajo nove borbe, nove zmage in dovorike, pa tudi porazi in razočaranja.

Nova nesreča v rudniku Huda jama

Celje, 18. septembra.

V četrtek 17. septembra se je v premogovniku v Hudi jami zopet pripetila težka nesreča. Med delom v jami je prišel 23letni rudar Srme Franjo, doma v Gornji Rečici, nenadoma med steno in stroj, tako da mu je stroj radi močnega pritiska zdrobil kosti v kolkih. Javnost bi zanimalo, odkod izvirajo te pogoste nesreče v tem rudniku. Saj čujemo skoraj vsakih 14 dni o kakem ponesrečenem rudarju iz Hude jame.

Ponesrečeni rudar se nahaja v celjski javni bolnišnici.

Ogromna skala na cesti

Črna, 16. sept.

Dodatno k včerajšnjemu poročilu še sledeče podrobnosti:

Dne 15. IX. 1931. se je na banovinski cesti, ki pelje skozi Mežiško dolino, 20 minut od vasi »Črna« proti Mežici, utrgala ogromna skala, ter prekinila splošen dnevni promet. Avtobus, ki vzdržuje reden promet na progi Črna—Prevalje, se je moral vrniti v Črno. Isto se je zgodilo voznikom lesne družbe »Korotan«, ki so morali z natovorjenimi vozovi ostati v vasi.

Skala je tako ogromna, da bi se iz nje dalo dobiti od 40 do 50 kubičnih metrov gramoza, za kar bo tudi gotovo služila. Smrt bi bil skoraj našel pod razvalinami voznik g. Obrežana pd. Gurnik iz Pristave. Le izredno srečnemu slučaju je pripisovati, da niso postali voznik in konji žrtve ogromnega skalovja.

Županstvo občine Črna je takoj organiziralo partije rudarjev in ostalih delavcev, da so začeli takoj odstranjevati kamenje.

Rudniška uprava je dala na razpolago potrebno orodje in strelivo, da se čimprej odpre zopet reden promet.

Vzrok, da se je odtrgalo skalovje, pripisujejo deževnemu nalivu, ki je divjal 12. t. m. skozi Mežiško dolino.

Mesto, kjer se je odtrgala skala, je bilo že itak nevarno. Sicer se pa kaj radi pripetijo enaki slučaji v naši dolini. Posebno v pomladanskih dnevih, ko začne kopneti sneg, drvi kamenje na cesto, ki končno najde svoje ležišče v poleg tekočem potoku.

Ne bilo bi napačno, ko bi merodajni faktorji posvetili več pažnje za obču varnost.

Prehrana pasivnih krajev

Belgrad, 19. sept. AA. Ministrski odbor za prehrano pasivnih krajev je imel davi sejo.

Minister za soc. politiko dr. Marko Kostrenčič je nato predlagal, naj bi se najprvo dala hrana onim krajem, kjer bo kasneje prevoz hrane zaradi slabih cest ogrožen. Zetska banovina naj dobi 400 vagonov, primorska 250, savska pa 100 vagonov.

V razpravi o tem predlogu je šlo za to, ali naj bo ta podpora v pšenici ali v koruzi.

O prevozu je prometni minister ing. Radosavljević izjavil, da bo dovolil 75% popust za prevoz krme za živino, toda pri eni vrsti 910 Din za en vagon, pri drugi vrsti vagonov pa znaša ta popust samo 695 Din. Za prevoz hrane bo dovolil 50% popust. Za 750 vagonov hrane znaša ta popust 1,1 milijona dinarjev.

Finančni minister Djurič je obljubil, da stavi za dobo enega meseca vsakih 10 dni po pol milijona dinarjev na razpolago za odpravo teh 750 vagonov in za eventualni nakup hrane. Za tem se je razvila razprava o hrani, ki jo podeljuje trgovinsko ministrstvo, in ki jo je zbrala zasebna inicijativa. Nadalje so razpravljali o zamenjavi pšenice s koruzo.

Storjen je bil sklep, naj se takoj odpošlje 5 do 6 vagonov hrane v Črno goro. To hrano bo dobavilo trg. ministrstvo.

Minister za šume in rudnike dr. Stanko Šibenik je obljubil, da bo dovolil v pasivnih krajih pobiranje krme na državnih posestvih, kolikor bo to mogoče.

O javnih gradnjah je gradbeni minister doktor Kramer izjavil, da še nima podrobnih načrtov, da pa bo Mo kvečjemu za gradnjo manjših objektov, mostov itd. Naposled je odbor sklenil prositi Rdeči križ za sodelovanje pri prevozu hrane.

Koledar

Sobota, 19. septembra (kvaterna sobota): Januarij in tovariši, mučenci.

Osebne vesti

— **Generalni konzul I. razr. avstrijske republike g. dr. Herman Pleineri**, ki je služboval v Ljubljani od meseca marca 1927, je premeščen v istem svojstvu v Bratislavo. Njegov namestnik bo dosedanji prvi legacijski svetnik v Pragi g. dr. Feliks Orsini-Rosenberg. Predaja agendov se bo izvršila koncem tega meseca.

— *Diplomski učiteljski izpit* so napravili na moškem učiteljišču v Ljubljani: Cerar Bogomir, Fister Franc, Gabrovec Avgust, Jelenec Bogomir, Novljan Stanko, Pagliaruzzi Siegfried, Strnad Rudolf, Toroš Ljubo, Zamljen Josip, Dougan Milan, Otič Pavel, Povše Franc, Šinkovec Viktor in Vilhar Srečko.

— **Iz politično upravne službe.** Okrajni načelnik Maribor desni breg g. dr. Lovro Hacin je premeščen v Trevalje. Na njegovo mesto je bil imenovan Milan Makar, okrajni podnačelnik Maribor levi breg. Dr. Lovro Hacin je s svojim ljubeznivim in pravilnim nastopom pridobil simpatije vseh, s katerimi je po svojem službenem položaju prišel v stik. Na njegovem mestu mu želimo čim več uspeha.

Ostale vesti

— **Udeležencem Detelove slavnosti** sporočamo, da vozi redni avtobus ob pol osmih zjutraj izpred Figovca v Moravče. Poleg rednega avtobusa bodo na razpolago še drugi, preskrbljeni od podjetja »Bistra«, ki vzdržuje redni avto-promet iz Ljubljane v Moravče. Tudi ti bodo odpeljali izpred Figovca ob pol osmih. Zvečer se vrača redni avto ob šestih iz Moravč v Ljubljano. Na razpolago bodo tudi tukaj še drugi avtobusi. Od vlaka, ki pripelje dopoldne ob pol devetih v Domžale, bo na razpolago večji voz (brek).

— **Počastimo spomin pisatelja dr. Detele.** Skromno se hočejo oddolžiti najožji moravški rojaki svojemu domačinu za njegovo veliko delo, ki ga je vršil za naše ljudstvo, bodisi kot pisatelj, bodisi kot vzgojitelj dijaške mladine. Spominsko ploščo z reliefom je izgotovil domačin Moravčan, akademični kipar g. Kos Tine. Slavnostni govornik bo g. prof. Jakob Šolar. Vse prijatelje in one, ki so od ranjkega pisatelja prejemali obilne duševne dobrote, bodisi po njegovih knjigah, bodisi po njegovi vzgojilni besedi, iskreno vabimo v nedeljo v prijazne Moravče!

— **Delavski tabor pri Sv. Križu nad Jesenicami. V nedeljo, dne 20. sept. bo tabor krš. delavstva Jesenice-Javornik pri Sv. Križu nad Jesenicami. Ob 9 sv. maša s pridigo, nato tabor pred cerkvijo. Sodeluje godba Krekovega prosv. društva z Jesenic.**

— *Zanimivo skioptično predavanje na Bledu.* Na Bledu se bo vršilo v nedeljo dne 4. oktobra t. l. ob 15 popoldne v dvorani kina »Bled« zanimivo skioptično predavanje obče znanega in čislanega alpinista g. dr. Julija Kugy-ja iz Trsta o Julijskih Alpah. Ker je g. dr. Kugy poznan po svoji knjigi »Aus dem Leben eines Bergsteigers«, kot eden najboljših sodobnih alpinističnih pisateljev, priporočamo vsemu članstvu, da se tega predavanja v čim večjem številu udeleži in na ta način izkaže pozornost in hvaležnost predavatelju, ki je izredno veliko pripomogel, da je zunanji svet spoznal lepoto naših gora. Vstopnina znaša 5 Din.

— *Koča pri Triglavskih jezerih.* Osrednji odbor SPD naznanja, da se koča pri Triglavskih jezerih zapre v torek dne 22. septembra t. l.

— **Volilni imeniki občin ljubljanske okolice.** Do včeraj opoldne je pri ljubljanskem okrajnem sodišču vložilo od 30 občin 25 stalne volilne imenike. Ti imeniki izkazujejo celotno okrog 14.000 volilnih upravičencev. Nekatere male občine imajo od 140 do 300, mnoge pa nad 1000 volilnih upravičencev. Občina Zgornja Šiška izkazuje 907, Vič 1484, Št. Vid nad Ljubljano 803, Dobrunje 1313, Ježica 765, Grosuplje 577 in D. M. v Polju 1314 volilnih upravičencev. Največja pa je občina Moste, ki ima 1649 volilcev in 3 volišča. Imeniki so bili z malimi izjemami vsi potrjeni.

— **Prošnje akademikov za sprejem v Oražnov dijaški dom in za podelitev brezplačne hrane.** Po sklepu uprave Oražnovega dijaškega doma v Ljubljani dobi tudi v zimskem semestru šolskega leta 1931-32 večje število revnih akademikov tukajšnje univerze brezplačno prehrano (kosilo in večerjo) v Akademskem kolegiju. V prvi vrsti bi prišli pri tem oni akademiki v poštev, ki bi zaradi pomanjkanja prostorov ne mogli biti sprejeti v dom, vendar pa prosto stanovanje ne izključuje brezplačne hrane v Akademskem kolegiju, če so gmotne razmere dotičnega akademika zelo neugodne. Prednost imajo v vsem medicinci in nezakonski rojeni. Za obe ugodnosti (brezplačno stanovanje in prehrano) se prosi v eni prošnji. Podčrtati pa je treba ugodnost, ki jo prosilec v prvi vrsti želi. Prošnje morajo biti opremljene z izpričevali o položenih poslednjih izpitih (kolokvijih), pri začetnikih z izpričevalom o višjem tečajnem izpitu, pri vseh z ne nad eno leto starim in po pristojni davčni upravi potrjenim ubožnim listom ter s krstnim in rojstnim listom. Nekolkovane prošnje se sprejemajo do 28. septembra t. l. in naj bodo naslovljene na: »Upravni odbor Oražnovega dijaškega doma v Ljubljani« (univerza).

— **Mati s 5 otročiči prosi pomoči.** V Čabru živi delavka Frančiška Žagar s 5 otročiči. Njena usoda je taka-le: Frančiška Žagar je vdova po delavcu, ki se je ponesrečil v Franciji. (Smrtno se je ponesrečil aprila l. 1931.) Ker nima pravice do rente, se nahaja s svojimi nedoletnimi otroci v veliki bedi. Njena beda je znana tudi Delavski zbornici v Ljubljani, ki je že posredovala pri jugoslovanskem poslaništvu v Parizu v zadevi rente ali pa odškodnine radi nezgodne smrti moža Zagarčeve, pa ni mogla doseči povoljnega uspeha. Zbornica potrjuje, da so njeni podatki resnični in da je nujno potrebna podpore. Zato prosi vdova dobra srca za kak milodar, ki naj se pošlje na naslov: Ante Troha, bančni uradnik, Čabar.

— **Ciganska nadloga.** Iz Podnarta: Že dva meseca sem se drži v našem kraju cela reč kompletnih ciganskih družin. Kar presedajo se, kot vrabec v prosu. Iz Podnarta v Lipnico, iz Lipnice v Kamno gorico, potem še kam in zopet nazaj. Pa prav nič drugega ne delajo, kot da ves dan »fehtajo«. In pridejo nadlegovat ženske in fantje, pa vsi taki, da bi lahko delali za tri. Pa enkrat mu še da človek, dvakrat in trikrat tudi, ampak dan na dan, to pa ne gre. In pošten berač je zadovoljen s skorjo kruha, cigan pa hoče imeti mleka, »malo zabelce«, kost ali pa denar. In če ima cigan en dinar, gre že v trafiko po 2 »Vardarc«! Strašno »nobel« so, imajo kočijo in seveda tudi konje. Razume se, da tudi krmo za vsak dan sproti »nafehtajo«, tako pridejo včasih po dvakrat, da, celo po trikrat v eno hišo. S kmetom danes tudi cigan čati krizo: kmet nima in ne more kar tako proč metati, cigan je pa zato toliko boli nadležen, da dobi, kar hoče imeti. Sicer so še kolikor toliko pošteni, a ljudje so jih do grla siti. Seveda, živeti morajo, ampak naj bi šli kam drugam. Morda pristojne oblasti k temu lahko kaj pripomorejo.

— **Najvažnejše govore na zadnjem zasedanju Društva narodov** v Ženevi prinese v odlomkih v svoji emisiji v nedeljo ob 20.15 ljubljanska radio oddajna postaja. Prenos se bo vršil s tonfilmskega traku in bo trajal ca. 40 minut. Obsegal bo sledeče: 1. Volitev predsednika in govor predsednika min. Titulesca ob otvoritvi zasedanja. 2. Iz razprave o sporejemu države Mexike v članstvo Društva narodov (govor min. Brianda in min. Curtiusa). 3. Iz velike razprave o delu Društva narodov (odlomki govorov min. Brianda in lorda Roberta Cecila).

— **Zastrupljenja z gobami** se najlažje obvaruiemo, akó znamo ločiti strupene in užitne gobe. V knjigi »Naše gobe«, ki jo je spisal naš priznani strokovnjak Ante Beg, so opisane vse vrste gob, ki rastejo po naših gozdovih. Poleg tega vsebuje knjižica tudi slike v naravnih barvah vseh gob, ki jih opisuje knjižica. V knjigi najdeš tudi obilo receptov, kako pripravimo gobe za okusno jed, dalje navodilo kako gobe nabiramo, sušimo in konserviramo. Za vsako gospodinjo, kuharico in nabiralca gob je ta knjiga velike važnosti in jo toplo priporočamo. Cena Din 50.— in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— **Izgubil se je 7 mesecev star lovski pes nemški resavec s pasjo znamko št. 1084, ki sliši na ime Ris. Barve je sive z rjavimi lisami. Odda naj se lastniku g. Strajherju, Grabovičeva 28, Ljubljana.**

— **Smrtna žrtev avtomobila** je postal, kakor smo včeraj poročali, star mož pri Frankolovem. Od prizadetega šoferja smo dobili pojasnilo s pričami podprto, da je avto vozil čisto počasi in videl na cesti stati konjo — pravilno na desni strani. Na sto metrov daljave je šofer zagledal moža, ki je stopil iz hišice na desni strani ceste. Mož je stopil poševno čez cesto — očividno, da bi prišel h konjem — ko je bil avto le 6 metrov od njega. Šofer je brž zavil na levo. Toda v napoto so mu bili konji. Ustaviti tudi ni bilo mogoče. Avto je moža zadel pod noge in ga podrl. Ko je mož padel, se je avto že ustavil, naložil ranjenca in ga odpeljal v celjsko bolnišnico. — Za pričo sta dva fanta in pa visoki gospod, ki ga je šofer vozil.

— **Uradne ure za pisarno Trgovskega društva »Merkur«** za Slovenijo v Ljubljani so določene takole: od pol 9 do 12 dopoldne in od pol 3 do 5 popoldne. V soboto od pol 9 do pol 1.

— **Tovarna Jos. Reich** sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

— **Pozor pred zlorabo naziva!** Vedno pogosteje dobivamo dopise z naslovom »Vzajemna zavarovalnica — oddelek za samopomoč — pa tudi sicer smo obveščeni, da organi raznih »Samopomočic zlorabljajo naše ime in največkrat le z zlorabo našega imena pridobe novih članov. Z ozirom na to opozarjamo, da nismo niti v direktni niti v indirektni zvezi s »Samopomočjo«, »Vzajemno pomočjo« in podobnimi pomožnimi blagajnami, ker se pečamo le z zavarovanjem na solidni zavarovalnotehnični podlagi. Nadaljnjo zlorabo našega imena bomo sodno zasledovali. — **Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani.**

Rokoborbe v Unionu

Ljubljana, 18. septembra.

Program današnjega dne je bil že zanimivejši od včerajšnjega. Nastopili so sami prvovrstni atleti, med njimi zopet dva svetovna mojstra. Kakor vse kaže, bodo borbe od večera do večera zanimivejše. Že jutrišnji dan, v soboto, prinese prvo odločilno borbo atletov, ki sta že pri prvem nastopu dosegla radi lepe in fair borbe splošno priznanje. Travalini in Kraus se bosta borila do končne odločitve. Poleg te odločilne borbe je na programu tudi nastop Šturma in Romanova.

Kot prvi par sta danes nastopila Kraus in Prohaska. Borba je razgrela prisotno občinstvo, kajti Prohaska je parkrat nastopil proti simpatičnemu Francozu preostro. Kraus je bil skozi vso borbo v premoči, čeprav je bilo videti, da je Prohaska močnejši. Pri teh atletih pa ni vse fizična moč. Odločilno vlogo za končne borbe bo imela tehnika. Ravno v tem je vsa zanimivost teh borb. Kraus je dosegel dvakrat »tuš«, ki pa ne velja pri profesijonalih. Borba je končala danes neodločeno, čeprav so vsi želeli, da bi se ta lepa borba nadaljevala do konca.

Druga borba je prinesla težko pričakovani nastop našega prvaka Kopa. Imel je to pot slabšega nasprotnika Milovanoviča, ki je sicer močan, toda proti Kopu ni mogel ničesar doseči. Borila sta se na poseben način. Kop je skušal vzdržati borbo stoje ni ni pustil Milovanoviča v parter. Ni pa imel še prilike pokazati svojega znanja, ker je bil Milovanovič preslab nasprotnik. Že v prvi rundi je Milovanovič podlegel. Kop je uporabil »kravato«.

Tudi tretja borba je bila zanimiva. Dva orjaka sta se tako borila, da so vsi občudovali silno moč njunih mišic. Šturm je pokazal vse svoje tehnično znanje, kajti le to mu je pomagalo proti mladostni moči Travalinija. Travalini se danes ni boril tako fair kakor prvi večer. Na vsak način je bil pa Šturm brez moči proti temperamentnim napadom Travalinija. Borba je končala neodločeno.

Zadnja sta nastopila Bavarec Rainer in Romanov, bivši svetovni mojster. Rainerju ni kazalo drugega, kakor da se brani. Romanov izgleda kakor kak dobrodušni striček, je pa silno močan, ni pa pokazal nobenih posebnosti. Od vsega početka je računal samo na zmago svoje fizične moči. Že v drugi rundi je skoro zmagal, toda Rainer je z največjim naporom vzdržal most. Šele v zadnji rundi je Romanov zmagal z »nelsonom«. Kljub porazu pa je občinstvo simpatičnega Bavarca živahno pozdravljalo. Pokazal je lep način borenja.

Danes, v soboto, se borbe zopet nadaljujejo.

Sklepi magistr. gremija

Ljubljana, 18. septembra.

Danes popoldne se je vršila seja magistratnega gremija, pri kateri so bili sprejeti sledeči sklepi: Na poročilo mestnega obrtnega oddelka se dovoli prodaja slaščic na javnih prostorih ljubljanskim slaščičarjem pozimi v zaprtih skrinjicah, kakor je bilo to doslej vsako leto običajno. Vsakemu slaščičarju se dodelita dva stalna prostora, za katere bo moral vsak plačevati zakupnino po Din 100.—, oziroma Din 50.—, kakor bo imel boljši ali slabši prostor.

Iz požarno-policijskih ozirov se sklene naročiti tovarni Carl Poliak, da zadostno zavaruje razne svoje objekte, predvsem skladišča, ki niso v ognjevarnem oziru zadostno zavarovana. — Tvrdka Siemens je napravila novo telefonsko centralo na magistratu ter se je s posebno pogodbo tudi zavezala, da bo to napravo do golove mere vzdrževala. Hotela pa bi napraviti z mestno občino še posebno začasno pogodbo, po kateri bi bila telefonska centrala v vsakem oziru proti vsakimi kvarnimi vplivi zadostno zavarovana. Radi nekaterih nejasnosti se sklep o tej pogodbi odloči. — Jermanu Vinku se odda v zakup svet, na katerem stoji njegov trafični kiosk proti letni zakupnini 100 Din. — Odkloni se prošnja Antonije Labernik, da se ji odkupi njena prodajna baraka v Zvezdi za 3000 Din. — Ugodi se prošnji tvrdke Siemens-Halske, Dunaj, za vrnitev svoječasno položene varščine za zgradbo mestne električne železnice v obliki rentnih obligacij v znesku bivših kron 10.000.—. Ker je cestna električna železnica z dvetretjinsko večino prešla v roke mestne občine, nadaljuja varščina za tako majhen znesek nima nobenega pomena več. — Poklicano gasilstvo mestne občine nujno potrebuje lastno motorno lestvo ter se poteguje za nakup že od časa svojega obstoja. Sedanja lestva je že zastarela in bo kmalu nerabna. Nova motorna lestva bi stala okrog 500.000 Din ter sta dve tvrdki posiali svoje ponudbe. Ker v proračunu ni kritja za nabavo motorne lestve, se zadeva odstopi finančnemu odseku v nadaljnje sklepanje. Mariborska občina že ima tako motorno lestvo. — Za dobavo drv je mestni občini prišlo več ponudb. Od teh so najcenejše po Din 97, 103 in 106 za prostorninski meter. Pri najcenejših ponudnikih se bodo drva glede kvalitete pregledala in se bo na podlagi izvida sklepalo prihodnjič o nabavi drv.

Električno uro na frančiškanskem mostu bodo v kratkem odmontirali. Tudi ura v Zvezdi je postala nepotrebna. Sklenilo se je, da se premestitev teh dveh ur še nadalje prouči, verjetno pa je, da bo ena postavljena na Ambroževem trgu, druga pa na karlovškem mostu. — Oporno zidovje v Ljubljanici na Gallusovem nabrežju je že dogotovljeno. Med starim opornim zidovjem in sedanjim je nastal prazen prostor, katerega bo treba zasuti. Ob tem nabrežju pa še manjka glavni zbiralni kanal. Da se pozneje ne bo na novo razkopavalo, se v tem delu napravi 32 metrov zbiralnika ter istotako ob fundamentih novega čevljarskega mostu. — Za časa gradnje v Hajdrihovi ulici je bila napravljena na poljskih pridelkih invalidu Jakopiču večja škoda, katero je cenil on na 2800 Din. Prizadetemu se povrne škoda v znesku 1750 Din. — Sedanjo zasilno brv čez Ljubljanico pri prisilni delavnici bodo v kratkem odstranili, ker bo tamkaj zgrajen stari čevljarski most. Državna bolnišnica pa je zaprosila, da bi se ta brv podarila njej, ter bi jo postavila čez Ljubljanico iz bolnišnice na Zvezdozdravsko ulico. Brv se podari, toda zgraditev se mora izvršiti na stroške bolnišnice.

Na poročilo gradbenega urada se sklene izdati sledeča stavbna dovoljenja: Francetu Rajku za pritlično hišo na Cesti dveh cesarjev. — Bogdanu Žiliču za ograjo v Vrstovškovi in Langusovi ulici. — Trgovskemu bolniškemu in podpornemu društvu za kanalizacijo na Zaloški cesti. — Frančiški Ciglar za adaptacijo gostilniškega lokala na Miklošičevi 23. — Pavli Hočevar za enonadstropno hišo v Hajdrihovi ulici. — Tvrdki Geršak & Comp. za spremembo načrtov za dvoriščno poslopje v Prečni ulici. — Francetu Rozmanu za gradnjo provizoričnega gospodarskega poslopja na Vodnikovi cesti. — Antonu Šemetu za nazidavo enega nadstropja v Kopališki ulici. — Ludviku Gerkmanu za trinadstropno hišo na Cankarjevem nabrežju, ki bi stala na mestu sedanje bivše Souvanove hiše. — Ing. Cirilu Pircu za gradnjo ograje ob Vilharjevi cesti. — Radotu Žerjavu za gradnjo visokopritlične hiše pod gozdom v bližini Rakovnika. — Jožefu Elikanu za enonadstropno hišo v Kolizejski ulici. — Josipu Bavdku za enonadstropno hišo v Herbersteinovi ulici. — Francetu Zorcu za gradnjo gospodarskega poslopja v Gerbičevi ulici. — Ivanu Jurci za visokopritlično leseno hišo v Grablovičevi ulici. — Prosvetnemu društvu pri Sv. Krištofu za provizorično leseno dvorano na dvorišču župnišča. — Emilu Lajovicu za skladišče v Kamniški ulici. — Vidi Kafol za enonadstropno hišo v Podlimbarskega ulici. — Lovru Mohoriču, članu Železniške družine, za enonadstropno hišo v koloniji te stavbne zadruge. — Ivanu Pestotniku in Ivanu Kralju za enonadstropno lovarniško poslopje ob Dolenjski cesti na bivšem Rahovčevem svetu. — Trgovcu Josipu Verliču se principielno dovoli postavitev štirinadstropnega trgovskega in stanovanjskega poslopja na Masarykovi cesti.

Odklonijo se sledeče prošnje za stavbna dovoljenja: Selanu Francetu za dvoriščni prizidek v Delavski ulici. — Ludviku Gerkmanu za adaptacijo izložb bivše Souvanove hiše. — Cirilu Tavčarju za hišo ob mestnem kopališču na Ilanski cesti.

Sklene se izdati sledeča uporabna dovoljenja: Bratom Francetu in Rudolfu Klemencu za dvojno hišo v Staretovi ulici. — Cirilu Starbeku za enonadstropno hišo v Herbersteinovi ulici. — Zadrugi hotelirjev, kavarnarjev in gostilničarjev za dvonadstropno hišo na Privozu. — Jakobu Šušteršiču za enonadstropno hišo v Podmilščakovi ulici. — Jožefi Hudnik za stanovanjski prizidek v Hradeckega vasi. — Francetu Fister za enonadstropni nazidek in in adaptacije njegove hiše na Zaloški cesti. — Antonu Mavriču za enonadstropno hišo ob Mariborski ulici. — Ivanu in Josipini Senk za enonadstropno hišo v Pleteršnikovi ulici. — Josipini Cižman za enonadstropno hišo v Dobrilovi ulici. — Josipini Ham za prizidek na dvorišču in adaptacije hiše v Komenskega ulici 36. — Gostilničarju Ivanu Marolti, po domače pri Možini, na Vidovdanski cesti za gospodarsko poslopje in prizidek stranišča na dvorišču. Ta znani gostilničar je uredil stranišča za svoje goste tako, da bi bila za zgled vsem ostalim ljubljanskim gostilničarjem.

Iz društvenega življenja

Citraški krožek »Vesna« prične zopet z rednimi vajami v ponedeljek, dne 21. sept. t. l. na Drž. ženskem učiteljišču v Ljubljani. Istotam sprejema učence krožkov zborovodja g. Emil Mesgolits, ki poučuje temeljito po najboljši metodi.

Ljubljanska oblastna strelska družina obvešča svoje članstvo, da priredi 18. oktobra t. l. na vojaškem strelišču tekmovalno streljanje, za katero so že pripravljene izredno lepe nagrade. Da pa bodo imeli strelci možnost pripraviti se za tekmovanje in pri istem dobiti čim lepše nagrade, se bodo vršile od nedeljah dne 20. in 27. septembra ter 11. oktobra t. l. strelske vaje na vojaškem strelišču, vsakokrat od 8.30 do 11.30 Vabimo članstvo, da pride omenjene dneve zagotovo polnoštevilno in točno k vajam. — Odbor.

BREZBOŠTVO SE ORGANIZIRA

V zadnjih dneh je zborovala v Berlinu »Zveza brezbožnikov«. Na kongresu je prišlo do jako zanimivih in celo presenetljivih dogodkov. Sestali sta se namreč »Bruseljska svobodomiselna internacionala« in pa »Zveza proletarskih svobodomislecev«, ki ima svoj sedež na Dunaju. Na obče presenečenje je vstal **Maks Sievers,** predsednik nemške svobodomiselne zveze in naznanil, **da od 1. januarja 1932 dalje obstoja samo ena svobodomiselna internacionala.** Tako sta si levica in desnica v svobodomiselnem taboru podali roke. Kajti Bruseljska internacionala, ki je starejša in v kateri so organizirane predvsem zapadno-evropske dežele, je veljala daleko za zmernejšo. Svojega delovanja ni širila toliko na politično kakor na intelektualno polje. Razen tega je bilo znano, da je v njej zastopana visoka buržuazija, ki se hrani od starih liberalno-svobodoumnih gesel. Nasprotno pa je Dunajska internacionala, iz katere so l. 1930 izstopili komunistični krožki, veljala za izrazito socialno demokratsko domeno. Je v prvi vrsti politično bojno gibanje. V religiji in v cerkvi zre največjo oviro za uresničenje socialistično strankarskih ciljev. Zato se bojuje proti Cerkvi in veri v Boga. Preko verskega razdejanja hoče vtreti pot svoji politiki. Ako sta se zdaj obe struji v Berlinu združili, potem je jasno, **da je zmagala socialno-demokratska radikalnejša smer v svobodomiselnem gibanju.** To je tem očitneje, ker je zgodovinsko dejstvo, da je prepereli liberalizem znanstveno in praktično premagano stališče.

Da je radikalizem v svobodomiselnem taboru dobil premoč, se je takoj pokazalo že na kongresu. Bolj, ko kdaj preje, je stopala v ospredje politična stran gibanja. Tako n. pr. je bila sprejeta kot smernica za mladinsko gibanje krilatica: Mladina mora iz razrednega doživetja najti pot k socializmu in razrednemu boju. Naučiti jo je treba revolucionarnega razrednega boja! Kako tesno je s celim gibanjem združena socialna demokracija, kaže izjava Fran Künclerja: »Socialistično-strokovna in svobodomiselna internacionala je tro-zveza, ki se bojuje za osvoboditev človeštva.« Isto tako jasno stališče je zavzel kongres tudi proti Cerkvi. Otto Meier je izjavil v imenu pruskih organizacij: »Proč z misticizmom in meglenostjo. Kvišku k spoznanju. Delavstvo je tista skala, na kateri je pozidana cerkev bodočnosti!« Tako gre socialistična stranka svetovno-nazorno svojo usodno pot. **Idejno je opazovati v njej vedno radikalnejše struje, ki kulturno vodijo v boljševizem.** Popolna brezbožnost, kateri zapadajo vedno širše plasti socialističnih mas, dan za dnem hitreje ruši steno, ki danes na videz vsaj loči socializem politično od komunizma. Lahko pa je že videti čas, ko bo popolno brezboštvo notranje v[illegible]ralo socialno-demokratsko stranko.

Kakšne bodo posledice fuzije med obema svobodomiselnima kriloma? Predvsem je pričakovati ostrejšega boja proti Cerkvi in religiji. Tozadevno so že zdaj storili socialisti vse, kar so mogli. Socialistično organizirani brezbožniki — samo v Nemčiji jih je 600.000 — ne nadkriljujejo komunističnih le po številu, ki imajo »le« 100.000 organiziranih brezbožcev, temveč tudi po mnogo bolj rafinirani taktiki. — Naloge katoličanov bodo seveda, da ta veliki duhovni boj med materialističnim in idealističnim svetovnim nazorom ne skušajo toliko bojevati na političnem, kakor na duhovnem polju. »Germania«, glasilo nemškega centruma, ki poroča o kongresu, pravilno pripominja h koncu, da bodo katoličani le v tem slučaju izšli zmagovalci iz boja, ako bodo v vsem življenju pokazali večjo požrtvovalnost, bolj globoko in iskreno versko prepričanje in se za dobro stvar ne bodo bali nobenih žrtev, kakor se jih tudi brezbožci ne boje za svoje protiverske namene.

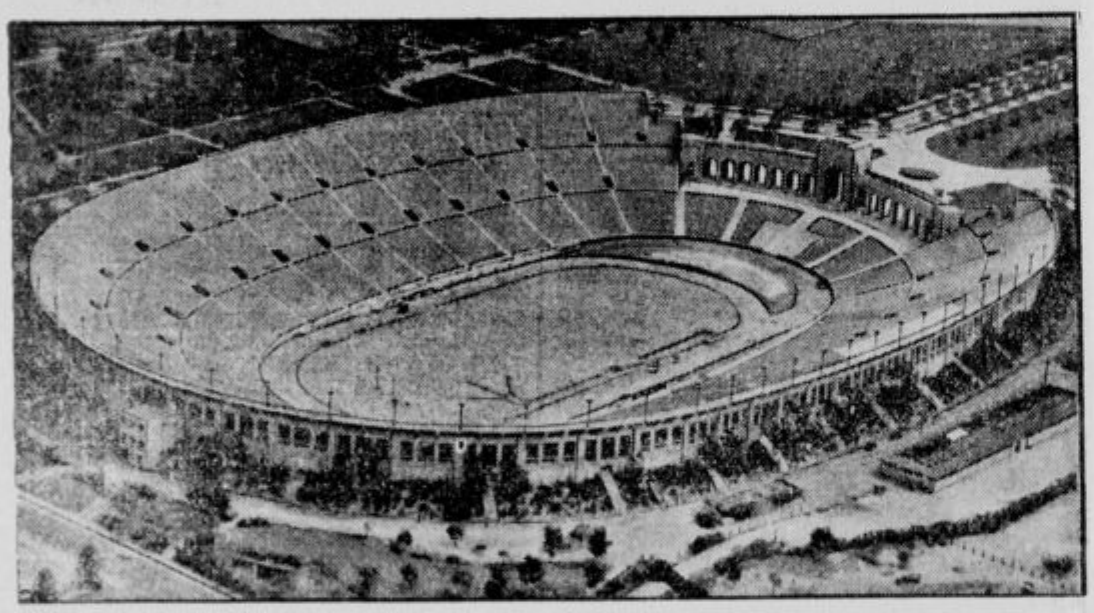

Ogromni stadion v **Los Angelesu,** kjer se bodo prihodnje leto vršile olimpijske prireditve.

Solnčna kopel

Topla avgustova nedelja v Rigi. Solnčni žarki so se uprli skozi okno nizke lesene hišice, kjer se gospod preparator Nagačnik muči v potu svojega obraza za pisalno mizo.

Gospod Nagačnik ima naposled dovolj solnčnih žarkov, ki ga motijo pri njegovem trudapolnem delu; vstane in stopi k oknu. Gleda gospod Nagačnik skozi okno, gleda in se globoko zamisli. Gospod Nagačnik ljubi naravo in zato misli na naravo. O, ko bi se znašel v tem trenutku na samotnem zelenem travniku in izpostavil svoje nebogljeno telo solncu in se kopal v njegovih žarkih.

Med to mislijo se gospod Nagačnik nehote ozre na svojo pisalno mizo, ki je pokrita z zeleno klobučevino. Ali ni ta klobučevina zelena, kakor je zelen travnik? Ta misel spreleti zdajci gospoda in že je misel postala meso in kri.

Ročno se spravi gospod Nagačnik na delo. Sam je, nihče ga ne vidi, kaj je še treba drugega. Previdno izpraznj pisalno mizo, jo potisne k oknu in se prične slačiti. Toda pisalna miza je nekoliko prekratka za njegovo podolgovato telo. Nič ne de! Saj noge lahko mole skozi okno. Solnčna kopel! Gospod Nagačnik raspi...

Ostro zvonenje in gromki udarci po vratih. Prestrašen skoči Adam z zelenega travnika na pisalni mizi in pogleda skozi okno. Velika množica ljudi, ki razburjeno mahajo z rokami. V tem trenutku se vrata sunkoma odpro in mož postave se izmota iz človeškega dirindaja.

Nagačnik ga jezno nahruli: »Kaj hočete v moji hiši?« — »Vaša hiša? Pokažite najpreje svojo legitimacijo!« Ročno seže solnčni kopalec za pas, toda v naslednjem trenutku se spomni, da leže hlače na stolu. V tem se oglasi nekdo iz množice: »Saj je pravi, samo kostum ima spremenjen.« — »Tako?« zabrunda pendrek in se obrne k Nagačniku: »Toda, kako to, da niste mrtvi in čemu ste se sploh obesili?« — »Jaz? Obesil?« Nesrečnemu kopalcu gre skoro na jok. »Jaz sem vzel samo solnčno kopel, čemu naj bi se obesil. Kdo si upa to trditi?« — »Poglejte zunaj ljudi! Nabrali so se, ker so videli skozi okno negibno moleti dvoje golih nog.«

Gospod Nagačnik je tako razburjen, da skoči k oknu in na vso moč zavpije: »Vodoravno se ne more nihče obesiti!« Temu je moral pritrditi tudi mož postave, poprej pa mu je moral Nagačnik še pokazati, kako je ležal, da so mu noge molele skozi okno...

Najhitrejši vlak na svetu. Ekspresni vlak, ki vozi med Londonom inSwindtonom, je gotovo najhitrejši vlak na svetu, saj vozi s hitrostjo 125 km na uro.

Katastrofalna povodenj v Hankovu, o kateri smo že obširno poročali. To je prva izvirna slika iz Hankova.

Največja trgovina z živalmi na svetu

Južno od Hannovra, starega welfskega glavnega mesta, v smeri proti Kasselu, leži malo mesto Alfeld. Prav nič se na zunaj ne razlikuje od drugih nemških podeželskih mestec, vendar se za njegovimi zidovi skriva nekaj, kar je v svoji popolnosti edinstveno na svetu. Tu ima namreč tvrdka L. Ruhe svojo trgovino z živalmi, kakršne ni na vsem svetu. Sem zahajajo ravnatelji evropskih živalskih vrtov, celo od onstran luže zaide marsikak ravnatelj živalskega parka v to idilično nemško mestece, če je treba doma izpopolniti »zalogo« raznih dvo- in četveronožcev.

V Alfeldu se določajo cene za najrazličnejše živali, ki potem veljajo po vsem kontinentu. Alfeld je takorekoč nekakšna živalska borza.

V naslednjem navajamo nekaj cen za posamezne živalske vrste: mlade gorile se dobe v Alfeldu po 280.000 dinarjev komad. Za mladega, komaj enoletnega nosoroga se plača 380.000 dinarjev, za mlado žirafo 160.000 dinarjev. 5 do 6 letni slon stane okrog 480.000 dinarjev. Uvožen lev-samec se dobi za 80.000 dinarjev, dočim je samica dosti cenejša in se dobi že za 28.000 dinarjev. Približno ceno kakor kralj živali ima tudi ameriški bik. Sibirski biki pa so dražji, za lep eksemplar je treba našteti že okrog 120.000 dinarjev. Kamele so bolj poceni, že za 20.000 dinarjev jo je dobiti. Peruanska lama stane okrog 9500 dinarjev, beli kosmatinec s severa okrog 25.000 dinarjev. Njegov rjavi tovariš je mnogo cenejši, ker ga je še dovolj v vzhodni Evropi in na Balkanu. Dobiti ga je že za 2600 dinarjev in še ceneje. Pelikani so po 2700 dinarjev, dolgonogi flamingi po 1200 dinarjev.

Cene so seveda odvisne od ponudb in povpraševanja. Dalje pride v poštev pri cenah tudi starost živali. Skoro največje važnosti pri cenah pa je, kje je bila žival rojena, ali v divjem ali kar doma v živalskem vrtu.

Za komisarja bank v Nemčiji je imenovan ravnatelj v pruskem trgovinskem ministrstvu dr. Ernst. Svoj čas je bil državni komisar na berlinski borzi.

Botanična kuriozileta. Na neki hruški je 2 cm dolg izrastek cveta sedaj rodil cel šop hrušk.

Abesinci streme po izobrazbi

Abesinski cesar Haile-Selasie razvija živahno delavnost, da bi svojemu narodu s pomnožitvijo šol ustvaril možnost za izobrazbo. Z veseljem sprejme pri tem vsako pomoč katoliških redov. Pred dvema letoma so redovni bratje smeli prevzeti šolo, ki jo je cesar ustanovil v spomin na svojega očeta. Kapucini poučujejo v majhnem kolegiju provincije Kambata sinove generalnega guvernerja in veleglavarjev. Uspehi tega zavoda so biti tako veliki, da žele sedaj tudi sosednje provincije šole pod vodstvom redovnih bratov. Žalibog pa misijon nima niti desetine za pravo dušno pastirstvo potrebnih misijonarjev na razpolago. Kljub temu pa bodo v najkrajšem času ustanovili veliko šolo v provinciji Sidamo.

8,000.000 mačk v New Yorku

V Newyorku so se mačke tako razmnožile, da se je osnovalo posebno društvo, ki proučuje, kako bi se ta pojav omejil. Zakaj mački in mačke so postali prava nadloga po svojih strašnih nočnih koncertih, ki newyorškemu prebivalstvu, utrujenemu od dela, ne dajo spati. Društvo, imenovano Cat Investigating Society, je dognalo, da živi v Newyorku najmanj osem milijonov eksemplarjev mačjega rodu. Društvo je imelo občni zbor, na katerem se je sprejela resolucija na župana Walkeja, ki se pozivlja, da uvede visoke takse za mačke. Vse mačke naj odslej nosijo marko; mačke brez mark se bodo neusmiljeno postrelile. Društvo proučuje tudi škodljivost mačk v drugih ozirih; tako menijo na primer, da prenašajo razne kužne bolezni: difterijo, otroško paralizo, tifus in kugo. Razume se pa, da so mačke našle takoj tudi ognjevite zagovornike, zlasti pa zagovornice, ki mnenje imenovanega društva srdito pobijajo.

Pomota in vendar ne pomota

V nekem mestu je bila mala škodoželjna družba, ki je vedno, kadar je bil kak trgovec ali industrijec prisiljen ustaviti svoja plačila, ponoči privezala k njegovi hiši belega konja. Če so zjutraj dobri meščani zagledali pred to ali ono hišo stati belega konja, je kmalu vse mesto vedelo, da je ta ali oni »žal« prisiljen sporočiti svojim upnikom, da jim ne more nič plačati ali pa le majhen del dolga. In ta mala družba je imela zadnji čas toliko dela, da je bil beli konj že čisto utrujen od neprestanega stanja. Splošna gospodarska kriza je segla tudi v to mestece. In nekega jutra so meščani na svoje veliko začudenje zagledali belega konja stati pred hišo najbogatejšega meščana, kar je seveda imelo za posledico, da se je po vsem mestu z bliskovito hitrostjo raznesla vest, da je najbogatejši meščan prišel v konkurz. Šele sedaj je opazila mala družba svojo veliko pomoto. Zakaj namesto, da bi belega konja privezali za vežna vrata njegovega soseda, so ga v temni noči privezali za vrata najbogatejšega meščana. Preostali jim ni drugega, kakor da so se šli k bogatemu možu oprostit. Ta jih je zelo prijazno sprejel in ravnodušno poslušal njihovo opravičevanje. Ko so se pa dvignili, da bi odvezali konja, jim je bogati mož dejal: »Če že vaš beli konj stoji privezan k moji hiši, naj le mirno dalje stoji.« — Tudi bogati mož je prišel na kant. Mala družba se je zmotila in se vendar ni zmotila.

Ameriški letalec Wanamaker (levo) in **Nemec Udet.** Ernest Udet, znani nemški letalec, se udeležuje sedaj letalskih prireditev v Ohio (Združene države). V svetovni vojni je bil eden najboljših vojnih letalcev. Od vsakega sovražnega letala, katero je razstrelil, je odrezal kos platna, napisal nanj datum in ime in ga shranil za spomin. Med drugimi je Udet sestrelil tudi ameriškega letalca Wanamakerja, kateremu je sedaj vrnil vojno trofejo. Na njej je napisano: »Por. Udet, 29. sestrel, 2. julija 1918.«